МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30.12.2014 № 1417

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
05 березня 2015 р.
за № 252/26697**

Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні

{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ
№ 810 від 15.08.2016
№ 657 від 31.07.2017
№ 830 від 25.11.2020
№ 197 від 22.03.2022
№ 141 від 01.03.2023
№ 474 від 11.07.2024*}*

Відповідно до пункту 33частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту України та з метою вдосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері пожежної безпеки **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Правила пожежної безпеки в Україні, що додаються.

2. Департаменту юридичного забезпечення МВС України (Горбась Д.В.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Визнати такими, що втратили чинність, наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 19 жовтня 2004 року № 126 „Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2004 року за № 1410/10009 (зі змінами), та наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 24 лютого 2012 року № 537 „Про затвердження Правил пожежної безпеки для

об’єктів площею до 300 м^2”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 16 березня 2012 року за № 414/20727.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр **А.Б. Аваков**

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної регуляторної служби України	К. Ляпіна
Голова Спільного представницького органу об'єднань профспілок	Г.В. Осовий
Перший заступник Голови Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України	В.А. Шайтан
Голова Державної служби України з надзвичайних ситуацій	С. Бочковський
Перший заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	В.Є. Кістіон
Виконуюча обов'язки Міністра освіти і науки України	І.Р. Совсун
Міністр охорони здоров'я України	О. Квіташвілі
Виконувач обов'язків Міністра економічного розвитку і торгівлі України	Р. Качур

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
внутрішніх справ України
30.12.2014 № 1417

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
05 березня 2015 р.
за № 252/26697

ПРАВИЛА
пожежної безпеки в Україні

{У тексті Правил слова та цифри «ДБН В.2.5-56:2010 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту» замінено словами та цифрами «ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту» згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

{У тексті Правил слова «будинки для людей похилого віку та інвалідів» у всіх відмінках замінено словами «будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю» у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

I. Загальні положення

1. Ці Правила встановлюють загальні вимоги з пожежної безпеки до будівель, споруд різного призначення та прилеглих до них територій, іншого нерухомого майна, обладнання, устаткування, що експлуатуються, будівельних майданчиків, а також під час проведення робіт з будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту, технічного переоснащення будівель та споруд (далі - об’єкт).

Вимоги цих Правил не поширюються на підземні споруди промислового призначення; метрополітени (крім об’єктів комерційного, торговельного та соціально-побутового призначення); тунелі; об’єкти виробництва, зберігання та утилізації вибухових і радіоактивних речовин й засобів підривань; плавучі споруди; нафто-, газо-, продуктопроводи; лісові масиви.

{Абзац другий пункту 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 197 від 22.03.2022}

2. Ці Правила є обов’язковими для виконання суб’єктами господарювання, органами державної влади, органами місцевого самоврядування (далі - підприємства), громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

{Пункт 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

3. Центральні органи виконавчої влади з урахуванням специфічних умов та особливостей щодо забезпечення пожежної безпеки об'єктів, віднесених до їх сфери управління, за необхідності видають галузеві правила пожежної безпеки, які не повинні суперечити цим Правилам та знижувати їх вимоги.

Проекти галузевих правил пожежної безпеки погоджуються ДСНС України відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України.

{Абзац другий пункту 3 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

4. Пожежна безпека повинна забезпечуватися шляхом проведення організаційних заходів та технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для успішного гасіння пожеж.

5. Особи, відповідальні за забезпечення пожежної безпеки на підприємствах та об'єктах, їх права та обов'язки визначаються відповідно до законодавства.

6. У разі передачі в оренду цілісного майнового комплексу або окремих його частин, приміщень, інших об'єктів за домовленістю сторін цивільно-правового договору визначаються права та обов'язки орендаря та орендодавця щодо забезпечення пожежної безпеки та відповідальності за порушення вимог пожежної безпеки на об'єкті оренди.

{Пункт 7 розділу I виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

II. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки

1. Діяльність із забезпечення пожежної безпеки є складовою виробничої та іншої діяльності посадових осіб і працівників підприємств та об'єктів.

2. Керівник підприємства повинен визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, дільниць, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання й експлуатацію засобів протипожежного захисту.

Обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту передбачаються у посадових інструкціях, обов'язках, положеннях про підрозділ.

3. На кожному об'єкті відповідним документом (наказом, інструкцією тощо) повинен бути встановлений протипожежний режим, який включає:

порядок утримання шляхів евакуації;

визначення спеціальних місць для куріння;

порядок застосування відкритого вогню;

порядок використання побутових нагрівальних приладів;

порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;

правила проїзду та стоянки транспортних засобів;

місця для зберігання і допустиму кількість сировини, напівфабрикатів та готової продукції, що можуть одночасно знаходитися у приміщеннях і на території;

порядок прибирання горючого пилу й відходів, зберігання промасленого спецодягу та ганчір'я, очищення елементів вентиляційних систем від горючих відкладень;

порядок відключення від мережі електроживлення обладнання та вентиляційних систем у разі пожежі;

порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;

порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;

порядок організації експлуатації і обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;

порядок проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання;

порядок збирання членів пожежно-рятувального підрозділу добровільної пожежної охорони та посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку, у разі виникнення пожежі, виклику вночі, у вихідні й святкові дні;

порядок дій у разі виникнення пожежі: порядок і способи оповіщення людей, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, зупинки технологічного устаткування, вимкнення ліфтів, підйомників, вентиляційних установок, електроспоживачів, застосування засобів пожежогасіння; послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки. При розробленні інструкцій дій у разі виникнення (виявлення) пожежі необхідно використовувати розділ VIII цих Правил.

Працівники об'єкта мають бути ознайомлені з цими вимогами на інструктажах або під час проходження пожежно-технічного мінімуму.

{Абзац сімнадцятий пункту 3 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

4. Для кожного приміщення об'єкта або групи його приміщень однакового призначення мають бути розроблені та затверджені керівником об'єкта або уповноваженою ним посадовою особою інструкції про заходи пожежної безпеки.

{Абзац перший пункту 4 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

У цих інструкціях повинні вказуватися:

категорія приміщення з вибухопожежної та пожежної небезпеки (для виробничих, складських приміщень та лабораторій);

вимоги щодо утримання евакуаційних шляхів та виходів;

спеціальні місця для куріння та вимоги до них;

порядок утримання приміщень, робочих місць;

порядок зберігання та застосування легкозаймистих рідин, горючих рідин (далі - ЛЗР, ГР), пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів;

порядок прибирання робочих місць, збирання, зберігання та видалення горючих відходів, промасленого ганчір'я;

порядок утримання та зберігання спецодягу;

місця, порядок та норми одночасного зберігання в приміщенні сировини, напівфабрикатів та готової продукції;

порядок проведення зварювальних та інших вогневих робіт;

порядок огляду, вимкнення електроустановок, приведення в пожежобезпечний стан приміщень та робочих місць, закриття приміщень після закінчення роботи;

заходи пожежної безпеки при роботі на технологічних установках та апаратах, які мають підвищену пожежну небезпеку;

граничні показання контрольно-вимірювальних приладів, відхилення від яких можуть викликати пожежу або вибух;

обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі.

У разі перебування осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (далі - маломобільні особи) на об'єкті в інструкціях додатково передбачається порядок дій і шляхи евакуації цих осіб у розрізі нозологій, у якому міститься інформація щодо:

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом шістнадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

наявності системи оповіщення про надзвичайні ситуації з візуальною (для осіб із порушенням слуху) та звуковою (для осіб із порушенням зору) подачею інформації;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом сімнадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

необхідної чисельності людей для надання послуги фізичного супроводу під час евакуації маломобільних осіб;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом вісімнадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

наявності кваліфікованого персоналу, навченого технікам та методикам безпечного супроводу маломобільних осіб;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом дев'ятнадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

можливості/неможливості самостійного пересування маломобільних осіб без сторонньої допомоги вниз сходами;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

відстані, а також кількості прольотів сходів, яку маломобільні особи можуть проходити без сторонньої допомоги;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять першим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

можливості/неможливості маломобільних осіб самостійно продовжити та закінчити евакуацію, якщо допомога буде надана тільки на складному відрізку шляху;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять другим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

кількості зупинок, які за необхідності потрібно зробити маломобільним особам, щоб відпочити для продовження евакуації;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять третім згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

засобів індивідуальної мобільності, які маломобільні особи можуть самостійно використовувати під час евакуації (крісло колісне, палиця, милиці, ходунки, палиця тактильна (біла тростина));

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять четвертим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

максимальної відстані від місця можливого перебування маломобільних осіб до найближчого місця безпеки;

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять п'ятим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

наявності допоміжних пристроїв на шляхах евакуації (поручні, пандуси, пожежні ліфти);

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять шостим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

місцезнаходження крісел колісних для евакуації (за необхідності) та видів керування (з електроприводом чи ручне);

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять сьомим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

розташування найкоротшого безпечного шляху до виходу, інших шляхів (пандусів) евакуації маломобільних осіб.

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом двадцять восьмим згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Ці інструкції мають вивчатися під час проведення протипожежних інструктажів, проходження навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму, а також в системі виробничого навчання і вивішуватися на видимих місцях.

Інструкції про заходи пожежної безпеки не розробляються для душових, басейнів, мийних, умивалень та санвузлів, а також для коридорів та вестибюлів.

{Пункт 4 розділу II доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

5. На об’єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб, у будинках та спорудах (крім житлових будинків), котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб, а для одноповерхових - більше 50 осіб, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі (а в разі перебування на об’єкті осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, зору та слуху, інтелектуальні та психічні порушення, а також інших маломобільних осіб, плани (схеми) евакуації на випадок пожежі розробляються та розміщуються з урахуванням потреб цих осіб).

{Абзац перший пункту 5 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 141 від 01.03.2023}

На об’єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення з одночасним перебуванням 50 і більше осіб, які є навчальними (у тому числі дошкільними) закладами, закладами охорони здоров’я із стаціонаром, будинками-інтернатами для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, санаторіями і закладами відпочинку, розважальними, культурно-освітніми та видовищними закладами, критими спортивними будинками і спорудами, готелями, мотелями, кемпінгами, торговими підприємствами та іншими аналогічними за призначенням об'єктами з масовим перебуванням людей, на доповнення до схематичного плану евакуації повинна бути розроблена та затверджена керівником інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей (а в разі можливого перебування на об’єкті осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, зору та слуху, інтелектуальні та психічні порушення, а також інших маломобільних осіб, - з урахуванням їх потреб), за якою не рідше одного разу на півроку мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників. Для об'єктів, у яких передбачається перебування людей уночі, інструкції повинні передбачати також дії у нічний час.

{Абзац другий пункту 5 розділу II із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 141 від 01.03.2023}

6. У разі зміни планування або функціонального призначення будинків (приміщень, споруд), технології виробництва, штатного розкладу персоналу плани евакуації та інструкції повинні бути відкориговані.

7. У приміщеннях на видимих місцях біля телефонів слід вивішувати таблички із зазначенням номера телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

8. Територія об’єкта, а також будинки, споруди, приміщення мають бути забезпечені відповідними знаками безпеки, які повинні відповідати ДСТУ EN ISO 7010:2019 «Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки» (EN ISO 7010:2012; A1:2014; A2:2014; A3:2014; A4:2014; A5:2015; A6:2016; A7:2017, IDT; ISO 7010:2011; Amd 1:2012; Amd 2:2012; Amd 3:2012; Amd 4:2013; Amd 5:2014; Amd 6:2014; Amd 7:2016, IDT).

{Пункт 8 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

9. Застосування у будівництві й на виробництві матеріалів та речовин, на які відсутні показники щодо пожежної небезпеки, забороняється.

10. Для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових) повинно бути розроблено інструкцію, в якій необхідно визначити їхні обов'язки щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень, порядок дій в разі виявлення пожежі, спрацювання систем протипожежного захисту, а також указати, хто з посадових осіб об’єкта має бути викликаний у нічний час у разі пожежі.

Працівники охорони повинні мати список посадових осіб об’єкта із зазначенням їх місць проживання, службових, домашніх (мобільних) телефонів.

11. Працівники об’єкта зобов’язані дотримуватися встановленого протипожежного режиму, виконувати вимоги цих Правил та інших нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

12. З метою проведення заходів із запобігання виникненню пожеж та організації їх гасіння на підприємствах можуть утворюватися за рішенням керівника пожежно-рятувальні підрозділи для забезпечення добровільної пожежної охорони відповідно до Порядку утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 314.

{Пункт 12 розділу II в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

13. У загальноосвітніх навчальних закладах, дитячих таборах можуть створюватися дружини юних рятувальників-пожежних відповідно до законодавства України.

14. Повноваження у сфері пожежної безпеки асоціацій, корпорацій, концернів, інших господарських об’єднань визначаються їхніми статутами або договорами між суб’єктами господарювання, що утворили об’єднання. Для виконання делегованих об’єднанню функцій у його апараті створюється служба пожежної безпеки.

15. Усі працівники при прийнятті на роботу на робочому місці повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі).

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо (до початку самостійного виконання роботи) пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).

Види протипожежних інструктажів, а також порядок організації та проведення протипожежних інструктажів, навчання і перевірки знань з пожежно-технічного мінімуму встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

16. Посадові особи та працівники проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

17. У навчальних закладах повинно проводитися вивчення правил пожежної безпеки, а також навчання діям на випадок пожежі.

18. У дитячих дошкільних закладах має проводитися виховна робота, спрямована на запобігання пожежам від дитячих пустощів з вогнем і виховання у дітей бережливого ставлення до національного багатства, а також набуття навичок особистої безпеки в разі виникнення пожежі.

19. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування зобов'язані організовувати навчання населення за місцем проживання правилам пожежної безпеки.

20. Приступати до роботи особам, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

21. Нове будівництво, реконструкція, реставрація, технічне переоснащення та капітальний ремонт приміщень, будинків і споруд здійснюються на підставі проектної документації, яка затверджена у встановленому порядку.

22. Під час експлуатації об’єктів забороняється знижувати рівень пожежної безпеки, встановлений законодавством, яке було чинним на момент початку використання об’єкта.

{Розділ II доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

III. Загальні вимоги пожежної безпеки до утримання територій, будинків, приміщень, споруд, евакуаційних шляхів і виходів

1. Утримання території

1.1. Під час експлуатації об’єктів забороняється зменшувати мінімальні протипожежні відстані.

{Абзац перший пункту 1.1 глави 1 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Територія об’єктів, ділянок, що межують з житловими будинками, дачними та іншими будинками, протипожежні відстані між будинками, спорудами, майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування повинні систематично очищатися від сміття, відходів виробництва, тари, опалого листя, котрі необхідно регулярно видаляти (вивозити) у спеціально відведені місця.

1.2. На території населених пунктів та об’єктів забороняється влаштовувати звалища горючих відходів.

1.3. Автомобільні дороги, проїзди й проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, підступи до зовнішніх стаціонарних пожежних драбин, пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, утримуватися справними, взимку очищатися від снігу. Забороняється зменшувати ширину доріг та проїздів для пожежних автомобілів.

1.4. Протипожежні відстані між будинками, спорудами, відкритими майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування забороняється захаращувати, використовувати для складування матеріалів, устаткування, стоянок транспорту, будівництва та встановлення тимчасових будинків і споруд, у тому числі мобільних (інвентарних) будівель, індивідуальних гаражів.

1.5. Про закриття ділянок доріг або проїздів для ремонту або з інших причин, які унеможливлюють (перешкоджають) проїзд, необхідно негайно повідомити пожежно-рятувальні підрозділи. На період закриття доріг у відповідних місцях мають бути встановлені покажчики напрямку об'їзду або влаштовані переїзди через ділянки, що ремонтуються.

1.6. Автомобільні дороги та проїзди для пожежних машин повинні мати дорожнє покриття, придатне для їх проїзду. Влаштовуючи проїзди для пожежних автомобілів до будівель, споруд та вододжерел ґрунтовою дорогою, її треба укріплювати шлаком, гравієм або іншими матеріалами для забезпечення можливості під’їзду будь-якої пори року.

1.7. Рейкові колії, тимчасові траншеї та канави не повинні ускладнювати рух пожежних автомобілів. Для цього в необхідних місцях мають бути обладнані зручні переїзди, завжди вільні для проїзду пожежних автомобілів.

1.8. Ворота в'їзду на територію об’єкта, які відчиняються за допомогою електропривода, повинні мати пристосування (пристрої), які дозволяють відчиняти їх вручну.

1.9. На ділянках території об’єктів, де можливе утворення зон із газо-, пароповітряними сумішами, концентрація в яких горючої речовини вище нижньої концентраційної межі поширення полум’я, проїзд транспорту не дозволяється, про що розміщуються заборонні написи (покажчики).

1.10. На території об’єкта повинно бути забезпечено освітлення зовнішніх пожежних драбин, протипожежного обладнання, входів до будинків та споруд.

1.11. На території сільських населених пунктів, котеджних містечок, дачних і садових товариств у місцях, які визначаються органами місцевого самоврядування, повинні бути встановлені пристрої для подавання звукових сигналів з метою оповіщення людей на випадок пожежі і має бути запас води для пожежогасіння.

{Пункт 1.11 глави 1 розділу ІІІ із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1.12. Територія навколо населених пунктів, котеджних містечок, дачних і садових товариств, об’єктів, розміщених у лісових масивах, повинна утримуватися так, щоб виключалася можливість перекидання лісових, торфових пожеж на будинки та споруди, а

у разі виникнення пожежі на об'єктах - поширення вогню на лісові масиви (влаштування захисних протипожежних смуг, прибирання в літній період сухої рослинності, вітролому).

{Абзац другий пункту 1.12 глави 1 розділу III виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1.13. На прилеглій території до житлових будинків, котеджних містечок, дачних і садових товариств, об'єктів, стоянок транспорту забороняється залишати на відкритих майданчиках та дворах ємності з ЛЗР і ГР, балони зі стисненим та зрідженим газом, ацетиленові генератори із залишками невідпрацьованого карбіду кальцію або карбідного мулу, а також зберігати балони з-під газів, ємності, не очищені від решток ЛЗР та ГР.

1.14. Тимчасові споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності, крім тих, що розміщуються на території ринків, відповідно до затвердженого плану-схеми повинні розміщуватися на відстані не менше 10 м від інших будівель та споруд, крім випадків, коли згідно з будівельними нормами потрібна більша протипожежна відстань або коли їх можна встановлювати біля зовнішніх стін без отворів, які відповідають вимогам будівельних норм до протипожежних стін.

Будівлі мобільні (інвентарні) допускається розміщувати групами, але не більше 10 у групі і загальною площею не більше 800 м². Відстань між групами цих будівель повинна становити не менше 15 м.

1.15. На території об’єкта площею понад 3 га на в’їздах (виїздах) повинні бути встановлені схеми території, в яких слід вказувати розміщення будівель, водойм, гідрантів, пірсів та градирень, під’їздів пожежних автомобілів до них.

1.16. Забороняється стоянка транспорту у наскрізних проїздах будівель, на відстані менше 10 м від в'їзних воріт на територію об'єктів, менше 5 м від пожежних гідрантів, забірних пристроїв вододжерел, пожежного обладнання та інвентарю, на поворотних майданчиках тупикових проїздів. У зазначених місцях встановлюються (вивішуються) відповідні заборонні знаки.

1.17. На майданчиках та проходах, які використовуються для евакуації людей, з трибун відкритих спортивних споруд, біля входів і виходів з будинків спортивних споруд з місцями для глядачів, театрів, клубів, кіноконцертних залів забороняється влаштовувати виступи, перешкоди, які заважають руху людей. Також забороняється зниження їх розрахункової ширини, збільшення ухилів, установлення на них тимчасових споруд.

1.18. Розпалювати багаття, користуватися відкритим вогнем на відстані менше 30 м від будівель та споруд, викидати незагашене вугілля забороняється. Для приготування їжі на відкритому вогні дозволяється зменшувати ці відстані до 5 м за умови наявності спеціально обладнаного вогнища та вигородження місця застосування відкритого вогню негорючими конструкціями (екранами) на максимальну висоту можливого полум’я.

{Абзац перший пункту 1.18 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

В усіх випадках забороняється залишати без догляду джерела відкритого вогню.

1.19. Керівник об’єкта та/або підприємства своїм розпорядчим документом визначає спеціальні місця для куріння, які необхідно позначити відповідним знаком або написом, і місця, де встановлюють урну або попільницю з негорючих матеріалів.

Куріння за межами спеціально відведених місць забороняється.

1.20. Місця для розпалювання багать треба утримувати очищеними до верхнього шару ґрунту, облямовувати смугою очищеного ґрунту не менше 2,5 м завширшки і розміщувати на відстані не менше 30 м від будинків та споруд, 25 м - до стоянок автотранспорту, 50 м - до хвойного та 25 м - до листяного лісового масиву.

{Пункт 1.20 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

1.21. З метою обмеження розповсюдження вогню під час виникнення пожежі у наметовому таборі намети слід установлювати в 1-2 ряди з відстанню між ними та рядами не менше 2,5 м. Площа, яку займає одна група наметів, не повинна перевищувати 1000 м^2 при відстані між групами не менше 15 м.

2.Утримання будинків, приміщень, споруд, евакуаційних шляхів і виходів

2.1. Усі будинки, приміщення і споруди повинні своєчасно очищатися від горючого сміття та відходів виробництва. Терміни очищення встановлюються технологічними регламентами або інструкціями, що затверджуються керівником об’єкта або підприємства.

2.2. Керівники об'єктів, підприємств повинні забезпечити утримання засобів протипожежного захисту, зокрема системи протипожежного захисту, у працездатному стані та забезпечити підтримання їх експлуатаційної придатності (технічне обслуговування).

{Пункт 2.2 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

2.3. Під час експлуатації об’єкта не допускається знижувати клас вогнестійкості елементів заповнення прорізів у протипожежних перешкодах.

Протипожежні двері, ворота, вікна, люки, клапани, завіси (екрани) у протипожежних перешкодах повинні утримуватися у справному стані. Не допускається встановлювати будь-які пристрої, предмети тощо, що перешкоджають їх зачиненню.

{Пункт 2.3 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.4. Клас вогнестійкості проходок електричних кабелів та інженерного обладнання будинків через огороджувальні конструкції з нормованою межею вогнестійкості або через протипожежні перешкоди має бути не меншим, ніж нормована межа вогнестійкості цієї огороджувальної конструкції або протипожежної перешкоди за ознаками E (показник втрати цілісності) та I (показник втрати теплоізолювальної спроможності).

У місцях проходок трубопроводів через протипожежні перешкоди трубопроводи та їхню ізоляцію слід виконувати з негорючих матеріалів.

2.5. У будинках, крім будинків V ступеня вогнестійкості, дерев’яні елементи горищних покриттів (крокви, лати) повинні оброблятися засобами вогнезахисту, які забезпечують I групу вогнезахисної ефективності.

Необхідність обробляння засобами вогнезахисту дерев’яних елементів інших конструкцій будинків визначається відповідними нормативними документами за видами будинків.

{Пункт 2.5 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.6. Роботи, пов’язані з проектуванням вогнезахисту та вогнезахисним обробляннням, виконуються суб’єктами господарювання, які мають відповідну ліцензію на такий вид робіт.

2.7. Упродовж строку експлуатації вогнезахисного покриву (просочення) повинні здійснюватись заходи щодо підтримання його у відповідному технічному стані. Для цього наказом керівника господарчого органу підприємства, що експлуатує об'єкт, на якому виконано вогнезахисне обробляння, призначається посадова особа, відповідальна за утримання вогнезахисного покриву.

Ця особа здійснює нагляд за технічним станом вогнезахисного покриву (просочення) у порядку, визначеному регламентом робіт з вогнезахисту.

2.8. Не менше одного разу на рік комісією господарчого органу здійснюється перевірка стану вогнезахисного покриву (просочення), за результатами якої складається акт перевірки технічного стану вогнезахисного покриву (просочення).

У разі виявлення пошкоджень вогнезахисного покриву (просочення) господарчий орган повинен ужити заходів щодо його відновлення (ремонту або заміни). Ремонт вогнезахисного покриву (просочення) здійснюється в порядку, визначеному Регламентом та проектом проведення робіт.

Якщо пошкоджений вогнезахисний покрив (просочення) не підлягає ремонту або закінчився строк його експлуатації, господарчий орган повинен забезпечити заміну вогнезахисного засобу або проведення повторного вогнезахисного обробляння. Заміна та повторне вогнезахисне обробляння здійснюються в порядку, визначеному для виконання робіт з вогнезахисного обробляння.

2.9. Для всіх будівель і приміщень виробничого, складського призначення повинні бути визначені категорія щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки відповідно до вимог ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою», а також клас зони згідно з «Правилами будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок» (далі - НПАОП 40.1-1.32-01), у тому числі для зовнішніх виробничих і складських дільниць, які необхідно позначати на вхідних дверях до приміщення, а також у межах зон усередині приміщень та ззовні.

{Абзац перший пункту 2.9 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Категорії за вибухопожежною та пожежною небезпекою визначаються керівниками (технологами) об’єктів, або проектувальними організаціями, або спеціалізованими науково-дослідними закладами.

2.10. Зберігати горючі гази, ЛЗР і ГР, вибухові речовини, балони з газами та інші речовини і матеріали, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку, потрібно у приміщеннях, розташованих біля зовнішніх стін верхніх поверхів.

2.11. У підвальних та цокольних поверхах не допускаються:

улаштування вибухопожежонебезпечних приміщень категорій А і Б;

зберігання та застосування ЛЗР, вибухових речовин, балонів з газами, карбіду кальцію та інших речовин і матеріалів, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку.

Допускається улаштовувати в підвальних та цокольних поверхах склади горючих матеріалів, майстерні, де використовуються горючі матеріали, якщо вхід до них ізольований від загальних евакуаційних сходових кліток.

{Пункт 2.11 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.12. Забороняється використовувати горища, технічні поверхи й приміщення (у тому числі вентиляційні камери, електрощитові) не за призначенням, розміщувати в них виробничі і складські дільниці, засмічувати та захаращувати їх сторонніми предметами.

{Абзац перший пункту 2.12 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Двері горищ, технічних поверхів, вентиляційних камер, електрощитових, підвалів повинні утримуватися зачиненими. На дверях слід вказувати місце зберігання ключів. Вікна горищ, технічних поверхів, підвалів повинні бути засклені.

2.13. Приямки віконних прорізів підвальних і цокольних поверхів треба регулярно очищати від горючих матеріалів. Не допускається їх захаращувати або закладати віконні прорізи.

2.14. У будинках житлового, громадського, адміністративного та побутового призначення забороняється розміщувати магазини та склади ЛЗР, ГР, вогненебезпечних (горючих) речовин і матеріалів, балонів з газом, майстерні та інші приміщення з категоріями за вибухопожежною небезпекою А і Б.

2.15. Стаціонарні зовнішні пожежні сходи, сходи на перепадах висот і огорожі на покриттях будівель та споруд необхідно утримувати справними, пофарбованими.

2.16. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті).

Установлювати глухі ґрати дозволяється у квартирах, банках, касах, складах, коморах, кімнатах для зберігання зброї і боєприпасів, а також на інших приміщеннях, розрахованих на одночасне перебування до 50 осіб (крім навчальних закладів), та в інших випадках, передбачених нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку.

{Абзац другий пункту 2.16 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.17. У приміщеннях громадського призначення (крім приміщень, розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), в яких можливе перебування 50 та більше осіб, опорядження (облицювання) стін та стель забороняється з матеріалів з вищою пожежною небезпекою, ніж:

Г2, В2, Д2, Т2 - для приміщень, у яких можливе перебування до 1500 осіб;

Г1, В1, Д1, Т2 - для приміщень, у яких можливе перебування 1500 та більше осіб.

2.18. У будинках, приміщеннях, спорудах забороняється:

прибирати приміщення і прати одяг із застосуванням бензину, гасу та інших ЛЗР та ГР, а також відігрівати замерзлі труби із застосуванням відкритого вогню;

розкидати й залишати неприбраними промаслені обтиральні матеріали. Їх необхідно прибирати в металеві ящики, щільно закривати кришками і після закінчення роботи видаляти з приміщення у спеціально відведені за межами будівель місця, забезпечені негорючими збірниками з кришками, які щільно закриваються;

зберігати у житлових, громадських, адміністративних, побутових приміщеннях ЛЗР та ГР, а також використану тару з-під них.

2.19. Під час організації і проведення масових заходів (концерти, спортивні змагання, вечірки, святкові зібрання, ярмарки, презентації, розпродажі, виставки, ділові зустрічі, прийоми, фуршети, весілля, банкети, ювілеї, інші подібні заходи) слід дотримуватись таких вимог:

при кількості людей понад 50 осіб використовувати приміщення, забезпечені не менше ніж двома евакуаційними виходами, що не мають на вікнах глухих ґрат. Для будівель з перекриттями з горючих матеріалів такі заходи можуть проводитись у приміщеннях не вище другого поверху;

особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов’язані оглянути приміщення, переконатися в забезпеченості нормованою кількістю первинних засобів пожежогасіння, справності засобів зв'язку, систем протипожежного захисту;

повинно бути організоване чергування на сцені та у приміщеннях залів членів добровільної пожежної охорони або відповідальних за пожежну безпеку.

При проведенні таких заходів забороняються заповнення приміщень людьми понад установлену норму, зменшення ширини проходів між рядами, установка в проходах додаткових посадкових місць, повне відключення під час спектаклів або вистав світла, проведення вогневих, фарбувальних та інших пожежо- і вибухонебезпечних робіт, використання свічок, бенгальських вогнів, відкритого вогню, феєрверків, а також включення в програму (сценарій) номерів (вистав) з використанням вогневих ефектів і куріння.

2.20. Під час проведення новорічних та різдвяних свят:

ялинка повинна встановлюватися на стійкій основі;

за відсутності в приміщенні електричного освітлення або його відключення святкування новорічної ялинки повинно проводитися тільки протягом світлового дня;

ялинку не слід встановлювати в проходах, біля виходів, на шляхах евакуації;

гірлянди та інші прикраси, які підключаються до електромережі, промислового виробництва застосовуються за умови наявності паспорта або сертифіката відповідності;

підключення гірлянд до мережі повинно виконуватися тільки за допомогою штепсельних з'єднань;

у разі виявлення несправності в ілюмінації вона повинна бути терміново вимкнена;

забороняється застосовувати для прикрашання ялинки свічки.

2.21. Кількість відвідувачів у залах для глядачів, обідніх, виставкових, торгових та іншого призначення, а також на трибунах не повинна перевищувати проектної або визначеної розрахунком, ураховуючи пропускну спроможність шляхів евакуації.

У разі відсутності даних для розрахунку площі, що припадає на одну особу, місткість залу приймається з розрахунку не менше 1 м^2 на одну особу.

{Пункт 2.21 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.22. Будинки та інші об'єкти мають бути забезпечені адресними вказівниками (назва вулиці, номер будинку), встановленими на фасадах будівель або інших видних місцях і освітлюваними у темний час доби.

2.23. Забороняється зменшувати кількість та розміри евакуаційних виходів з будівель і приміщень, класи вогнестійкості несучих та огороджувальних конструкцій, застосовувати будівельні матеріали з вищими показниками пожежної небезпеки, змінювати інженерні та планувальні рішення й умови освітлення згідно з нормованою вимогою.

{Пункт 2.23 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.24. У разі розміщення технологічного, експозиційного та іншого обладнання у приміщеннях повинні бути забезпечені евакуаційні проходи до сходових кліток та інших шляхів евакуації.

{Пункт 2.24 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.25. Розміщення крісел в актових і конференц-залах, залах зборів і нарад та в інших приміщеннях повинні відповідати вимогам ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги», ДБН В.2.2-9:2018 «Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення», ДБН В.2.2-13-2003 «Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди», ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», ДБН В.2.2-28:2010 «Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення», ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади».

{Пункт 2.25 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

2.26. У приміщенні, яке має один евакуаційний вихід, дозволяється одночасно розміщувати (дозволяється перебування) не більше 50 осіб.

2.27. Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень).

Не нормується напрямок відчинення дверей для:

квартир у житлових будинках;

приміщень з одночасним перебуванням не більше ніж 15 осіб, крім приміщень категорій А і Б за вибухопожежною та пожежною небезпекою, а також парильних саун;

комор і технічних приміщень площею не більше ніж 200 м² і без постійних робочих місць;

технічних поверхів площею не більше ніж 200 м², у яких розміщується тільки інженерне обладнання та/або прокладаються інженерні мережі будинку, і у яких відсутні постійні робочі місця;

балконів, лоджій (за винятком дверей, що ведуть до зовнішньої повітряної зони сходових кліток типу Н1);

виходів на площадки сходів типу С3;

санітарних вузлів.

За наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть зачинятися лише на внутрішні запори, які відчиняються зсередини без ключа.

{Пункт 2.27 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.28. Килими, килимові доріжки й інше покриття підлоги у приміщеннях з одночасним перебуванням 50 та більше осіб, коридорах, на сходових клітках повинні кріпитися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність та відповідати групам поширення полум'я РП1, РП2.

{Пункт 2.28 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.29. Сходові марші і площадки повинні мати справні огорожі із поручнями, котрі не повинні зменшувати ширину сходових маршів і площадок.

{Пункт 2.29 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.30. На сходових клітках (за винятком незадимлюваних) дозволяється встановлювати прилади опалення, у тому числі на висоті 2,2 м та вище від поверхні проступів та сходових площадок, сміттєпроводи, поверхові сумісні електрощити, поштові скриньки та пожежні

кран-комплекти за умови, що це обладнання не зменшує нормативної ширини проходу сходовими площадками та маршами.

2.31. Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будинку людей.

{Пункт 2.31 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.32. Світлові покажчики «Вихід» необхідно постійно утримувати справними. У залах для глядачів, виставкових, актових залах та інших подібних приміщеннях вони мають бути увімкнуті на весь час перебування людей (проведення заходу).

{Пункт 2.32 глави 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.33. Для об’єктів класу наслідків (відповідальності) СС2, СС3, на яких постійно перебуває понад 50 осіб або періодично перебуває понад 100 осіб та/або які підлягають обладнанню системою керування евакуюванням типу СО2-СО5, у проектній документації слід виконувати розрахунок часу евакуації людей з об’єкта відповідно до вимог ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об’єктів будівництва. Загальні вимоги».

{Пункт 2.33 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

2.34. На випадок відключення електроенергії обслуговуючий персонал будинків (крім житлових), де у вечірній та нічний час можливе перебування людей, повинен мати електричні ліхтарі. Кількість ліхтарів визначається адміністрацією, виходячи з особливостей об’єкта, наявності чергового персоналу, кількості людей у будинку (але не менше одного ліхтаря на кожного працівника, який чергує на об'єкті у вечірній або нічний час).

2.35. Сміттєзбірні камери та стволи повинні регулярно очищатися від сміття та горючих відходів, які треба збирати на спеціально виділених майданчиках у контейнери або ящики з негорючих матеріалів.

Двері сміттєзбірних камер повинні утримуватися замкненими на замок.

2.36. Порядок експлуатації пожежних ліфтів визначається чинним законодавством.

2.37. Не допускається:

улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;

захаращувати шляхи евакуації меблями, обладнанням, різними матеріалами;

забивати, заварювати, замикати на замки, болтові з’єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, двері на шляхах евакуації та евакуаційних виходах;

{Абзац четвертий пункту 2.37 глави 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

розташовувати у тамбурах виходів, за винятком квартир та індивідуальних житлових будинків, гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для торгівлі, а також зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та матеріалу;

захаращувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини, евакуаційні площадки квартир житлових будинків;

знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;

улаштовувати у сходових клітках приміщення будь-якого призначення (кіоски), обладнання;

улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали;

розташовувати в ліфтових холах приміщення різного призначення;

робити засклення або закладання жалюзі і отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;

знімати двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;

заміняти скло, що не дає скалок при руйнуванні, на звичайне у дверях;

знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;

зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;

розвішувати у сходових клітках на стінах дзеркала, стенди, панно, інші горючі матеріали.

IV. Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання

1. Електроустановки

1.1. Експлуатація електроустановок повинна відповідати вимогам Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21 липня 2017 року № 476 (далі - ПУЕ), Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Мінпаливенерго України від 25 липня 2006 року № 258, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1143/13017 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 лютого 2012 року № 91) (далі - ПТЕ), Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці від 09 січня 1998 року № 4, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533.

{Пункт 1.1 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

1.2. Електричні машини, апарати, обладнання, електропроводи та кабелі за виконанням та ступенем захисту повинні відповідати класу зони згідно з ПУЕ, мати апаратуру захисту від струмів короткого замикання та інших аварійних режимів.

1.3. Електрообладнання може застосовуватися у вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зонах лише за умови відповідності їх рівня вибухозахисту (ступеня захисту оболонки) класу зони.

Слабострумові внутрішні електромережі у вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зонах, а також по горючих основах повинні виконуватися відповідно до ПУЕ та НПАОП 40.1-1.32-01 до внутрішніх електромереж.

Над вибухонебезпечними зонами будь-якого класу (як у приміщеннях, так і в зовнішніх вибухонебезпечних установках) не допускається розміщувати електрообладнання без засобів вибухозахисту та прокладати електропроводи і кабелі над цими зонами способами, що не допускаються у вибухонебезпечних зонах відповідно до НПАОП 40.1-1.32-01.

1.4. Плавкі вставки запобіжників повинні бути калібровані із зазначенням на клеймі номінального струму вставки (клеймо ставиться заводом-виготовлювачем або електротехнічною лабораторією). Застосування саморобних некаліброваних плавких вставок забороняється.

1.5. На електродвигуни, світильники, інші електричні машини, апарати та обладнання, встановлені у вибухонебезпечних або пожежонебезпечних зонах, повинні бути нанесені знаки, що вказують на їх ступінь захисту згідно з чинними стандартами.

1.6. З’єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів мають здійснюватися за допомогою опресування, зварювання, паяння або затискачів.

Місця з’єднання жил проводів і кабелів, а також з’єднувальні та відгалужувальні затискачі повинні мати мінімальний перехідний опір, щоб уникнути їх перегрівання і пошкодження ізоляції стиків. Втрати опору ізоляції на стиках повинні бути не більше втрат опору ізоляції на цілих жилах цих проводів і кабелів.

{Абзац другий пункту 1.6 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1.7. В електропроводках вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зон відгалужувальні та з’єднувальні коробки повинні бути закриті кришками з негорючих або важкогорючих матеріалів.

{Пункт 1.7 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 810 від 15.08.2016}

1.8. Улаштування та експлуатація тимчасових електромереж забороняються. Винятком можуть бути тимчасові електромережі, які живлять ілюмінаційні установки, а також електропроводки в місцях проведення будівельних, тимчасових ремонтно-монтажних та аварійних робіт.

1.9. Електричне обладнання, машини, апарати, прилади, електрощити зі ступенем захисту оболонок менше IP 44 повинні розміщуватися на відстані не менше 1 м від горючих матеріалів, за винятком матеріалів груп Г1, Г2.

{Пункт 1.9 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 810 від 15.08.2016}

1.10. Відстань між світильниками з лампами розжарювання та предметами (конструкціями та конструктивними елементами будинків) з горючих матеріалів, за винятком груп Г1, Г2, повинна бути не менше таких значень:

номінальна потужність Р, Вт	мінімальна відстань, м
100	0,5
300	0,8
500	1,0

Інші види світильників повинні розміщуватися від горючих матеріалів та предметів на відстані не менше 0,5 м, від будівельних конструкцій, що містять горючі матеріали груп горючості Г3, Г4, - не менше 0,2 м, а від конструкцій із горючих матеріалів груп горючості Г1, Г2 - не менше 0,1 м.

У разі неможливості дотримання вказаних відстаней до зазначених матеріалів та предметів (конструкцій та конструктивних елементів будинків) вони повинні бути захищені негорючими теплоізоляційними матеріалами.

1.11. У разі встановлення світильників на (у) підвісні стелі чи їх облицювання з матеріалів груп горючості Г3, Г4 місця прилягання цих світильників необхідно захищати негорючим теплоізоляційним матеріалом або матеріалом групи горючості Г1.

1.12. Відстань від кабелів та ізольованих проводів, прокладених відкрито, до місць відкритого зберігання (розміщення) горючих матеріалів повинна бути не менше 1 метра.

У разі відкритого прокладання незахищених проводів та захищених проводів (кабелів) з оболонками з горючих матеріалів відстань від них до горючих основ (конструкцій, деталей) повинна становити не менше 0,01 метра. У разі неможливості забезпечити вказану відстань провід (кабель) слід відокремлювати від горючої поверхні шаром негорючого матеріалу, який виступає з кожного боку проводу (кабелю) не менше ніж на 0,01 метра.

У разі прихованого прокладання таких проводів (кабелів) їх необхідно ізолювати від горючих основ (конструкцій) суцільним шаром негорючого матеріалу, що підтверджується актом проведення прихованих робіт.

1.13. Застосування електричних опалювальних приладів у приміщеннях категорій за вибухопожежонебезпекою А та Б забороняється.

1.14. Для опалення будинків та приміщень площею до 50 м^2, мобільних (інвентарних) будівель можуть застосовуватися масляні радіатори та нагрівальні електропанелі із

закритими нагрівальними елементами. Такі радіатори та електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.

1.15. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських приміщень з вибухонебезпечними і пожежонебезпечними зонами будь-якого класу, архівів, книгосховищ та інших подібних приміщень необхідно передбачати встановлення апаратів відключення (вимикачів) поза межами (ззовні) вказаних приміщень на негорючих стінах (перегородках) або на окремих опорах. Спільні апарати відключення (вимикачі) слід розташовувати в ящиках з негорючих матеріалів або в нішах, які мають пристосування для пломбування та замикання на замок.

1.16. Електрощити, групові електрощитки повинні оснащуватися схемою підключення споживачів з пояснювальними написами і вказаним значенням номінального струму апарата захисту (плавкої вставки).

{Пункт 1.16 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 810 від 15.08.2016}

1.17. Електророзетки, вимикачі, перемикачі та інші подібні апарати повинні встановлюватися на не горючі основи (конструкції) або з підкладанням під них суцільного негорючого матеріалу, що виступає за габарити апарата не менше ніж на 0,01 метра.

1.18. Забороняється:

проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над горючими покрівлями, навісами, штабелями лісу, складами пально-мастильних матеріалів, торфу, дров та інших горючих матеріалів;

відкрите прокладання електропроводів і кабелів транзитом через пожежонебезпечні і вибухонебезпечні зони будь-якого класу і ближче 1 м і 5 м від них відповідно, а також у сходових клітках;

експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією;

застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам ПУЕ, що пред’являються до переносних (пересувних) електропроводок;

застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання;

користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з’єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами;

підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;

складування горючих матеріалів на відстані менше 1 м від електроустаткування та під електрощитами;

використання побутових електронагрівальних приладів з порушенням встановлених їх виробником правил експлуатації та в місцях (приміщеннях), де їх застосування заборонено;

{Абзац одинадцятий пункту 1.18 глави 1 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

прокладання в сходових клітках електропроводів і кабелів незалежно від їх напруги, крім електропроводки для освітлення звичайних сходових кліток;

розміщення в кабельних спорудах будь-яких тимчасових пристроїв, зберігання в них матеріалів та устаткування.

1.19. У всіх незалежно від призначення приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, систем протипожежного захисту та охоронної сигналізації, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

{Пункт 1.19 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

1.20. Замір опору ізоляції і перевірка спрацювання приладів захисту електричних мереж та електроустановок від короткого замикання мають проводитись 1 раз на 2 роки, якщо інші терміни не обумовлені ПТЕ.

1.21. Захист будівель, споруд та зовнішніх установок від прямих попадань блискавки і вторинних її проявів необхідно виконувати на рівні, визначеному проєктною, експлуатаційною документацією, або на рівні рекомендацій виробника системи блискавкозахисту.

{Пункт 1.21 глави 1 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

1.22. У приміщеннях категорій А, Б, В за вибухопожежною та пожежною небезпекою має бути забезпечено дотримання вимог електричної іскробезпеки.

{Пункт 1.22 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

1.23. Не допускається установлювати всередині ліфтових кабін будь-які додаткові електротехнічні пристрої, не передбачені виробником ліфтових кабін.

1.24. Забороняється влаштовувати незаповнені отвори в протипожежних перешкодах, які відокремлюють електрощитові.

{Пункт 1.24 глави 1 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2. Опалення, вентиляція і кондиціювання

2.1. Перед початком опалювального сезону теплові мережі, які розташовані у приміщеннях, котельні, теплогенераторні й калориферні установки, печі та інші опалювальні прилади мають бути перевірені й відремонтовані. Несправні опалювальні пристрої не повинні допускатися до експлуатації. Результати перевірок фіксуються у спеціальному журналі із зазначенням дати, особи, яка здійснювала перевірку, та її підпису.

За устаткуванням має бути організовано постійний та періодичний контроль (діагностування) його технічного стану.

2.2. Гарячі поверхні теплових мереж, розташованих у приміщеннях, у яких вони можуть створити небезпеку спалахування газів, парів, аерозолів або пилу, треба ізолювати таким чином, щоб температура на поверхні теплоізольованої конструкції була не менше ніж на 20% нижче температури самоспалахування речовин.

Усі гарячі ділянки поверхонь обладнання і трубопроводів, що розташовані в зоні можливого потрапляння на них легкозаймистих, горючих або вибухонебезпечних речовин, необхідно покрити металевою обшивкою.

Не допускається експлуатація теплових мереж з просоченою легкозаймистими, горючими або вибухонебезпечними речовинами теплоізоляцією.

2.3. Топлення печей та котлів на підприємствах повинно проводитися призначеними особами, які пройшли протипожежний інструктаж.

Режим, час та тривалість топлення печей встановлюються розпорядженням керівника підприємства з урахуванням місцевих умов.

2.4. Топлення печей у будинках та спорудах, за винятком житлових будинків, повинно припинятися не менше ніж за дві години до закінчення роботи, а в лікарнях та на інших об'єктах з цілодобовим перебуванням людей - за дві години до сну.

2.5. Очищення димоходів та печей від сажі потрібно проводити перед початком, а також протягом усього опалювального сезону, а саме:

опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі - не рідше одного разу на три місяці;

печей безперервної дії - не рідше одного разу на два місяці;

кухонних плит та кип’ятильників - один раз на місяць.

На підприємствах результати очищення димоходів та печей повинні фіксуватися у відповідному журналі.

2.6. Печі та інші опалювальні прилади повинні мати протипожежні розділки (відступки) від горючих конструкцій.

{Абзац перший пункту 2.6 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Підлога з горючих матеріалів повинна захищатися під топковими дверцятами (топковим отвором) металевим листом розміром 0,7х0,5 м, що розташовується своїм довгим боком уздовж печі.

2.7. Відстань від печей до товарів, стелажів, шаф та іншого обладнання повинна бути не менше 0,7 м, а від топкових отворів - не менше 1,25 м.

2.8. На горищах усі димові труби і стіни, в яких проходять димові канали, повинні бути відштукатурені та побілені.

2.9. Димові труби будинків з покрівлями з горючих матеріалів повинні бути обладнані іскрогасниками.

2.10. Попіл і шлак, які вигрібають з топки, необхідно заливати водою та виносити в місця, спеціально для цього відведені.

2.11. На присадибних ділянках житлових будинків, у яких використовуються опалювальні печі або інші установки, що працюють на рідкому паливі, допускається підземне зберігання палива в резервуарах місткістю до 2 м^3, до яких повинен бути забезпечений транспортний під'їзд. Відстань від цих місткостей до будинків I, II, III, IIIа, IIIб ступенів вогнестійкості має становити не менше 9 м, а до IV, IVа, V ступенів вогнестійкості - 12 м.

{Пункт 2.11 глави 2 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.12. Улаштування тимчасових печей у приміщеннях забороняється.

Як виняток, у разі необхідності дозволяється установка тимчасових металевих печей у приміщеннях гуртожитків, адміністративних, громадських та допоміжних будинках підприємств, а також у житлових та дачних будинках, на будівельних майданчиках за умови виконання інструкцій підприємств - виробників цих приладів, а також:

підлогу з горючих матеріалів під печами необхідно ізолювати одним рядом цеглин, покладених плиском на глиняному розчині, або негорючим теплоізолювальним матеріалом завтовшки не менше 0,12 м з обшивкою зверху покрівельною сталлю;

печі треба встановлювати на відстані не менше 1 м від конструкцій з матеріалів груп горючості Г3, Г4 та не менше 0,7 м - від конструкцій з матеріалів груп горючості Г1, Г2;

металеві димові труби, що прокладаються під стелею або паралельно до стін та перегородок з матеріалів груп горючості Г3, Г4, повинні бути від них на відстані не менше ніж 0,7 м - без ізоляції на трубі; не менше ніж 0,25 м - з ізоляцією, яка не допускає підвищення температури на її зовнішній поверхні понад 90 °С;

металеві димові труби допускається прокладати через перекриття з горючих матеріалів за умови влаштування перегородки з негорючих матеріалів розміром не менше 0,51 м. У разі виведення металевої димової труби через вікно (коли відсутнє риштування) в нього треба вставляти лист покрівельного заліза, який замінює переділку, розміром не менше трьох діаметрів димової труби. Кінець труби слід виводити за стіну будинку не менше ніж на 0,7 м та закінчувати спрямованим угору патрубком заввишки не менше 0,5 м. Патрубок, який виводиться з вікна верхнього поверху, повинен підніматися вище карниза на 1 м. На патрубку треба встановлювати пристрої для відведення атмосферних опадів.

2.13. Під час експлуатації пічного опалення не допускається:

залишати печі, які топляться, без догляду або доручати нагляд за ними малолітнім дітям;

користуватися печами, які мають тріщини;

розміщати паливо й інші горючі речовини і матеріали безпосередньо перед топковим отвором;

зберігати незагашені вуглини та попіл у металевому посуді, встановленому на дерев'яній підлозі або горючій підставці;

сушити (складати, підвішувати) на печах одяг, дрова, інші горючі предмети та матеріали;

застосовувати для розпалювання печей ЛЗР та ГР; топити вугіллям, коксом і газом печі, не пристосовані для цієї мети;

використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топливника; здійснювати топлення печей з відкритими дверцятами топливника;

використовувати як димоходи вентиляційні канали та канали газового обладнання;

{Абзац дев'ятий пункту 2.13 глави 2 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

прокладати димоходи (борови) опалювальних печей поверхнею горючих основ;

здійснювати топлення печей під час проведення у приміщеннях масових заходів;

використовувати для димових труб асбестоцементні й металеві труби, влаштовувати глиноплетені та дерев'яні димоходи.

2.14. Застосування пічного опалення у приміщеннях категорій за вибухопожежною та пожежною небезпекою А, Б, В забороняється.

2.15. У приміщеннях складів категорій А, Б і В за вибухопожежною та пожежною небезпекою, у коморах та в місцях, відведених для складування горючих матеріалів, у приміщеннях для наповнення і зберігання балонів зі стисненими та скрапленими газами опалювальні прилади потрібно обгороджувати екранами з негорючих матеріалів, які встановлюються на відстані не менше 0,1 м від приладів опалення.

2.16. Біля кожної форсунки котельної або теплогенеруючої установки, яка працює на рідкому паливі, повинен бути встановлений піддон з піском.

2.17. У приміщенні котелень та інших теплогенеруючих установок підприємств і населених пунктів забороняється:

допускати до роботи осіб, які не пройшли навчання з пожежно-технічного мінімуму та не отримали відповідних кваліфікаційних посвідчень, а також залишати без догляду працюючі котли і нагрівники;

експлуатувати установки у разі підтікання рідкого палива або витікання газу із системи паливоподачі;

розпалювати установки без їх попередньої продувки; подавати паливо, коли форсунки або газові пальники згасли;

працювати при зіпсованих або відключених приладах контролю й регулювання, а також за їх відсутності;

сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на котлах та паропроводах.

2.18. Забороняється вносити зміни до елементів системи опалення, вентиляції і кондиціонування повітря, які перешкоджають поширенню пожежі.

{Пункт 2.18 глави 2 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.19. Не допускається робота технологічного обладнання у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях при несправних або відключених гідрофільтрах, сухих фільтрах, пиловсмоктувальних, пиловловлювальних (каменевловлювачі або магнітні вловлювачі) та інших пристроях систем вентиляції.

У тамбур-шлюзах при приміщеннях категорій А і Б, у яких виділяються вибухонебезпечні пари, гази та пил, слід постійно (на весь період роботи, зберігання товарів, речовин) забезпечувати необхідний підпір повітря.

2.20. Усі металеві повітроводи, трубопроводи, фільтри та інше обладнання витяжних установок, що транспортують горючі та вибухонебезпечні речовини, повинні бути заземлені та захищені від статичної електрики, а також мати пристрої для очищення.

2.21. При встановленні вибухозахищених вентиляторів поза приміщеннями для них слід влаштовувати спеціальне укриття з негорючих матеріалів.

2.22. Під час експлуатації вентиляційних систем забороняється:

відключати або знімати вогнезатримувальні пристрої;

випалювати накопичені в повітроводах, зонтах жирові відкладення та інші горючі речовини;

закривати витяжні канали, отвори й решітки;

залишати двері вентиляційних камер відчиненими, зберігати в камерах різні матеріали та устаткування;

використовувати припливно-витяжні повітроводи й канали для відведення газів від приладів опалення, газових колонок, кип'ятильників та інших нагрівальних приладів;

складувати впритул (на відстані менше 0,5 м) до повітроводів і устаткування горючі матеріали або негорючі матеріали в горючій упаковці;

видаляти за допомогою однієї системи відсосів різні гази, пар, пил та інші речовини, котрі при змішуванні можуть викликати спалахи, горіння або вибух;

експлуатувати переповнені циклони.

2.23. Холодильні машини слід розташовувати в приміщеннях для холодильного обладнання. Холодильні машини компресійного типу з холодоагентом при вмісті масла в

будь-якій із холодильних машин 250 кг та більше не допускається розташовувати у приміщеннях виробничих, громадських, адміністративних та побутових будинків, якщо над ними або під ними є приміщення з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення з одночасним перебуванням 50 і більше осіб.

{Абзац перший пункту 2.23 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

У житлових будинках, закладах охорони здоров'я, будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, дитячих навчально-виховних закладах, навчальних закладах та готелях не допускається розташовувати холодильне обладнання з холодоагентом продуктивністю холоду однієї одиниці обладнання більше ніж 200 кВт, якщо над їхнім перекриттям або під підлогою є приміщення з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення з одночасним перебуванням 50 і більше осіб.

{Абзац другий пункту 2.23 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Автономні моноблочні кондиціонери, а також автономні кондиціонери роздільного типу допускається розташовувати у будівлях та приміщеннях різного призначення, крім приміщень, у яких не допускається рециркуляція.

{Абзац третій пункту 2.23 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

Зовнішні блоки автономних кондиціонерів роздільного типу потужністю по холоду до 12 кВт допускається розташовувати на незасклених лоджіях, відкритих сходових клітках, у критих переходах.

2.24. Холодильне обладнання з аміаковмісним холодоагентом допускається застосовувати при реконструкції для холодопостачання систем кондиціонування виробничих приміщень, розташовуючи обладнання в окремих будинках, прибудовах або окремих приміщеннях одноповерхових виробничих будинків. Конденсатори та випарники допускається розташовувати на відкритих майданчиках на відстані не менше ніж 2 м від стіни будівлі.

Застосування поверхневих повітроохолоджувачів з аміаковмісним холодоагентом не допускається.

2.25. Під час експлуатації калориферів необхідно дотримуватися таких вимог:

відстань між калориферами і конструкціями з горючих та важкогорючих матеріалів має бути не менше 1,5 м за наявності вогневого або електричного підігріву і не менше 0,1 м, коли теплоносієм є вода або пара;

тримати постійно справними контрольно-вимірювальні прилади;

не допускати виникнення зазорів між калориферами, а також між калориферними і будівельними конструкціями камер, а виявлені зазори зашпаровувати негорючими матеріалами;

систематично проводити пневматичним або гідравлічним способом очищення калориферів від забруднень;

стежити за тим, щоб транзитні канали, якими подається нагріте в калорифері повітря, не мали отворів, крім каналів, призначених для подавання повітря у приміщення.

2.26. Монтаж, підключення, прокладання мереж, улаштування електричного захисту на лініях, які живлять побутові кондиціонери, повинні проводитися відповідно до вимог інструкції виробника.

{Абзац другий пункту 2.26 глави 2 розділу IV виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Переріз електропроводів, які живлять одинично встановлені побутові кондиціонери, повинен відповідати допустимому струмовому навантаженню, яке визначається паспортом на виріб.

Зовнішній простір та стіни будинків навколо кондиціонерів мають бути розчищені від гілок дерев, витких рослин та інших предметів і конструкцій із горючих матеріалів у радіусі не менше ніж 1,5 метра.

2.27. Під час експлуатації побутових кондиціонерів забороняється:

використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам замість монтажних кріплень заводського виготовлення або інших металевих конструкцій при встановленні кондиціонера у віконному отворі;

вносити в конструкцію кондиціонерів зміни, не передбачені заводом-виробником;

замінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні;

перетинати протипожежні перешкоди інженерними системами кондиціонера без улаштування проходок, що відповідають нормованій межі вогнестійкості протипожежної перешкоди за ознакою EI;

{Абзац п'ятий пункту 2.27 глави 2 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

установлювати у виробничих приміщеннях категорій А і Б.

3. Системи централізованого водовідведення (каналізація)

3.1. Скидання (зливання) стоків, які містять ЛЗР та ГР, речовин, що у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні гази, у систему централізованого водовідведення (каналізацію) забороняється.

3.2. Для запобігання розповсюдженню вогню під час пожежі промислові системи централізованого водовідведення (каналізації) повинні бути обладнані гідравлічними затворами.

3.3. Для відведення парів і газів, густина яких менша за густину повітря, систему централізованого водовідведення (каналізацію), підземну трасу необхідно обладнати вентиляційними стояками.

3.4. Каналізаційні системи та гідрозатвори необхідно періодично оглядати й очищати. Кришки оглядових колодязів систем централізованого водовідведення повинні бути постійно закритими, а на складах ЛЗР та ГР вони повинні мати пофарбування, яке вирізняється, та установлюються покажчики їх місцезнаходження.

На промислових підприємствах кришки каналізаційних колодязів на системах і спорудах стічних вод із наявністю ЛЗР, ГР і вибухонебезпечних речовин мають виконуватися з негорючих матеріалів, що не утворюють іскор під час ударів.

Каналізаційні споруди мають обладнуватися вентиляцією.

{Абзац третій пункту 3.4 глави 3 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

3.5. Забороняється:

експлуатувати виробничу каналізацію з несправними або неправильно виконаними гідрозатворами;

об'єднувати потоки різних стічних вод, які спроможні в разі змішування утворювати й виділяти вибухонебезпечні суміші;

з'єднувати витяжну частину каналізаційних стояків із вентиляційними системами та димоходами;

використовувати для освітлення гідрозатворів і колодязів ліхтарі, факели та інші види відкритого вогню.

4. Газове обладнання

4.1. Розміщення газових опалювальних котлів, опалювальних апаратів, ємнісних газових водонагрівників, газобалонних установок має відповідати Правилам безпеки систем газопостачання України, затвердженим наказом Мінпаливенерго України від 15 травня 2015 року № 285, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 червня 2015 року за № 674/27119 (далі - НПАОП 0.00-1.76-15).

{Пункт 4.1 глави 4 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

4.2. Застосовувати вогонь для виявлення витоку газу з газопроводів, а також користуватися газовими пальниками й приладами в разі несправності їх чи несправності газопроводів та арматури забороняється.

4.3. Виявивши в приміщенні запах газу, потрібно негайно припинити його подавання, викликати аварійну газову службу і провітрити приміщення. До усунення несправності в приміщенні забороняється запалювати сірники, курити, застосовувати відкритий вогонь, вмикати та вимикати електроприлади, а також користуватися інструментом, який утворює іскри під час ударів.

{Пункт 4.3 глави 4 розділу IV в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

{Пункт 4.4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

5. Електрогенеруюче обладнання

5.1. Експлуатація дизельних, бензинових, газових генераторів номінальною потужністю до 20 кВт та об'ємом паливного бака (балона) до 100 л (далі - електрогенеруюче обладнання) повинна відповідати вимогам ПУЕ та інструкції виробника з експлуатації відповідного електрогенеруючого обладнання.

Влаштування та експлуатація дизельних, бензинових, газових генераторів номінальною потужністю більше ніж 20 кВт повинні здійснюватися відповідно до вимог будівельних норм та інструкції виробника з експлуатації відповідного генератора.

5.2. Електрогенеруюче обладнання необхідно встановлювати на відкритому повітрі, на території, розчищеній від сміття і будь-яких горючих матеріалів, із рівною площадкою, що виконана з негорючих матеріалів. Рельєф території повинен забезпечувати унеможливлення підтоплення та зсування (кочення) електрогенеруючого обладнання.

5.3. У разі якщо в інструкції виробника з експлуатації передбачається розміщення електрогенеруючого обладнання всередині конструкцій, призначених для його захисту від кліматичних впливів навколишнього середовища, ці конструкції повинні бути виконані з негорючих матеріалів та забезпечувати необхідну вентиляцію та умови охолодження електрогенеруючого обладнання.

Розміщення електрогенеруючого обладнання, яке працює на скрапленому вуглеводневому газі, усередині конструкцій здійснюється з урахуванням вимог розділу 12 ДБН В.2.5-20-2018 «Газопостачання. Інженерне обладнання будинків і споруд» та рекомендацій виробника такого обладнання.

5.4. Протипожежні відстані від встановленого електрогенеруючого обладнання до суміжних об'єктів наведено в додатку 1 до цих Правил.

5.5. Не допускається використання електрогенеруючого обладнання всередині житлових, виробничих, громадських будівель та споруд (у тому числі на дахах (покрівлях), балконах, у прибудовах), складських приміщень та на шляхах до евакуаційних виходів.

5.6. Розміщення електрогенеруючого обладнання між будівлями та спорудами не повинно знижувати доступність до пожежних гідрантів, пожежних кранів водопровідної мережі зовнішнього пожежогасіння, зовнішніх пожежних драбин, пожежних щитів, евакуаційних виходів будівель, а також не повинно створювати перешкоду на дорогах та проїздах для пожежних автомобілів.

5.7. Заправку електрогенеруючого обладнання (під'єднання газового балона) необхідно здійснювати відповідно до вимог інструкції виробника. Під час заправки електрогенеруючого обладнання необхідно застосовувати засоби, які унеможливлюють пролив палива, у тому числі на корпус електрогенеруючого обладнання. Під час заправки електрогенеруючого обладнання забороняється курити. Поруч із електрогенеруючим обладнанням не повинно бути джерел відкритого вогню, іскроутворюючих приладів та вибухонебезпечних предметів.

5.8. Підключення електрогенеруючого обладнання до електричної мережі об’єкта громадського та адміністративного призначення повинно здійснюватися згідно з вимогами ПУЕ спеціалістами, які мають право виконувати роботи, пов’язані з експлуатацією електроустановок, у тому числі таким чином, щоб передбачити можливість безпечного дистанційного відключення електроживлення в разі виникнення аварійної ситуації чи пожежі.

5.9. Перед початком роботи електрогенеруючого обладнання необхідно передбачити розміщення поруч первинних засобів пожежогасіння, а також інших засобів для збирання просоченого піску (у разі проливу палива на місці заправки).

5.10. Не допускається експлуатація електрогенеруючого обладнання в разі виявлення пошкодження ізоляції дротів живлення, їх заломлення, перекручування або інших конструктивних пошкоджень електрогенеруючого обладнання, у тому числі в разі виявлення підтікань палива.

Перед початком роботи електрогенеруючого обладнання необхідно впевнитися в герметичності з’єднання паливопроводів.

5.11. Не допускається підігрівання електрогенеруючого обладнання, газобалонних пристроїв, системи живлення, усунення намерзлого льоду за допомогою відкритого вогню та пальників.

5.12. Забороняється перевертати (нахиляти) електрогенеруюче обладнання для переливання залишків палива в ємності.

5.13. Забороняється підключати електрогенеруюче обладнання до електричної розетки.

5.14. Загальна потужність підключених електроприладів, які електрогенеруюче обладнання буде живити, не повинна перевищувати номінальне навантаження, визначене виробником зазначеного обладнання.

5.15. У місці підключення електрогенеруючого обладнання до силового щита будівлі необхідно розмістити інструкцію щодо порядку його під’єднання та вимкнення.

5.16. Підключення електрогенеруючого обладнання до електромережі споживача необхідно здійснювати вручну тільки за наявності блокувань між комутаційними апаратами, що унеможливлюють одночасну подачу напруги в мережу споживача і в мережу електропередавальної організації.

5.17. Рідке паливо для електрогенеруючого обладнання необхідно зберігати в ємностях, які призначені для зберігання відповідного типу пального, загальним об’ємом не більше ніж 40 л палива та 10 кг мастила в окремій господарській будівлі (споруді) підприємства, в індивідуальних гаражах, в окремо розташованому господарському будинку на присадибній ділянці. Відстань від місця зберігання палива і мастила до будинків повинна становити не менше ніж 7 м.

5.18. Не допускається зберігати паливо для електрогенеруючого обладнання на ринках і ярмарках, у малих архітектурних формах для здійснення підприємницької діяльності та всередині будівель.

Ємності з легкозаймистими, особливо небезпечними або вибухонебезпечними речовинами зберігати всередині будівель житлового, громадського та адміністративного призначення заборонено.

5.19. У разі неможливості дотримання вимог щодо зберігання палива для електрогенеруючого обладнання виключно на період дії правового режиму воєнного стану або надзвичайної ситуації допускається розміщувати паливо у приміщеннях підприємства, які:

розташовані на першому поверсі поблизу зовнішніх стін із виходом безпосередньо назовні та не можуть бути суміжними з приміщеннями з наявними постійними робочими місцями в кількості більше 5 та/або мають сполучення з евакуаційними шляхами;

відокремлені від інших приміщень протипожежними перегородками та протипожежними перекриттями відповідно до вимог ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об’єктів будівництва. Загальні вимоги»;

оздоблені з негорючих матеріалів;

обладнані системами протипожежного захисту з виведенням сигналу пожежної сигналізації на пульт пожежного спостерігання відповідно до вимог ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту»;

додатково забезпечені первинними засобами пожежогасіння, а саме не менше ніж двома порош-ковими вогнегасниками з масою заряду 5 кг;

обладнані природною, припливно-витяжною вентиляцією, що відповідає вимогам будівельних норм;

мають температурний режим не більше ніж 20 °С.

{Розділ IV доповнено новою главою згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

V. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту

1. Системи протипожежного захисту, засоби зв’язку

1.1. Усі системи протипожежного захисту (далі - СПЗ) мають бути справними і утримуватися в постійній готовності до виконання роботи. Несправності, які впливають на їх працездатність, повинні усуватися негайно, інші несправності усуваються в передбачені регламентом терміни, при цьому необхідно робити записи у відповідних журналах.

1.2. Будинки, приміщення та споруди повинні обладнуватися системами протипожежного захисту відповідно до ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту».

1.3. Якщо для захисту окремих пожежонебезпечних ділянок у приміщеннях, які згідно з нормативними документами не підлягають обов’язковому оснащенню автоматичними системами пожежогасіння, застосовують автономні системи пожежогасіння, ці приміщення можуть забезпечуватися первинними засобами пожежогасіння на 50 % їх норм належності для цих приміщень.

Проектування, монтування, експлуатування і технічне обслуговування автономних систем пожежогасіння слід здійснювати відповідно до чинних нормативних документів та технічної документації підприємств-виготовлювачів.

1.4. Підтримання експлуатаційної придатності (технічне обслуговування) СПЗ здійснюється відповідно до вимог технічної документації підприємств-виготовлювачів та затверджених регламентів робіт з технічного обслуговування.

{Пункт 1.4 глави 1 розділу V в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 830 від 25.11.2020}

1.5. Підприємства, розташовані за межами населених пунктів, необхідно забезпечувати засобами зв'язку, які дають можливість використання їх для передавання повідомлення про пожежу в будь-який час доби.

1.6. Об'єкти з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення з одночасним перебуванням 50 і більше осіб, потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки повинні бути забезпечені телефонним зв'язком.

{Пункт 1.6 глави 1 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2. Система протипожежного водопроводу

2.1. Зовнішній протипожежний водопровід повинен відповідати таким вимогам:

{Підпункт 1 пункту 2.1 глави 2 розділу V виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1) відповідальними за технічний стан пожежних гідрантів, установлених на мережі водопроводу населених пунктів, є відповідні служби (організації, установи), які утримують ці мережі водопроводу, а на території підприємств - їх власники або орендарі;

2) пожежні гідранти та пожежні резервуари повинні бути справними і утримуватися таким чином, щоб забезпечити безперешкодний забір води пожежними автомобілями;

3) у разі відключення ділянок водопровідної мережі та гідрантів або зменшення тиску мережі нижче за потрібний необхідно сповіщати про це пожежно-рятувальні підрозділи;

4) для контролю працездатності мережі систем зовнішнього протипожежного водопроводу власнику мережі водопостачання або іншій відповідальній особі, визначеній у відповідному договорі згідно з вимогами чинного законодавства необхідно 1 раз на рік проводити випробування на тиск та витрату води з оформленням акта. Випробування водопроводу повинно проводитися також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до мережі водопроводу;

{Підпункт 4 пункту 2.1 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

5) пожежні гідранти і водойми повинні мати під'їзди з твердим покриттям. У разі наявності на території об'єкта або поблизу нього (у радіусі до 200 м) природних або штучних вододжерел до них повинні бути влаштовані під'їзди з майданчиками (пірсами)

розміром не менше 12 х 12 м для встановлення пожежних автомобілів і забирання води будь-якої пори року;

6) витрачений під час гасіння пожежі протипожежний запас води з резервуарів має бути відновлений у строк не більше ніж:

24 год. - у населених пунктах і на промислових підприємствах з будівлями за вибухопожежною та пожежною небезпекою категорій А, Б та В;

36 год. - на промислових підприємствах з будівлями за пожежною небезпекою категорій Г та Д;

72 год. - у сільських населених пунктах і на сільськогосподарських підприємствах.

Для промислових підприємств із витратами води на зовнішнє пожежогасіння до 20 л/с включно допускається збільшувати час відновлення пожежного об’єму води: до 48 год. - для будівель категорій Г та Д; до 36 год. - для будівель категорії В;

{Підпункт 6 пункту 2.1 глави 2 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

7) пожежні резервуари (водойми) та їх обладнання повинні бути захищені від замерзання води. Узимку для забирання води з відкритих вододжерел слід встановлювати утеплені ополонки розміром не менше 0,6 х 0,6 м, які мають утримуватись у зручному для використання стані;

8) підтримання у постійній готовності штучних водойм, водозабірних пристроїв, під'їздів до вододжерел покладається: на підприємстві - на його власника (орендаря); у населених пунктах - на органи місцевого самоврядування;

9) біля місць розташування пожежних гідрантів і водойм повинні бути встановлені (відповідальні за встановлення - згідно з підпунктом 8 цього пункту) покажчики (об'ємні зі світильником або плоскі із застосуванням світловідбивних покриттів) з нанесеними на них:

для пожежного гідранта - літерним індексом ПГ, цифровими значеннями відстані в метрах від покажчика до гідранта, внутрішнього діаметра трубопроводу в міліметрах, зазначенням виду водопровідної мережі (тупикова чи кільцева);

для пожежної водойми - літерним індексом ПВ, цифровими значеннями запасу води в кубічних метрах та кількості пожежних автомобілів, котрі можуть одночасно встановлюватися на майданчику біля водойми;

10) водонапірні башти повинні бути забезпечені під'їздом з твердим покриттям і пристосовані для відбору води пожежно-рятувальною технікою будь-якої пори року. На корпус водонапірної башти слід наносити позначення, яке вказує на місце розташування пристрою для забирання води пожежно-рятувальною технікою;

11) не допускається використовувати для побутових, виробничих та інших господарських потреб протипожежний запас води, що зберігається в резервуарах, водонапірних баштах, водоймах та інших ємнісних спорудах.

2.2. Система внутрішнього протипожежного водопроводу повинна відповідати таким вимогам:

{Підпункт 1 пункту 2.2 глави 2 розділу V виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1) внутрішні пожежні кран-комплекти слід установлювати в доступних місцях. При цьому їх розміщення не повинно заважати евакуації людей;

{Підпункт 1 пункту 2.2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2) кожен пожежний кран-комплект має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), а також важелем для полегшення відкривання вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана, рукавів та ручного пожежного ствола мають бути однотипними;

3) пожежний плоскоскладальний рукав необхідно утримувати сухим, складеним в «гармошку» або подвійну скатку, приєднаним до крана та ствола і не рідше одного разу на шість місяців розгортати та згортати наново;

4) використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається;

5) у вибухопожежонебезпечних приміщеннях за наявності пилу пожежні крани повинні бути укомплектовані пожежними стволами, що подають воду як суцільним струменем, так і розпиленим;

6) пожежні кран-комплекти повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафках, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання. При виготовленні шаф рекомендується передбачати в них місце для зберігання двох вогнегасників. На дверцята шаф, в яких знаходяться вогнегасники, мають бути нанесені відповідні покажчики за ДСТУ EN ISO 7010:2019 «Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки» (EN ISO 7010:2012; A1:2014; A2:2014; A3:2014; A4:2014; A5:2015; A6:2016; A7:2017, IDT; ISO 7010:2011; Amd 1:2012; Amd 2:2012; Amd 3:2012; Amd 4:2013; Amd 5:2014; Amd 6:2014; Amd 7:2016, IDT);

{Підпункт 6 пункту 2.2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

7) спосіб установлення пожежного кран-комплекту повинен забезпечувати зручність повертання вентиля та приєднання рукава. Напрямок осі вихідного отвору патрубка пожежного крана повинен виключати різкий залом пожежного рукава у місці його приєднання;

8) на дверцятах пожежних шафок із зовнішнього боку повинні бути вказані після літерного індексу «ПК» порядковий номер крана та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів;

9) пожежні кран-комплекти не рідше одного разу на рік підлягають технічному обслуговуванню і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією результатів перевірки у спеціальному журналі обліку технічного обслуговування. Пожежні кран-комплекти повинні постійно бути справними і доступними для використання;

{Підпункт 9 пункту 2.2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10) зовнішні патрубки з приєднуваними головками, засувки, зворотні клапани для приєднання рукавів пожежних машин повинні утримуватись у справному стані;

11) у неопалюваних приміщеннях узимку вода з внутрішнього протипожежного водопроводу повинна зливатись. При цьому біля пожежних кранів-комплектів повинні бути написи (таблички) про місце розташування і порядок відкривання відповідної засувки або пуску насоса. З порядком відкривання засувки або пуску насоса необхідно ознайомити всіх працівників цього об’єкта;

12) за наявності в неопалюваному приміщенні (будинку) трьох і більше пожежних кранів-комплектів на сухотрубній мережі внутрішнього протипожежного водопроводу в утепленому місці на вводі необхідно встановлювати засувку з електроприводом. Її відкриття та пуск насоса слід здійснювати дистанційно від пускових кнопок, установлених всередині шафок пожежних кран-комплектів.

2.3. Насосні станції повинні відповідати таким вимогам:

1) у приміщенні насосної станції повинні бути вивішені загальна схема протипожежного водопостачання та схема обв'язки насосів. На кожній засувці і пожежному насосі-підвищувачі повинна бути інформація про їх призначення. Порядок увімкнення насосів-підвищувачів визначається інструкцією;

2) приміщення насосних станцій повинні бути опалюваними, у них забороняється зберігання сторонніх предметів і устаткування;

3) трубопроводи й насоси необхідно фарбувати в червоний колір;

{Підпункт 3 пункту 2.3 глави 2 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

4) електрифіковані засувки повинні перевірятися не рідше двох разів на рік, а пожежні насоси - щомісяця й утримуватись у постійній експлуатаційній готовності. Не рідше одного разу на місяць повинна перевірятися надійність переведення пожежних насосів з основного на резервне електропостачання (у тому числі від дизельних агрегатів) з реєстрацією результатів у журналі;

5) розміщення запірної арматури на всмоктувальних і напірних трубопроводах пожежних насосів повинно забезпечувати можливість заміни або ремонту будь-якого насоса, зворотного клапана, запірної арматури без припинення подавання води в мережу протипожежного водопроводу;

6) біля входу в приміщення насосної станції слід розміщувати напис (табло) «Пожежна насосна станція» з освітленням уночі;

7) якщо на насосній станції немає постійного чергового персоналу, то приміщення повинно замикатися на замок, а місце зберігання ключів - зазначатися написом на дверях.

3. Протипожежна техніка. Первинні засоби пожежогасіння

3.1. Населені пункти і об’єкти мають бути забезпечені нормованою кількістю протипожежної техніки.

{Пункт 3.1 глави 3 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

3.2. Використання пожежної техніки, у тому числі пожежного обладнання, інвентарю та інструменту, для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням або навчанням протипожежних формувань, забороняється.

3.3. Пересувна пожежно-рятувальна або пристосована для пожежогасіння техніка повинна утримуватися в опалюваних (з температурою середовища не нижче 10 °С) пожежних депо або спеціально призначених для цієї мети приміщеннях (боксах), котрі повинні мати освітлення, телефонний зв'язок, тверде покриття підлоги, утеплені ворота, інші пристрої та обладнання, необхідні для забезпечення нормальних і безпечних умов роботи.

3.4. Пожежно-рятувальні автомобілі, мотопомпи та причепи, введені в експлуатацію (поставлені на бойове чергування або в резерв), повинні бути у повній готовності до виїзду (застосування) за тривогою: бути справними, мати повний комплект придатного до застосування пожежно-технічного оснащення, заправлені пальним, мастильними матеріалами, забезпечені запасом вогнегасних речовин.

3.5. Про перевірку стану агрегатів пожежної техніки із запуском двигуна необхідно робити запис у спеціальному журналі, який зберігається у приміщенні, де встановлена ця техніка.

3.6. Територія підприємств, будинки, споруди, приміщення, технологічні установки повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом, які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку.

Ця вимога стосується також будівель, споруд та приміщень, обладнаних будь-якими типами систем пожежогасіння, пожежної сигналізації або внутрішніми пожежними кран-комплектами.

До початку експлуатації об’єкти (будинки, споруди, приміщення, технологічні установки) повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння згідно з Правилами експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677.

{Абзац третій пункту 3.6 глави 3 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

3.7. Під час вибору первинних засобів пожежогасіння потрібно враховувати фізико-хімічні та пожежонебезпечні властивості горючих речовин і матеріалів, їх взаємодію з вогнегасними речовинами, а також площу виробничих приміщень, відкритих майданчиків та установок.

3.8. Необхідна кількість первинних засобів пожежогасіння повинна визначатися відповідальним за пожежну безпеку на об'єкті окремо для кожного поверху та приміщення, а також для етажерок відкритих установок.

Якщо в одному приміщенні знаходяться декілька різних за пожежною небезпекою виробництв, не відділених одне від одного протипожежними стінами, то всі ці приміщення повинні забезпечуватись вогнегасниками, пожежним інвентарем та іншими видами засобів пожежогасіння за нормами найбільш небезпечного виробництва.

3.9. Вибирання типу та визначення необхідної кількості вогнегасників повинні здійснюватись відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677.

{Пункт 3.9 глави 3 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

3.10. Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння слід установлювати вказівні знаки згідно з ДСТУ EN ISO 7010:2019 «Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки» (EN ISO 7010:2012; A1:2014; A2:2014; A3:2014; A4:2014; A5:2015; A6:2016; A7:2017, IDT; ISO 7010:2011; Amd 1:2012; Amd 2:2012; Amd 3:2012; Amd 4:2013; Amd 5:2014; Amd 6:2014; Amd 7:2016, IDT). Знаки повинні бути розміщені на видимих місцях на висоті 2-2,5 м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщеннями (за потреби).

{Абзац перший пункту 3.10 глави 3 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Розміщення та експлуатація вогнегасників повинні здійснюватись згідно з вимогами Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677.

{Абзац другий пункту 3.10 глави 3 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

Переносні вогнегасники повинні розміщуватися шляхом:

навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для її повного відчинення;

установлювання в шафи пожежних кран-комплектів, у спеціальні тумби, на підставки, що надійно закріплені, на підлозі (якщо дозволяє конструкційне виконання), у пожежні щити (стенди).

{Абзац п’ятий пункту 3.10 глави 3 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

3.11. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території підприємств повинні встановлюватися спеціальні пожежні щити (стенди).

Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватись на території об’єкта площею більше 200 м² з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м² захищуваної площі.

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на пожежному щиті, що знаходиться на території об’єкта, входять: вогнегасники - 3 шт., ящик із піском - 1 шт., покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 ✕ 2 м - 1 шт., гаки - 3 шт., лопати - 2 шт., ломи - 2 шт., сокири - 2 шт.

{Абзац третій пункту 3.11 глави 3 розділу V в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 141 від 01.03.2023}

На пожежних щитах (стендах), що встановлюються в приміщенні, споруді, установці об’єкта повинні розміщуватися ті первинні засоби гасіння пожежі, вогнегасна здатність яких відповідає класу пожежі за пожежним навантаженням, наявним у просторі, що захищається.

{Абзац четвертий пункту 3.11 глави 3 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Пожежні щити повинні бути пофарбовані в червоний або білий колір. По периметру пожежного щита, пофарбованого в білий колір, наноситься окантовка червоного кольору шириною від 30 до 100 мм. Засоби пожежогасіння, вогнегасники та пожежний інструмент повинні бути пофарбовані в червоний колір.

{Абзац п'ятий пункту 3.11 глави 3 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Склади пиломатеріалів, тари та волокнистих матеріалів потрібно забезпечувати необхідною (понаднормовою) кількістю пожежних щитів з набором первинних засобів пожежогасіння згідно з місцевими умовами.

3.12. На пожежних щитах (стендах) необхідно вказувати їх порядкові номери та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

Порядковий номер пожежного щита вказують після літерного індексу «ПЩ».

3.13. Пожежні щити (стенди) повинні забезпечувати:

захист вогнегасників від потрапляння прямих сонячних променів, а також захист знімних комплектуючих виробів від використання не за призначенням (для щитів та стендів, установлюваних поза приміщеннями);

зручність та оперативність зняття (витягання) закріплених на щиті (стенді) комплектуючих виробів.

3.14. Немеханізований пожежний ручний інструмент, розміщений на об’єкті у складі комплектації пожежних щитів (стендів), підлягає періодичному обслуговуванню, яке включає такі операції:

очищення від пилу, бруду та слідів корозії;

відновлення фарбування з урахуванням вимог стандартів;

випрямлення ломів та суцільнометалевих гаків для виключення залишкових деформацій після використання;

відновлення потрібних кутів загострювання інструмента з дотриманням вимог стандартів.

3.15. Вогнегасники слід встановлювати у легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від потрапляння прямих сонячних променів та дії опалювальних та нагрівальних приладів.

Відстань між місцями розташування вогнегасників не повинна перевищувати:

15 м - для приміщень категорій А, Б, В (горючі гази та рідини);

20 м - для приміщень категорій В, Г, а також для громадських будівель та споруд.

Пожежні щити (стенди), інвентар, інструмент, вогнегасники в місцях установлення не повинні створювати перешкоди під час евакуації.

3.16. Навішування вогнегасників на кронштейни, розміщення їх у тумбах або пожежних шафах повинні забезпечувати можливість прочитування маркувальних написів на корпусі.

3.17. Експлуатація та технічне обслуговування вогнегасників повинні здійснюватися відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677, а також ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги».

{Пункт 3.17 глави 3 розділу V в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

3.18. Вогнегасники, які експлуатуються, повинні мати:

облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об’єкті системою нумерації;

пломби на пристроях ручного пуску;

бирки та маркувальні написи на корпусі, червоне сигнальне пофарбування згідно з державними стандартами.

3.19. Використані вогнегасники, а також вогнегасники із зірваними пломбами необхідно негайно направляти на технічне обслуговування.

3.20. На технічне обслуговування з об’єкта одночасно дозволяється відправити не більше 50 % вогнегасників від їх загальної кількості.

3.21. Вогнегасники, встановлені за межами приміщень або в неопалюваних приміщеннях та не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, на холодний період повинні зніматися. У такому разі на пожежних щитах та стендах повинна розміщуватися інформація про місце розташування найближчого вогнегасника.

3.22. Відповідальними особами за своєчасне і повне оснащення об'єктів вогнегасниками та іншими засобами пожежогасіння, забезпечення їх технічного обслуговування, навчання працівників правилам користування вогнегасниками є власники цих об'єктів (або орендарі згідно з договором оренди).

3.23. Пожежні покривала повинні мати розмір не менше ніж 1 х 1 м. Їх призначено для гасіння невеликих осередків пожеж у разі займання речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря. У місцях застосування та зберігання ЛЗР та ГР мінімальні розміри пожежних покривал збільшуються до величин: 2 х 1,5 м і 2 х 2 м відповідно. Пожежні покривала придатні для гасіння пожеж класів A, B, D згідно з ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж» (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT).

{Пункт 3.23 глави 3 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

3.24. Бочки з водою повинні встановлюватись у виробничих, складських та інших приміщеннях, спорудах у разі відсутності внутрішнього протипожежного водогону та за наявності горючих матеріалів, а також на території об’єктів, індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків. Їх кількість у приміщеннях повинна визначатися з розрахунку одна бочка на 250-300 м^2 захищуваної площі.

3.25. Бочки для зберігання води з метою пожежогасіння повинні мати місткість не менше ніж 0,2 м^3 і мають бути укомплектовані пожежним відром місткістю не менше ніж 0,008 м^3.

3.26. Ящики для піску повинні мати місткість 0,5, 1,0 або 3,0 м^3 і бути укомплектовані совковою лопатою.

Ящики для піску, які є елементом конструкції пожежного стенда, повинні мати місткість не менше ніж 0,1 м^3. Конструкція ящика повинна забезпечувати зручність діставання піску та виключати потрапляння сміття й атмосферних опадів.

VI. Основні вимоги пожежної безпеки до об'єктів різного функціонального призначення

1. Заклади, установи, організації освіти і науки

1.1. Розміщення дітей у будинках дитячих дошкільних закладів слід здійснювати з таким розрахунком, щоб молодші за віком діти розташовувалися на нижчих поверхах.

1.2. У приміщеннях, пов’язаних з перебуванням дітей, килими, паласи, килимові доріжки та інші покриття необхідно прикріплювати до підлоги.

1.3. У дитячих закладах оздоровлення та відпочинку із цілодобовим режимом роботи повинен визначатися черговий персонал у нічний час, який забезпечується:

засобами зв’язку для забезпечення передавання повідомлення про пожежу;

засобами індивідуального захисту органів дихання для саморятування людей, у тому числі з розрахунку на максимальну кількість дітей;

автономними засобами індивідуального захисту органів дихання (далі - АЗІЗОД) для чергового персоналу, який відповідає за евакуацію людей;

комплектом ключів від дверей евакуаційних виходів та ручним електричним ліхтарем.

Черговий персонал повинен знати кількість дітей, які залишаються на ніч, місця їх розміщення та в разі виникнення пожежі повідомляти ці відомості засобами зв’язку пожежно-рятувальному підрозділу.

{Пункт 1.3 глави 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

1.4. У будинках, приміщеннях навчальних закладів забороняються:

здавання в оренду навчальних приміщень (пов’язаних з навчальним процесом), навчально-виховних, спальних корпусів, будинків для використання їх як складських або виробничих приміщень категорій А, Б та В;

розміщення людей у приміщеннях, а також на поверхах (у будинках), не забезпечених двома евакуаційними виходами;

розміщення, зберігання бензину, гасу та інших ЛЗР та ГР, балонів з киснем та іншими газами;

проведення вогневих (у тому числі зварювальних) та інших пожежонебезпечних робіт за наявності у приміщеннях людей;

використання електроплиток, кип'ятильників, електрочайників, прасок, за винятком спеціально обладнаних приміщень;

застосування для освітлення свічок, гасових ламп і ліхтарів.

1.5. У навчальних класах та кабінетах слід розміщувати лише необхідні для забезпечення навчально-виховного процесу (навчальних та позаурочних занять) меблі, прилади, моделі, речі, приладдя, які повинні зберігатися у шафах, на стелажах або на стаціонарно встановлених стояках.

Після закінчення занять усі пожежовибухонебезпечні речовини та матеріали повинні бути прибрані з навчальних класів, кабінетів, майстерень у спеціально виділені і обладнані приміщення.

1.6. У багатоповерхових будинках шкіл, шкіл-інтернатів класи для дітей молодшого віку слід розміщувати на нижніх поверхах.

{Пункт 1.6 глави 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

1.7. У лабораторіях, де застосовуються ЛЗР, ГР та гази, необхідно передбачати централізоване їх постачання й роздавання їх на робочі місця із застосуванням закритої безпечної тари.

На робочих місцях кількість цих речовин не повинна перевищувати змінну потребу. Змінна кількість ЛЗР та ГР повинна зберігатися в металевих ящиках або шафах.

{Абзац другий пункту 1.7 глави 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 810 від 15.08.2016}

Усі роботи, пов'язані з можливістю виділення токсичних або пожежовибухонебезпечних парів та газів, повинні проводитися лише у витяжних шафах, коли працює вентиляція.

Користуватися витяжними шафами з розбитим склом або несправною вентиляцією, а також якщо в них є речовини, матеріали та устаткування, що не мають відношення до виконуваних операцій, забороняється.

Витяжні шафи, в яких проводяться такі роботи, повинні мати верхні та нижні відсмоктувачі, а також бортики, котрі запобігають стіканню рідини на підлогу.

Відпрацьовані ЛЗР та ГР слід збирати у спеціальну герметичну тару, яку наприкінці робочого дня видаляють з приміщення для регенерації або утилізації.

Посудини, в яких проводилися роботи з ЛЗР та ГР, після закінчення досліджень повинні негайно промиватися пожежобезпечними розчинами.

Після закінчення роботи у фотолабораторіях, приміщеннях із рентгенівськими установками проявлені плівки треба здавати на зберігання до архіву. У невеликих кількостях (не більше 10 кг) дозволяється їх зберігання у вогнетривкій шафі на робочому місці.

Проведення робіт на дослідних установках, де застосовуються пожежовибухонебезпечні речовини і матеріали, допускається лише після прийняття їх в експлуатацію спеціальною комісією, призначеною наказом по установі. Комісія повинна підготувати висновок (акт) про можливість використання таких установок у даному приміщенні.

1.8. Співробітники навчальних закладів та наукових установ зобов’язані знати пожежну небезпеку застосовуваних хімічних речовин і матеріалів, засоби їх гасіння та дотримуватися заходів безпеки під час роботи з ними.

1.9. Вимоги з пожежної безпеки для закладів освіти та установ системи освіти, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, установлюються Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 15 серпня 2016 року № 974, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 року за № 1229/29359.

{Главу 1 розділу VI доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

2. Культурно-видовищні заклади

2.1. У музеях та картинних галереях на доповнення до плану евакуації людей повинен бути опрацьований план евакуації експонатів та інших цінностей, а в цирках і зоопарках - план евакуації тварин.

2.2. У разі необхідності проведення спеціальних вогневих ефектів на відкритих майданчиках відповідальним постановником повинні бути опрацьовані й здійснені (за погодженням з органами державного нагляду у сфері пожежної безпеки) заходи щодо запобігання пожежам.

2.3. Усі горючі декорації, сценічне оформлення, драпірування в залах для глядачів та експозиційних залах, фойє мають бути важкозаймистими або обробленими вогнезахисними засобами. Дерев'яні конструкції сценічної коробки повинні бути оброблені вогнезахисними засобами, що забезпечують I групу вогнезахисної ефективності.

Організація, яка проводить обробку, зобов'язана надати власникові установи акт із зазначенням дати проведення робіт та строку придатності вогнезахисних покривів (просочень).

Власник повинен організувати щоквартальну перевірку якості вогнезахисної обробки декорацій, сценічного оформлення і щороку - дерев'яних конструкцій. У разі необхідності вогнезахисна обробка повинна поновлюватися.

Миття планшета сцени слід здійснювати водним розчином, що містить вогнезахисну речовину.

2.4. На планшеті сцени повинна бути нанесена червона лінія, що вказує на межу опускання протипожежної завіси (за її наявності). Декорації та інші предмети оформлення сцени не повинні виступати за цю лінію.

Після закінчення спектаклю (репетиції) протипожежна завіса повинна опускатися і щільно прилягати до планшета сцени за допомогою піщаного затвору (еластичної подушки). Підйомно-опускний механізм слід відрегулювати так, щоб швидкість опускання завіси була не менше 0,2 м/с. Завіса повинна мати звукову та світлову сигналізацію для оповіщення про її підняття та опускання.

Дистанційне управління рухом протипожежної завіси повинно здійснюватися з трьох розосереджених місць: з приміщення пожежного поста, з планшета сцени та з приміщення лебідки протипожежної завіси. Електрообладнання механізму опускання та піднімання завіси повинно живитись за 1-ю категорією надійності згідно з ПУЕ та НПАОП 40.1-1.32-01. Перевірку працездатності механізму опускання та піднімання завіси слід здійснювати не рідше одного разу на 10 днів із зазначенням результатів перевірки в журналі.

У разі виникнення пожежі протипожежна завіса повинна зрошуватися водою з боку сцени.

2.5. Клапани димових люків на зимовий період необхідно утеплювати і не рідше одного разу на 10 днів перевіряти на безвідмовність у роботі.

Відкривання клапанів повинно відбуватися під дією власної ваги після звільнення їх від утримуючих пристроїв.

2.6. У межах сценічної коробки культурно-видовищного закладу одночасно можуть знаходитися декорації та сценічне обладнання не більше ніж для двох спектаклів. Решта декорацій має зберігатися у спеціальних складських приміщеннях за межами будинку установи.

Після закінчення спектаклю всі декорації й бутафорія повинні бути розібрані та прибрані зі сцени, а театральні костюми з артистичних убиралень здані до костюмерних складів.

2.7. У залах для глядачів та на трибунах усі крісла та стільці слід з’єднувати між собою в ряди і міцно кріпити до підлоги.

На балконах та в лоджіях з кількістю місць не більше 12 крісел стільці допускається не закріплювати за наявності самостійного виходу у фойє.

У залах для глядачів з кількістю місць не більше 200, де проводяться танцювальні вечори та подібні заходи, кріплення стільців до підлоги не обов'язкове за умови з’єднання їх у рядах між собою.

2.8. При розміщенні тимчасових крісел в актових і конференц-залах, залах зборів і нарад та в інших подібних приміщеннях, а також місць сидіння у залах, які не мають стаціонарно встановлених крісел, під час проведення заходів мають забезпечуватися:

ширина проходів між рядами не менше 0,45 м;

відстань між спинками крісел (глибина ряду) не менше 0,9 м, а між спинками стільців чи лав - не менше 0,85 м, у кінотеатрах - не менше 1,0-1,1 м;

кількість неперервно встановлених місць у ряду: за одностороннього виходу із ряду - не більше 26, за двостороннього - не більше 50.

{Пункт 2.8 глави 2 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.9. Під час оформлення постановок (вистав) повинен бути забезпечений вільний круговий прохід завширшки не менше одного метра навколо планшета сцени.

2.10. Кількість та ширина виходів, шляхи евакуації мають відповідати розрахунку, виходячи з необхідного безпечного часу евакуації.

У залі для глядачів ширина дверних отворів незалежно від результатів розрахунку повинна бути не менше 1,2 м і не більше 2,4 м, а ширина проходів, розташованих навпроти виходів, - не менше ширини самих дверей.

2.11. Електрошафи, а також уся електроапаратура для регулювання напруги та струму повинні розміщатися за межами площ естрад, підмостків, а також сцен.

У разі монтажу тимчасового електрообладнання слід вимірювати опір ізоляції електричних мереж та електроустановок із складанням актів.

2.12. Під час використання для постановчого або ілюмінаційного освітлення лазерних установок генерувальні блоки лазерів треба встановлювати у приміщеннях апаратних на основах з негорючих матеріалів на відстані не ближче 1 м від декорацій та поверхонь конструкцій з матеріалів груп горючості Г3, Г4.

2.13. Улаштовуючи софіти на рампах, їх слід встановлювати тільки на негорючі матеріали. Корпуси софітів мають бути ізольовані від тросів, що їх підтримують. Прожектори та софіти повинні бути встановлені від декорацій та конструкцій з горючих матеріалів груп Г3, Г4 на відстані не менше 0,5 м.

2.14. Між дерев'яною рампою помосту (естради, сцени) та кожухами електросвітильників повинен бути прокладений негорючий теплоізолюючий матеріал завтовшки 8-10 мм. У разі встановлення підсвітів безпосередньо на планшеті помосту (естради, сцени) під них повинні підкладатися негорючі теплоізоляційні килимки. Софіти, які не мають світлофільтрів і використовуються для робочого освітлення естради, помосту, сцени, повинні бути закриті склом.

У всіх софітів з боку світла повинна бути встановлена захисна металева сітка, яка застосовується для відвернення випадання скла зі світильників та осколків колб ламп, що розірвалися.

2.15. Застосування в прожекторах та софітах світлофільтрів з горючих матеріалів замість скла забороняється.

2.16. Конструкція світильників повинна виключати випадання з них ламп. Світильники з лампами розжарювання повинні мати суцільне силікатне скло, яке захищає колбу лампи.

2.17. В експозиційній частині музеїв, виставок, картинних галерей та пам'яток культури маршрут руху відвідувачів повинен забезпечувати огляд усіх експозиційних залів без утворення зустрічних потоків та потоків, що перетинаються.

{Абзац другий пункту 2.17 глави 2 розділу VI виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.18. Проходи між вітринами та щитами в експозиційній частині музеїв, виставок, картинних галерей та пам'яток культури повинні бути не менше 2 м завширшки, а головний прохід - не менше 3 м.

У сховищах музеїв, картинних галерей, виставок ширина головних проходів має бути не менше 2,5 м, а відстань між устаткуванням фондів - 0,9 м.

2.19. У приміщеннях костюмерних між вішалками слід передбачити вільні проходи. Центральний прохід повинен бути не менше 1,2 м завширшки.

У декораційних складах проходи слід залишати не менше 1,5 м завширшки, а для зберігання декорацій влаштовувати спеціальні відсіки.

2.20. Крім виходів з глядачевих, експозиційних, виставкових, читальних залів, світловими покажчиками з написом «Вихід» повинні бути обладнані виходи з фойє, кулуарів, планшета сцени, вихід з робочих галерей, колосників та трюмів.

2.21. У разі реставрації будинків пам'яток культури треба розробляти відповідні протипожежні заходи стосовно кожного об'єкта з урахуванням особливостей будинків, їх художньої цінності.

2.22. У цирках манеж необхідно відділяти від глядацької частини бар'єром завширшки не менше 0,5 м і розміщувати на відстані не менше 1 м до першого ряду місць для глядачів.

2.23. Приміщення для тварин повинні мати не менше двох воріт назовні. Клітки хижих тварин повинні бути пересувними (на колесах).

У будинку цирку допускається зберігання не більше добового запасу фуражу для тварин.

2.24. Покриття цирків-шапіто повинні бути з негорючих матеріалів. У разі застосування горючого покриття воно має бути оброблене вогнезахисною речовиною.

2.25. У місцях постійного демонстрування кінофільмів вихід з кіноапаратного комплексу повинен бути назовні або на сходову клітку, що має вихід назовні. Допускається влаштовувати вихід з приміщення кіноапаратного комплексу до фойє чи вестибюля кінотеатру через приміщення, не з'єднане з приміщенням, у якому перебувають глядачі. Двері кінопроекційного комплексу мають відчинятися в напрямку виходу назовні.

2.26. У кінотеатрах (у приміщеннях кіноустановок) допускається зберігання не більше сорока частин (рулонів) кіноплівки, укладеної в негорючі фільмостати або в фільмоноски.

2.27. Відеопроекційні пристрої та інше обладнання для демонстрації фільмів повинні експлуатуватися згідно з інструкціями заводів-виготовлювачів.

2.28. Не допускається:

зберігати піротехнічні вироби у культурно-видовищних закладах, приміщеннях та на трибунах стадіонів, в інших місцях з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб (зберігання й використання таких виробів мають здійснюватися відповідно до вимог спеціальних правил);

{Абзац другий пункту 2.28 глави 2 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

улаштовувати антресолі в бутафорських і меблевих цехах, декораційних складах, на сценах, у кишенях сцени та в інших приміщеннях культурно-видовищних закладів;

зберігати горючий інвентар, бутафорії та декорації у трюмах, на колосниках, робочих майданчиках, заекранному просторі, у підвалах, розташованих під залою для глядачів;

курити на сцені та поза спеціально відведеними місцями;

улаштовувати житлові приміщення та допускати тимчасове проживання громадян у культурно-видовищних закладах;

зберігати й застосовувати ЛЗР та ГР, балони з газами та інші вогненебезпечні речовини і матеріали в будинках культурно-видовищних закладів, музеїв та картинних галерей;

проводити масові заходи, коли засоби та системи протипожежного захисту є несправними або вимкненими;

користуватися електронагрівальними приладами у приміщеннях, за винятком місць, що спеціально відведені та обладнані для цієї мети;

проводити спектаклі, концерти й інші масові заходи за відсутності на сцені пожежного поста з числа працівників пожежної охорони об'єкта або членів добровільної пожежної охорони;

застосовувати у культурно-видовищних закладах декорації і сценічне оформлення, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів;

розміщувати під залами та сценами столярні, швейні майстерні, склади та інші подібні приміщення для зберігання або використання горючих матеріалів;

чистити перуки, костюми бензином, ефіром та іншими ЛЗР та ГР безпосередньо в будинку культурно-видовищного закладу;

застосовувати піротехнічні вироби при проведенні культурно-масових заходів без письмового погодження з ДСНС України або її територіальними органами.

2.29. У культурно-видовищних та дозвіллєвих закладах черговий персонал, який забезпечує евакуацію людей, повинен бути забезпечений АЗІЗОД.

{Пункт 2.29 глави 2 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017; в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

3. Заклади охорони здоров’я (із стаціонаром)

3.1. У багатоповерхових лікарнях палати для важкохворих та дітей повинні розміщуватися на нижніх поверхах. Палатні відділення дитячих лікарень слід розміщувати не вище п’ятого поверху, палати для дітей до 7 років - не вище другого поверху.

3.2. Лікарні та інші заклади охорони здоров’я з постійним перебуванням хворих, не здатних самостійно пересуватися, повинні забезпечуватися ношами з розрахунку: одні ноші на 5 хворих та засобами індивідуального захисту органів дихання для саморятування людей під час пожежі з розрахунку на максимальну кількість хворих (стаціонар) та окремо для обслуговуючого персоналу.

Черговий персонал, який забезпечує евакуацію людей, повинен бути забезпечений АЗІЗОД.

{Пункт 3.2 глави 3 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

{Пункт 3.2 глави 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

3.3. Палатні відділення, пологові, операційні, процедурні кабінети не допускається розміщувати в підвальних та на цокольних поверхах.

3.4. Відстань між ліжками у лікарняних палатах має становити не менше 0,8 м, центральний основний прохід - не менше 1,2 м завширшки. Тумбочки, стільці та ліжка не повинні захаращувати виходи й проходи.

3.5. Подання кисню хворим повинно здійснюватися централізовано з установленням балонів (не більше 10) за межами будинку закладу охорони здоров'я у прибудовах з негорючих матеріалів або з центрального кисневого пункту (коли кількість балонів понад 10). Допускається встановлювати один кисневий балон біля зовнішньої негорючої стіни зовні будинку закладу охорони здоров'я у металевій шафі. Центральний кисневий пункт слід розміщувати в будинку, що стоїть окремо, на відстані не менше 25 м від будинку з постійним перебуванням хворих.

За відсутності централізованого постачання киснем порядок користування кисневими подушками визначається наказом (розпорядженням) адміністрації лікувально-профілактичного закладу.

3.6. Установлення кип'ятильників, водонагрівачів і титанів, стерилізація медичних інструментів та перев'язувальних матеріалів, прожарювання білизни, а також розігрів парафіну й озокериту допускаються лише у спеціально пристосованих для цієї мети приміщеннях. Стерилізатори для кип'ятіння інструментів і перев'язувальних матеріалів повинні мати закриті підігрівники (спіралі). Опорні поверхні стерилізаторів повинні бути негорючими. Стерилізатори з повітряним прошарком між опорною поверхнею та днищем також мають встановлюватися на негорючій основі.

3.7. У лабораторіях, на постах відділень, у кабінетах лікарів та старших медсестер допускається зберігання не більше 3 кг загальної кількості медикаментів і реактивів, що належать до ЛЗР та ГР, при цьому тільки у шафах, що замикаються. Під час зберігання повинна враховуватися їхня сумісність.

{Пункт 3.7 глави 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 810 від 15.08.2016}

3.8. Матеріали та речовини у коморах, аптечних складських приміщеннях необхідно зберігати за асортиментом, при цьому не допускається спільне зберігання ЛЗР з іншими матеріалами.

3.9. В аптеках, які розміщуються у будинках іншого призначення (у тому числі лікарняних корпусах), загальна кількість легкозаймистих та горючих медикаментів, реактивів не повинна перевищувати 100 кг.

В аптеках допускається зберігати не більше двох 40-літрових балонів з киснем, які повинні бути розміщені у вертикальному положенні у спеціальних пристроях та надійно закріплені.

3.10. Архівосховища рентгенівської плівки місткістю понад 300 кг повинні розміщуватися в окремо розташованих будинках. Якщо плівки менше 300 кг, дозволяється розміщення архівосховища у приміщеннях будинків лікувально-профілактичних закладів охорони здоров’я, відгороджених протипожежними стінами та перекриттями 1-го типу.

3.11. Допускається зберігання плівок та рентгенограм за межами архіву, коли їх кількість у приміщенні не перевищує 4 кг. У цьому випадку плівки та рентгенограми необхідно зберігати в металевій шафі (ящику) не ближче 1 м від опалювальних приладів. У приміщеннях, де встановлені такі шафи, не допускається палити та застосовувати електронагрівальні прилади будь-яких типів.

3.12. Адміністрація закладу охорони здоров’я зобов’язана щодня після закінчення виписки хворих повідомляти найближчий підрозділ Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту про кількість хворих, котрі перебувають у кожному будинку закладу охорони здоров’я.

3.13. У будинках закладів охорони здоров’я не допускається:

розміщувати в корпусах з палатами для хворих приміщення, не пов'язані з лікувально-профілактичними процесами, або здавати приміщення в оренду під інше призначення;

здійснювати подавання кисню у лікарняні палати за допомогою гумових та пластмасових трубок, а також трубопроводами, котрі мають нещільні місця у з’єднаннях;

улаштовувати топкові отвори печей у лікарняних палатах;

розміщувати в підвальних та на цокольних поверхах майстерні, склади, комори для зберігання пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також ЛЗР та ГР;

використовувати керогази, примуси для стерилізації медичних інструментів; підігрівати парафін і озокерит безпосередньо на вогні (слід застосовувати спеціальні підігрівачі);

розміщувати хворих, коли їх кількість перевищує 25 осіб, у дерев’яних будинках з пічним опаленням;

установлювати ліжка в коридорах, холах та на інших шляхах евакуації;

користуватися прасками, електроплитками, іншими електронагрівальними приладами у лікарняних палатах та інших приміщеннях, де перебувають хворі (мають бути виділені спеціальні приміщення).

4. Підприємства торгівлі та харчування

4.1. Можливість розміщення підприємств торгівлі й харчування в будинках іншого призначення (у тому числі житлових), а також заходи щодо їх відділення від інших приміщень цих будівель протипожежними перепонами встановлюються згідно з вимогами будівельних норм.

Торговельні підприємства для продажу ЛЗР, ГР та горючих газів (балонів з газами), фарб, розчинників, інших пожежонебезпечних товарів побутової хімії та піротехнічних виробів розміщувати в будинках іншого призначення не допускається.

{Абзац другий пункту 4.1 глави 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

4.2. Товари, які містять ЛЗР, ГР, горючі гази, необхідно зберігати окремо від інших товарів у спеціально пристосованих приміщеннях.

Торгівлю цими товарами у багатоповерхових будинках підприємств торгівлі рекомендується здійснювати на верхніх поверхах будинків.

4.3. У робочий час завантаження товарів та вивантаження тари мають здійснюватися шляхами, не зв'язаними з евакуаційними виходами для покупців з торговельних залів.

4.4. Розфасовку пожежонебезпечних товарів необхідно вести у спеціальних приміщеннях, пристосованих для цієї мети.

4.5. Розташування технологічного обладнання треба виконувати таким чином, щоб воно не перешкоджало вільній евакуації відвідувачів у разі пожежі.

4.6. Ширина проходів між прилавками і обладнанням за прилавком має бути не менше 0,9 м.

4.7. Місткість торговельних та обідніх залів повинна відповідати вимогам норм проектування, а в разі їх відсутності визначатися з розрахунку не менше 1,35 м² на одного відвідувача крамниці та не менше 1,4 м² на одне посадкове місце в ресторані, кафе, їдальні.

Адміністрація торговельних підприємств, ресторанів, кафе, їдалень не повинна допускати переповнення залів відвідувачами, а на випадок виникнення пожежі черговий персонал, який забезпечує евакуацію людей, повинен бути забезпечений АЗІЗОД.

{Абзац другий пункту 4.7 глави 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 141 від 01.03.2023}

4.8. В обідніх залах повинні постійно утримуватися вільними основний прохід завширшки не менше 1,35 м, що веде до евакуаційних виходів, а також проходи до окремих посадкових місць.

4.9. Установлення в обідніх залах тимчасових естрад, помостів, освітлювальної та електромузичної апаратури, прокладання кабелів та проводів слід здійснювати таким чином, щоб не погіршились умови евакуації.

4.10. Вимоги пожежної безпеки під час експлуатації ринків встановлюються Правилами пожежної безпеки на ринках України, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06 червня 2017 року № 470, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 29 червня 2017 року за № 795/30663.

{Пункт 4.10 глави 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

4.11. Забороняється:

зберігати горючі відходи, упаковку та контейнери в торговельних, обідніх залах та на шляхах евакуації (вони повинні видалятися щодня у міру накопичення);

зберігати горючі товари або негорючі товари в горючій упаковці у приміщеннях, які не мають віконних отворів або спеціальних засобів димовидалення;

торгувати пожежонебезпечними товарами побутової хімії, лаками, фарбами, розчинниками та іншими ЛЗР та ГР, розфасованими у скляну тару місткістю більше одного літра кожна, без попереджувальних написів типу «Вогненебезпечно», «Не розпилювати поблизу вогню»;

порушувати конструкції димонепроникних негорючих діафрагм, установлених у вітражах багатоповерхових будівель на рівні кожного поверху;

розміщувати відділи, секції, прилавки, лотки для продажу пожежонебезпечних товарів ближче 4 м від виходів, сходових кліток та інших евакуаційних шляхів;

зберігати на вантажно-розвантажувальних рампах товари і тару;

установлювати в торговельних залах балони з горючими газами для наповнення повітряних куль та інших потреб;

проводити вогневі роботи під час перебування людей у торговельних та обідніх залах;

організовувати торгівлю, розміщувати торговельні й ігрові автомати, банкомати, ІР-бокси на площадках сходових кліток та інших шляхах евакуації;

розміщувати товари побутової хімії, лаки, фарби, розчинники, товари в аерозольній упаковці ближче 0,5 м від приладів опалення та у віконних вітринах;

користуватися у складських приміщеннях та приміщеннях для підготовки товарів до продажу побутовими електронагрівальними приладами;

прасувати одяг електропрасками безпосередньо в торговельних залах та на складах (для прасування повинно бути виділене і відповідним чином обладнане спеціальне приміщення).

4.12. Під час продажу ГР необхідно дотримуватися таких заходів пожежної безпеки:

1) зберігати й продавати гас, інші ГР дозволяється лише у будинках, що стоять окремо і споруджені з негорючих матеріалів, включаючи підлоги, перекриття та двері. Рівень підлоги в цих будинках має бути нижче позначки землі для виключення розтікання рідин у разі аварій. У таких будинках пічне опалення забороняється;

2) торговельні зали мають бути ізольовані протипожежною перегородкою 1-го типу від приміщень, у яких установлені резервуари або посудини з ГР.

Місткість резервуарів (бочок та інших посудин) не повинна перевищувати 5 м^3;

3) місткість роздавального бака не повинна перевищувати 100 л. Трубопровід подання ГР з резервуарів у роздавальні баки має закріплюватися нерухомо і мати біля роздавального бака та біля резервуара вентилі. Посудини та трубопроводи треба заземлювати не менше ніж у двох місцях, і не рідше одного разу на рік проводити перевірку надійності заземлення з вимірюванням електричного опору;

4) прилавок для відпускання ГР повинен бути виготовлений з негорючого матеріалу, який виключає іскроутворення під час удару;

5) у приміщенні для торгівлі гасом та іншими ГР не допускається зберігання горючих пакувальних матеріалів. Тара з-під ГР та пакувальні матеріали повинні зберігатися на спеціальних, ізольованих огорожею майданчиках;

6) продаж гасу та інших ГР безпосередньо з автоцистерн повинен здійснюватися на відстані не менше 15 м від розташованих поблизу будівель з урахуванням рельєфу місцевості.

4.13. Під час продажу боєприпасів та піротехнічних виробів необхідно дотримуватися таких заходів пожежної безпеки:

1) для зберігання боєприпасів та піротехнічних виробів слід передбачати не менше двох металевих шаф (одна для зберігання пороху, друга - для капсулів та споряджених набоїв), розміщуваних у приміщеннях, відгороджених протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу. Розміщення комірок (шаф) у підвальному приміщенні не допускається. Забороняється сумісне зберігання пороху з капсулями або спорядженими набоями;

2) порох можна викладати на прилавок разом із капсулями й набоями лише для продажу покупцеві;

3) порох повинен продаватися лише в заводській упаковці. Розкривати ящики з боєприпасами слід за межами складських приміщень;

4) безпосередньо у будинках крамниць дозволяється зберігати лише по одному ящику димного та бездимного пороху (по 50 кг) та до 15 тисяч споряджених набоїв. Заготівельним конторам дозволяється зберігати до 200 кг пороху.

5. Будинки для тимчасового проживання людей

5.1. Усі громадяни, котрі прибувають до будинків для тимчасового проживання людей (готелі, гуртожитки, мотелі, кемпінги, санаторії, будинки та бази відпочинку, профілакторії), повинні бути ознайомлені адміністрацією з основними вимогами пожежної безпеки (під розпис).

У житлових номерах, кімнатах будинків для тимчасового проживання людей мають бути вивішені на видимих місцях:

план евакуації з відповідного поверху із зазначенням даного номера, кімнати, евакуаційних виходів та шляхів руху до них, місць розміщення первинних засобів пожежогасіння та ручних пожежних сповіщувачів, а також необхідний пояснювальний текст і пам'ятка про дії на випадок виникнення пожежі;

стисла пам’ятка для мешканців про правила пожежної безпеки.

5.2. У будинках для тимчасового проживання людей, де мешкають іноземні громадяни, пам’ятки про правила пожежної безпеки та поведінку людей повинні бути виконані українською та англійською мовами.

5.3. На період проведення капітальних ремонтів, пов’язаних з переплануванняням, проведенням вогневих та інших пожежонебезпечних робіт, мешканці з будинків для тимчасового проживання повинні відселятися.

5.4. Будівлі мобільні (інвентарні), які використовуються для проживання людей, слід розміщувати окремо одна від одної або парами в торець одна до одної. В останньому випадку виходи з них мають бути спрямовані у протилежні боки.

Кожна група таких будівель повинна складатися не більше ніж з 10 будинків. Протипожежні розриви між групами встановлюються не менше 15 м, а до будівель, що використовуються для розміщення адміністративно-побутових служб та торгових точок, - не менше 18 м.

5.5. У закладах соціального захисту населення (школи-інтернати, будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, дитячі будинки), а також у готелях, кемпінгах, турбазах, санаторіях, будинках відпочинку, дитячих таборах відпочинку та інших подібних об'єктах повинно бути організовано цілодобове чергування обслуговувального персоналу. Черговий зобов'язаний мати при собі комплект ключів від дверей евакуаційних виходів, електричний ліхтар, знати порядок виклику підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та дій у разі виникнення пожежі.

5.6. У готелях, готельних комплексах та інших будівлях, приміщеннях для тимчасового проживання людей черговий персонал, який забезпечує евакуацію людей, повинен бути забезпечений АЗІЗОД.

{Пункт 5.6 глави 5 розділу VI в редакції Наказів Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 141 від 01.03.2023}

5.7. Не допускається у будинках для постійного та тимчасового проживання людей:

улаштовувати в помешканнях, житлових кімнатах гуртожитків, номерах готелів, туристичних баз та кемпінгів різноманітні складські приміщення, майстерні із застосуванням та зберіганням пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також здавати їх в оренду (користування) під приміщення подібного призначення;

користуватися безпосередньо в номерах готелів, житлових кімнатах гуртожитків, кемпінгів, туристичних баз, спальних приміщеннях закладів соціального призначення, санаторіїв, будинків відпочинку, дитячих таборів відпочинку та інших таких об'єктів електронагрівальними приладами. Для цієї мети адміністрацією повинні бути обладнані спеціальні місця.

6. Вимоги пожежної безпеки для об'єктів площею до 300 м²

До об'єктів площею до 300 м², які належать до незначного ступеня ризику згідно з Критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2018 року № 715, що окремо розташовані або вбудовані (прибудовані) в інших будинках та мають самостійний евакуаційний вихід назовні, застосовуються такі вимоги пожежної безпеки:

{Абзац перший глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

приміщення об’єктів повинні оснащуватися вогнегасниками відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677;

{Абзац другий глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

у разі необхідності встановлення на вікнах приміщень об’єктів, де перебувають люди, ґрат останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті).

Установлювати глухі ґрати дозволяється у банках, касах, складах, коморах, кімнатах для зберігання зброї і боєприпасів, а також на інших об’єктах, розрахованих на одночасне перебування до 50 осіб (крім навчальних закладів), та в інших випадках, передбачених нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку;

шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, у разі наявності людей повинні постійно освітлюватися електричним світлом;

для зазначених об’єктів не допускаються:

розміщення на шляхах евакуації продукції та відходів;

розміщення на відстані менше 1 м від електрощитків та безпосередньо під ними будь-яких предметів;

розміщення на відстані менше 0,5 м від світильників, у яких використовуються лампи потужністю 100 Вт та більше, будь-яких предметів;

експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою ізоляцією, застосування саморобних некаліброваних плавких вставок та подовжувачів, а також саморобного електронагрівального обладнання та інших приладів;

експлуатація електронагрівальних приладів (масляних радіаторів та нагрівальних електропанелей із закритими нагрівальними елементами) з несправним індивідуальним електрозахистом та терморегулятором або без них;

експлуатація пошкоджених розеток, відгалужувальних та з’єднувальних коробок, вимикачів та інших електровиробів;

з’єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів, здійснені будь-яким способом, окрім опресування, зварювання, паяння або затискання;

на об’єкті необхідно здійснювати відключення від мережі електрообладнання після закінчення роботи, за винятком обладнання, що за вимогами технології працює цілодобово;

власник (орендар або інша особа, у користуванні якої перебуває об’єкт) об’єкта має забезпечувати вільний доступ (проїзд) до пожежних кранів (гідрантів) у будь-яку пору року (за їх наявності);

двері на шляхах евакуації мають відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень);

у будинках, котрі мають два поверхи і більше, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях схеми евакуації людей на випадок пожежі;

шляхи евакуації повинні відповідати вимогам будівельних норм та бути обладнані відповідними знаками безпеки згідно з Національним стандартом України ДСТУ EN ISO 7010:2019 «Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки» (EN ISO 7010:2012; A1:2014; A2:2014; A3:2014; A4:2014; A5:2015; A6:2016; A7:2017, IDT; ISO 7010:2011; Amd 1:2012; Amd 2:2012; Amd 3:2012; Amd 4:2013; Amd 5:2014; Amd 6:2014; Amd 7:2016, IDT);

{Абзац вісімнадцятий глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

обладнання об’єктів системами протипожежного захисту здійснюється відповідно до ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту».

7. Промислові підприємства

7.1. Технологічне обладнання при нормальних режимах роботи повинно бути пожежобезпечним, а на випадок небезпечних несправностей та аварій необхідно передбачати захисні заходи, що обмежують масштаб та наслідки пожежі.

7.2. На всі застосовувані в технологічних процесах речовини й матеріали повинні бути дані про показники їх пожежної небезпеки згідно з ДСТУ 8829:2019 «Пожежовибухонебезпечність речовин і матеріалів. Номенклатура показників і методи їхнього визначення. Класифікація».

{Абзац перший пункту 7.2 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

Характеристики пожежної небезпеки застосовуваних або вироблюваних (отримуваних) речовин та матеріалів повинні бути вивчені з обслуговувальним персоналом. Персонал зобов’язаний дотримуватися під час роботи з пожежовибухонебезпечними речовинами та матеріалами вимог маркування і попереджувальних написів, які нанесені на упаковках або наведені у вказівках щодо їх застосування.

7.3. Спільне застосування (якщо це не передбачено технологічним процесом), зберігання й транспортування речовин та матеріалів, які в результаті взаємодії один з одним викликають займання, вибух або утворюють горючі і токсичні гази (суміші), забороняються.

7.4. У вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях та на устаткуванні, що становить небезпеку вибуху або займання, необхідно вивішувати знаки, які забороняють користування відкритим вогнем, а також знаки, що попереджають про обережність за наявності займистих та вибухових речовин, за ДСТУ EN ISO 7010:2019 «Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Зареєстровані знаки безпеки» (EN ISO 7010:2012; A1:2014; A2:2014; A3:2014; A4:2014; A5:2015; A6:2016; A7:2017, IDT; ISO

7010:2011; Amd 1:2012; Amd 2:2012; Amd 3:2012; Amd 4:2013; Amd 5:2014; Amd 6:2014; Amd 7:2016, IDT).

{Пункт 7.4 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

7.5. Виробництво, де перебувають в обігу вибухопожежонебезпечні речовини і матеріали, повинно бути оснащене автоматичними засобами контролю параметрів, значення яких визначають вибухопожежонебезпечність процесу, сигналізацією граничних значень і системами блокувань, які перешкоджають виникненню аварійних ситуацій.

7.6. Не допускається виконувати виробничі операції на обладнанні, установках, верстатах з несправностями, які можуть спричинити займання та пожежу, а також коли відключені контрольно-вимірювальні прилади, за якими визначаються технологічні параметри.

7.7. Профілактичний огляд, планово-попереджувальний та капітальний ремонт технологічного обладнання повинні здійснюватися в терміни, встановлені відповідними графіками, з урахуванням виконання заходів щодо забезпечення вибухопожежобезпеки, передбачених проектом, технологічним регламентом, технічними умовами.

7.8. Технологічні лінії, машини та апарати, на яких здійснюється первинна переробка волокнистих матеріалів, твердих горючих речовин у подрібненому вигляді, повинні мати пристосування для вловлювання (відділення) сторонніх предметів.

7.9. Конструкції витяжних пристроїв, апаратів, трубопроводів повинні запобігати накопиченню пожежонебезпечних відкладень та забезпечувати можливість їх очищення пожежобезпечними способами. Роботи з очищення мають проводитися систематично згідно з технологічними регламентами та фіксуватися у відповідному журналі.

7.10. Технологічне устаткування, апарати і трубопроводи, в яких утворюються речовини, що виділяють вибухопожежонебезпечні пари, гази та пил, повинні бути герметичними.

7.11. Двері та люки пилозбиральних камер і циклонів під час їх експлуатації мають бути зачинені, горючі відходи, зібрані в камерах та циклонах, треба своєчасно видаляти.

7.12. У вибухопожежонебезпечних приміщеннях слід застосовувати інструмент, виготовлений з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

7.13. Покриття підлог у приміщеннях категорій А, Б мають виконуватися з негорючих матеріалів і таких, що при ударах не дають іскор.

Конструкція вікон, фрамуг, дверей, металевих майданчиків, містків і сходів у таких вибухопожежонебезпечних приміщеннях має унеможливлювати іскроутворення.

7.14. У виробничих та складських приміщеннях, у яких застосовуються, виробляються або зберігаються речовини й матеріали, здатні утворювати вибухонебезпечні концентрації газів і парів, повинні встановлюватися автоматичні газоаналізатори для контролю за станом повітряного середовища.

За відсутності газоаналізаторів, які випускаються серійно, необхідно здійснювати періодичний лабораторний аналіз повітряного середовища.

7.15. У приміщеннях, де застосовуються легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, має передбачатися централізоване подавання їх до робочих місць. Доставка цих рідин у кількості, передбаченій технологічним процесом, дозволяється в негорючій спеціальній тарі.

Тара повинна бути виготовлена з неіскроутворювальних матеріалів і щільно закриватися.

7.16. У разі появи підтікань масла течу слід негайно усунути, а масло прибрати за допомогою тирси або залишків тканини та видалити з приміщення у спеціально відведене місце.

7.17. У приміщеннях, де є виділення горючого пилу та стружки, підлога, стеля, стіни, конструкції та устаткування повинні систематично прибиратися. Періодичність прибирання встановлюється в об’єктовій інструкції.

7.18. Для миття і знежирювання устаткування, виробів, кріпильних та інших деталей повинні застосовуватися негорючі мийні засоби, а також ультразвукові та інші безпечні в пожежному відношенні установки чи способи.

7.19. Лакофарбові матеріали повинні подаватися на робочі місця в готовому вигляді централізовано (у тарі, що герметично закривається, або по трубах) і не більше змінної потреби. Складання й розведення всіх видів лаків та фарб слід здійснювати на відкритому майданчику або у спеціально виділеному ізольованому приміщенні, розташованому біля зовнішньої стіни з віконними отворами. Це приміщення повинно мати самостійний евакуаційний вихід.

7.20. Замірювання рівня ЛЗР та ГР у резервуарах (посудинах) та відбирання проб слід проводити у світлий час доби. Неприпустимо робити замірювання рівня та відбирання проб ручним способом під час грози, закачування або відкачування зазначених речовин.

Забороняється подавання таких рідин у резервуари та інші посудини падаючим струменем.

7.21. Сушильні приміщення (камери, шафи) для сировини, напівфабрикатів і пофарбованих готових виробів мають бути обладнані виробничою автоматикою, яка відключає нагрівні прилади в разі підвищення температури вище допустимої. Дозволяється ручне відключення сушильного обладнання в разі постійного спостереження за ним обслуговуючого персоналу.

Сушильні камери періодичної дії перед кожним завантаженням повинні очищатися від виробничих відходів.

7.22. Після закінчення роботи просочувальні ванни, а також ванни з охолоджувальними ГР повинні закриватися кришками.

7.23. Просочувальні, загартовувальні та інші ванни з ГР слід обладнувати пристроями аварійного зливання в підземні резервуари, розміщені поза будинком.

Кожна ванна повинна мати місцеве видалення горючих парів.

7.24. У приміщеннях, що використовуються для деревообробки, не допускається:

зберігати лісоматеріали в кількості, що перевищує змінну потребу;

залишати після закінчення роботи неприбраними стружку, тирсу, деревний пил, мастила, оліфу, лаки, клей та інші ГР і матеріали;

експлуатувати деревообробні верстати й агрегати при вимкнених системах місцевої вентиляції або у разі їх відсутності, а також коли порушена герметичність повітроводів.

7.25. Клеєварки потрібно розміщувати в ізольованому приміщенні або у відведеному для цього безпечному місці. Клей на основі синтетичних смол та легкозаймистих розчинників слід зберігати в негорючих ящиках. Розігрівати клей необхідно парою або за допомогою електроприладів з водяними банями.

8. Підприємства транспорту

8.1. Підприємства, що мають колісні транспортні засоби та надають автотранспортні послуги, повинні забезпечити виконання вимог пожежної безпеки, які встановлені Правилами пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України, затвердженими наказом Міністерства інфраструктури України від 21 січня 2015 року № 11, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 12 березня 2015 року за № 279/26724.

{Пункт 8.1 глави 8 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

8.2. Колісні транспортні засоби мають бути забезпечені вогнегасниками відповідно до Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2009 року № 934).

Вимоги пожежної безпеки до тролейбусів та трамвайних вагонів встановлюються ДСТУ 4706:2006 «Тролейбуси. Вимоги пожежної безпеки та методи контролювання» та ДСТУ 4799:2007 «Вагони трамвайні пасажирські. Вимоги пожежної безпеки та методи контролювання».

9. Об’єкти зберігання

9.1. На матеріальних складах і базах загального призначення необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) під час зберігання у складах (приміщеннях) різних речовин та матеріалів повинні враховуватися їх пожежонебезпечні фізико-хімічні властивості, сумісність, а також ознаки однорідності речовин, що застосовуються для гасіння пожежі;

2) умови зберігання речовин і матеріалів повинні бути вказані в нормативних документах (стандартах, технічних умовах) на них;

3) умови та можливість сумісного зберігання небезпечних та особливо небезпечних речовин і матеріалів повинні визначатися згідно з ДСТУ 8828:2019 «Пожежна безпека.

Загальні положення». Класи, підкласи та категорії таких речовин повинні визначатися згідно з ДСТУ 4500-3:2008 «Вантажі небезпечні. Класифікація» і вказуватися в нормативних і супровідних документах на речовини і матеріали.

Небезпечні та особливо небезпечні речовини та матеріали повинні зберігатися в окремо розташованих складах I і II ступенів вогнестійкості;

{Абзац другий підпункту 3 пункту 9.1 глави 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

{Підпункт 3 пункту 9.1 глави 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

4) спільне зберігання в одній секції з каучуком або автомобільною гумою, а також ЛЗР та ГР будь-яких інших товарів і матеріалів незалежно від однорідності застосовуваних вогнегасних речовин забороняється;

5) зберігання вантажів, тари та вантажних механізмів на рампах складів забороняється. Матеріали, розвантажені на рампу, до кінця роботи складу мають бути прибрані;

6) у складських будинках (приміщеннях) усі операції, пов’язані з розкриттям тари, розфасуванням продукції, перевіркою справності та дрібним ремонтом, приготуванням робочих сумішей вогненебезпечних рідин та іншими подібними до цих роботами, повинні здійснюватися у відокремлених приміщеннях;

7) у складських приміщеннях, розташованих у будинках будь-якого ступеня вогнестійкості, допускається виконувати стелажі з горючих матеріалів висотою не більше 3 м із забезпеченням проходів між стінами і стелажами завширшки не менше 1 м. За відсутності приладів опалення стелажі можуть встановлюватись упритул до стін. Конструкції стелажів (у тому числі полиці) висотою більше 3 м мають виконуватися з негорючих матеріалів.

У разі застосування безстелажного способу зберігання матеріали повинні укладатися у штабелі. Проти дверних отворів необхідно залишати проходи, які дорівнюють ширині дверей, але не менше 1 м. Якщо склад понад 10 м завширшки, посередині його влаштовується поздовжній прохід не менше 2 м завширшки. Ширина проходів між штабелями має бути не менше 1 м.

Ширина проходів та місця штабельного зберігання повинні бути позначені обмежувальними лініями, нанесеними на підлозі, які добре видно.

Відстань між стінами та штабелями повинна бути не менше 0,8 м;

8) складські приміщення (відсіки), розташовані в підвальних або цокольних поверхах, повинні мати люки чи вікна розміром 0,9 х 1,2 м з приямками (для випускання диму в разі пожежі).

{Абзац перший підпункту 8 пункту 9.1 глави 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

У разі неможливості влаштування вікон дозволяється обладнання цих приміщень системою димовидалення;

9) у складських приміщеннях дозволяється розміщувати лише робочі місця комірників (обліковців, відбракувальників, товарознавців) з обгородженням їх заскленими перегородками з негорючих матеріалів заввишки не менше 1,8 м, які не повинні перешкоджати евакуації людей та матеріальних цінностей;

10) балони з горючими газами, посудини (пляшки, сулії, інша тара) з ЛЗР та ГР, аерозольні упаковки мають бути захищені від сонячного й іншого теплового впливу;

11) на відкритих майданчиках або під навісами зберігання аерозольних упаковок допускається лише в негорючих контейнерах, що замикаються;

12) дерев'яні конструкції будинків та навісів складів мають бути оброблені вогнезахисними засобами, які забезпечують I групу вогнезахисної ефективності;

13) у складських приміщеннях забороняються:

зберігання продукції навалом та впритул до приладів і труб опалення;

стоянка та ремонт вантажно-розвантажувальних і транспортних засобів;

експлуатація газових плит, печей, побутових електронагрівальних приладів, установлення з цією метою штепсельних розеток;

влаштування чергового освітлення; встановлення прожекторів зовнішнього освітлення безпосередньо на дахах складів;

зберігання аерозольних упаковок в одному приміщенні з окислювачами, горючими газами, ЛЗР та ГР;

зберігання кислот та окисників у місцях, де можливе їх стикання з деревиною, соломою та іншими речовинами органічного походження (для нейтралізації випадково розлитих кислот місця їх зберігання необхідно забезпечувати готовими розчинами крейди, вапна або соди);

зберігання рослинних масел разом з іншими будь-якими горючими матеріалами;

застосування транспорту з двигунами внутрішнього згоряння без іскрогасників;

в'їзд локомотивів безпосередньо до складських приміщень категорій А, Б, В.

9.2. На складах ЛЗР та ГР необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) забороняється зменшувати нормовані протипожежні відстані від складів ЛЗР та ГР до інших будівель та споруд;

{Підпункт 1 пункту 9.2 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2) обвалування (стінки), їх перехідні містки, сходи, огорожі повинні постійно підтримуватися справними. Майданчики всередині обвалувань повинні бути рівними, утрамбованими та посипаними піском. Випадково розлиті ЛЗР та ГР слід негайно прибрати, а місця розлиття посипати піском або застосувати спеціальні хімічні речовини;

{Підпункт 2 пункту 9.2 глави 9 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

3) територію резервуарних парків (нафтобаз), насосних станцій для перекачування ЛЗР та ГР необхідно обгороджувати огорожею з негорючих матеріалів не менше 2 м заввишки;

4) наземні резервуари мають бути пофарбовані білою (сріблястою) фарбою для запобігання дії сонячного проміння.

На дихальних трубках резервуарів для зберігання ЛЗР, на трубопроводах газової обв'язки резервуарів і на трубопроводах для зливу ЛЗР із транспорту мають встановлюватися вогнезатримуючі пристрої.

На кожному трубопроводі, що подає в резервуар ЛЗР і ГР (або відводить їх із резервуара), має встановлюватися запірна арматура на відстані не ближче 3 м від резервуара.

Зливання ЛЗР і ГР (крім мазуту) до резервуара повинно проводитися під шар рідини товщиною не менше 50 мм і тільки закритим способом. Розміщувати зливні пристрої безпосередньо на горловинах резервуарів забороняється;

5) на кожний резервуар необхідно складати технологічну карту, в якій вказуються номер резервуара, його тип, призначення, максимальний рівень наливання, мінімальний залишок, швидкість наповнення і випорожнювання;

6) у процесі експлуатації резервуарів необхідно здійснювати постійний контроль за справністю дихальних клапанів та вогнезатримуючих пристроїв. При температурі повітря вище 0 °С перевірки повинні проводитися не рідше одного разу на місяць, а нижче 0 °С - не рідше двох разів на місяць. Узимку дихальні клапани та сітки повинні очищатися від льоду.

Під час огляду резервуарів, відбирання проб або замірів рівня рідини слід застосовувати пристосування, які виключають іскроутворення в разі ударів;

7) люки, що служать для замірювання рівня та відбору проб із резервуарів, повинні мати герметичні кришки, а отвори для вимірів - кільце з металу (з внутрішнього боку), яке унеможливлює іскроутворення;

8) підігрівати в'язкі та застигаючі нафтопродукти в резервуарах (у встановлених межах) дозволяється за умови рівня рідини над підігрівачами не менше 0,5 м;

9) для резервуарів, де зберігаються сірчисті нафтопродукти, повинен бути розроблений графік планових робіт з очищення від відкладень піроформого сірчистого заліза;

10) у разі появи тріщин у швах, у металі стінок або дна діючий резервуар має бути негайно випорожнений.

Роботи з ремонту резервуарів дозволяється проводити лише після повного звільнення резервуара від рідини, від'єднання від нього трубопроводів, відкриття всіх люків,

ретельного очищення (пропарювання та промивання), відбирання з резервуарів проб повітря та аналізу на відсутність вибухонебезпечної концентрації.

Перед ремонтом резервуарів необхідно накрити покривалом (повстю), просоченою антипіренами, усі засувки на сусідніх резервуарах та трубопроводах (влітку повсть змочити водою). Електро- та газозварювальну апаратуру дозволяється розміщати на відстані не ближче 50 м від діючих резервуарів;

11) на складах резервуарного парку повинен бути запас вогнегасних речовин, а також засобів їх подавання в кількості, необхідній для гасіння пожежі в найбільшому резервуарі;

12) подавання залізничних цистерн під зливання та наливання, а також їх виведення мають здійснюватися плавно, без поштовхів та ривків. Гальмування залізничних цистерн металевими башмаками на території зливно-наливних пристроїв забороняється. Для цього необхідно застосовувати дерев'яні підкладки.

Якщо подавання під зливання (наливання) та виведення вагонів-цистерн з ЛЗР, які мають температуру спалахування парів 28 °С та нижче, проводиться паровозами, то треба здійснювати їх прикриття одним чотиривісним порожнім вагоном або вагоном (платформою), навантаженим(ою) негорючим вантажем.

Локомотиви, які подають залізничні цистерни під зливання або наливання ЛЗР та ГР на територію підприємства, повинні працювати лише на рідкому паливі;

13) перед наливанням нафтопродуктів персонал підприємства, який здійснює їх відпуск (або працівники охорони), повинен шляхом зовнішнього огляду переконатися в наявності та справності заземлення, іскрогасника та інших захисних пристроїв на автоцистерні, а також у її забезпеченості первинними засобами пожежогасіння;

14) зливно-наливні пристрої, трубопроводи, стояки та арматура повинні піддаватися регулярному оглядові та планово-попереджувальному ремонту. Виявлені несправності та витікання слід негайно усувати, а в разі неможливості усунення - відключати несправні елементи.

Робочі та евакуаційні сходи естакад повинні постійно утримуватися справними;

15) для місцевого освітлення під час зливно-наливних операцій можуть застосовуватися акумуляторні ліхтарі у вибухобезпечному виконанні;

16) зливні шланги повинні бути споряджені наконечниками з матеріалів, які виключають можливість іскроутворення від удару;

17) зберігання ЛЗР та ГР у тарі слід здійснювати в будинках або на майданчиках під навісами (залежно від кліматичних умов). Навіси слід влаштовувати з негорючих матеріалів. Забороняється зберігання в тарі на відкритих майданчиках нафтопродуктів з температурою спалахування 45 °С і нижче. Види тари для зберігання та відпуску нафтопродуктів слід приймати за ДСТУ 4454:2005 «Нафта і нафтопродукти. Маркування, пакування, транспортування та зберігання»;

18) зберігання рідин з температурою спалахування парів вище 120 °С у кількості до 60 $м^3$ дозволяється в підземних сховищах з горючих матеріалів за умови влаштування підлоги

з негорючих матеріалів та засипання покриття шаром утрамбованої землі завтовшки не менше 0,2 м;

19) загальна кількість ЛЗР та ГР в одному будинку для зберігання нафтопродуктів у тарі не повинна перевищувати 1,2 тис. м³ ЛЗР або 6 тис. м³ ГР. При одночасному зберіганні ЛЗР і ГР їх загальна кількість на складі не має перевищувати вищевказаних значень і визначається з розрахунку: 1 м³ ЛЗР прирівнюється до 5 м³ ГР.

При цьому в одному приміщенні (секції) дозволяється зберігати не більше 0,2 тис. м³ ЛЗР або 1 тис. м³ ГР. Приміщення для зберігання ЛЗР та ГР повинні бути обладнані припливно-витяжною вентиляцією, що відповідає вимогам будівельних норм;

20) у разі зберігання бочок з ЛЗР та ГР у будинках слід дотримуватися таких вимог:

вручну укладати бочки на підлогу не вище ніж у два яруси;

укладати бочки механізовано не вище ніж у п’ять ярусів - для ГР і три яруси - для ЛЗР;

укладати не більше двох бочок по ширині штабеля або стелажа;

укладати бочки на кожному ярусі стелажа в один ряд по висоті незалежно від виду нафтопродуктів;

проходи для транспортування бочок мають бути не менше 1,8 м завширшки, а проходи між стелажами або штабелями - не менше 1 м;

21) при зберіганні бочок на відкритих майданчиках необхідно:

у межах однієї обгородженої (обвалованої) території розміщати не більше шести штабелів;

дотримуватися таких розмірів одного штабеля: його довжина не повинна перевищувати 25 м, а ширина - 15 м;

передбачати відстань між штабелями на одному майданчику не менше 5 м, між штабелями сусідніх майданчиків - не менше 20 м, між штабелями та валом (стіною) - не менше 5 м;

укладати бочки на майданчиках не більше ніж у два яруси у висоту і з проходами завширшки не менше 1 м через кожні два ряди;

22) бочки повинні укладатися пробками догори;

23) порожні металеві бочки, забруднені нафтопродуктами, необхідно зберігати окремо на спеціально відведених майданчиках, із щільно закритими пробками (люками), укладеними не більше ніж у чотири яруси і відповідно до вимог, установлених для зберігання нафтопродуктів у тарі на відкритих майданчиках;

24) для розливання ЛЗР та ГР повинен бути передбачений ізольований майданчик (приміщення), обладнаний(е) відповідними пристосуваннями для виконання цих робіт.

Відпуск ЛЗР та ГР у тару з полімерних матеріалів, що не призначена виробником для зберігання нафтопродуктів, а також у скляну тару забороняється;

{Абзац другий підпункту 24 пункту 9.2 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

25) забороняються:

зменшення нормованої висоти обвалування;

{Абзац другий підпункту 25 пункту 9.2 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

експлуатація резервуарів, що мають перекоси, тріщини, підтікання, а також несправні контрольні прилади, стаціонарні протипожежні пристрої, продуктопроводи, для яких минули строки зачищення і випробовування на міцність;

розливання нафтопродуктів, зберігання пакувального матеріалу і порожньої тари безпосередньо у сховищах та на обвалованих майданчиках;

посадка дерев та чагарників у зоні обвалувань;

установлення резервуарів на основах з матеріалів груп горючості Г2, Г3 та Г4;

переповнення резервуарів;

відбирання проб з резервуарів під час зливання або наливання нафтопродуктів;

зливання й наливання нафтопродуктів під час грози;

укладання бочок без прокладок між ярусами;

приймання на зберігання пошкоджених бочок, бочок без пробок або закритих пробками, що не відповідають тарі;

застосування інструмента для відгвинчування пробок з металу, що дає іскри;

проведення ремонтних робіт на трубопроводах, заповнених нафтопродуктами;

проведення монтажних і ремонтних робіт із застосуванням вогневих (зварювальних) робіт на відстані ближче 20 м від наповнених резервуарів, а також від порожніх резервуарів від ЛЗР і ГР, якщо вони не очищені у встановленому порядку.

9.3. На складах балонів з газами необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) балони з газом під час їх зберігання, транспортування та експлуатації повинні бути захищені від дії сонячного проміння та інших джерел тепла;

2) балони з газами можуть зберігатись у спеціальних складах або на майданчиках;

3) забороняється зменшувати нормовані протипожежні відстані від майданчиків та будинків для зберігання балонів з горючими газами до сусідніх будівель і споруд;

{Підпункт 3 пункту 9.3 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

4) балони, що встановлюються у приміщеннях, повинні розміщуватися від приладів опалення та печей на відстані не менше 1 м, а від джерел тепла з відкритим вогнем - не менше 5 м;

5) зберігання в одному приміщенні кисневих балонів та балонів з горючими газами, а також карбіду кальцію, фарб, мастил та жирів забороняється;

6) склади для зберігання балонів з горючими газами повинні бути одноповерховими і не мати горищ. У зазначених складах необхідно передбачати легкоскидні конструкції відповідно до СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания»;

7) покриття підлоги та рамп складів має бути виготовлене з матеріалів, що не утворюють іскор під час удару;

8) для захисту балонів від прямої дії сонячного проміння шибки віконних отворів складу слід зафарбовувати білою фарбою або обладнувати сонцезахисними пристроями;

9) при зберіганні балонів на відкритих майданчиках споруди, які захищають їх від дії опадів та сонячного проміння, повинні бути з негорючих матеріалів;

10) балони з горючими газами повинні зберігатися окремо від балонів з киснем, стисненим повітрям, хлором, фтором та іншими окислювачами, а також від балонів з токсичними газами. Зовнішня поверхня балонів має бути пофарбована в установлений для певного газу колір. Дозволяється спільне зберігання на відкритих майданчиках балонів з різними продуктами розділення повітря. При цьому місця для зберігання балонів з різними продуктами розділення повітря повинні бути відокремлені одне від одного негорючими бар'єрами висотою 1,5 м;

11) під час зберігання і транспортування балонів з киснем не можна допускати потрапляння на них жиру та стикання арматури з промасленими матеріалами;

12) під час перекочування балонів з киснем вручну забороняється братися за вентилі;

13) балони, з яких виявлено витікання газу, повинні негайно прибиратися зі складу в безпечне місце;

14) приміщення для зберігання горючих газів необхідно обладнувати газовими аналізаторами, а у разі їх відсутності адміністрація об'єкта повинна встановити порядок відбирання та контролю проб повітря;

15) балони з горючими газами, що мають башмаки, повинні зберігатись у вертикальному положенні у спеціальних гніздах, клітках та інших пристроях, що виключають їх падіння;

16) балони, які не мають башмаків, слід зберігати в горизонтальному положенні на дерев'яних рамах чи стелажах. Висота штабеля у цьому випадку не повинна перевищувати 1,5 м, а всі вентилі мають бути закриті запобіжними ковпаками і повернені в один бік;

17) у разі укладання балонів у штабелі між рядами повинні бути уміщені прокладки, які запобігають розкочуванню балонів та дотику їх між собою;

18) склади для зберігання балонів з горючими газами повинні мати постійно працюючу примусову вентиляцію, що забезпечує безпечні концентрації газів. У цих складах дозволяються лише водяне, парове низького тиску або повітряне опалення;

19) на дверях (воротах) складів балонів з газами необхідно вивішувати таблички із зазначенням вогнегасної речовини, яку дозволяється застосовувати під час пожежі;

20) обслуговувальний персонал повинен знати пожежну небезпеку газів, що зберігаються на складах, порядок евакуації балонів та правила гасіння горючих газів, що визначається об'єктовою інструкцією;

21) забороняються:

зберігання будь-яких сторонніх речовин, матеріалів, обладнання, предметів у складах балонів з газами;

транспортування і зберігання балонів з газами без запобіжних ковпаків та нагвинчених на штуцери заглушок;

зберігання балонів з пошкодженим корпусом, а також з простроченим терміном періодичного огляду;

зберігання балонів з горючими газами та окислювачами у приміщеннях, які не є спеціальними складами балонів;

удари балонів один об одний під час навантаження, розвантаження і зберігання, падіння ковпаків та балонів на підлогу;

розміщення в одному відсіку складу більше 500 балонів з горючими або отруйними газами, 1 тис. балонів з негорючими та неотруйними газами; зберігання в будинку складу більше 3 тис. балонів (у перерахунку на 40-літрові);

допуск до складу балонів з горючими газами осіб у взутті, підбитому металевими цвяхами або підковами;

перевищення встановлених норм заповнення балонів стисненими, зрідженими або розчиненими газами (норма заповнення та методи її контролю повинні зазначатися в інструкції).

9.4. На складах хімічних речовин необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) обслуговувальний персонал повинен знати пожежну небезпеку, правила безпечного зберігання і особливості гасіння хімічних речовин та реактивів;

2) на складах має бути розроблений план розміщення хімічних речовин із зазначенням їх найбільш характерних властивостей: «Вогненебезпечні», «Отруйні», «Хімічно активні»;

3) зберігання хімічних речовин може здійснюватися в закритих сухих приміщеннях або під навісами у тарі залежно від фізико-хімічних та пожежонебезпечних властивостей продукції та кліматичних умов.

Під навісом дозволяється зберігання лише тих хімічних речовин, які від вологого повітря чи води не розкладаються, не розігріваються і не спалахують;

4) стелажі, на яких зберігаються хімічні речовини та матеріали, повинні бути виготовлені з негорючих матеріалів і розміщуватися від нагрівальних приладів на відстані не менше 1 м;

5) тара з хімічними речовинами, яка надходить на склад, не повинна мати пошкоджень герметичності та інших ознак несправності. У разі виявлення пошкоджень тара повинна негайно видалятися зі складу. На кожній тарі (упаковці) з хімічною речовиною повинен бути напис або бирка з його назвою та зазначенням характерних властивостей;

6) сулії з рідкими хімічними речовинами дозволяється зберігати лише обрешетованими дерев'яними планками або у плетених кошиках;

7) підлога у приміщеннях для зберігання рідких хімічних речовин у тарі повинна мати нахили для стікання випадково розлитої рідини до спеціальних приймачів;

8) у складах кислот повинні бути нейтралізуючі розчини речовин (сода, крейда чи вапно);

9) у приміщеннях, де зберігаються хімічні речовини, які можуть під час пожежі плавитися, необхідно передбачати пристрої, які обмежують вільне розтікання розплаву;

10) металеві порошки, здатні самозайматися, повинні зберігатися в окремих відсіках у герметично закритій тарі. У цих відсіках зберігання інших горючих матеріалів забороняється;

11) пляшки, бочки, барабани з хімікатами встановлюються на відкритих майданчиках групами не більше 100 шт. у кожній з відстанями між групами не менше 1 м. У кожній групі повинна зберігатися продукція лише певного виду, про що робляться відповідні вказівні написи. Майданчики необхідно обгороджувати бар'єрами. Пляшки з реактивами на відкритих майданчиках мають бути захищені від дії сонячного проміння;

12) склади речовин, які бурхливо реагують з водою (карбіди, лужні метали, перекис барію, гідрат натрію), повинні розміщуватися в сухих, добре вентильованих одноповерхових приміщеннях з легким дахом. Усередині цих приміщень не повинні бути водяні, парові й каналізаційні труби. Дахи та стіни не повинні пропускати атмосферні опади, приміщення повинні мати захист від потрапляння ґрунтових вод;

13) лужні метали слід зберігати в ізольованих відсіках (секціях), розміщених у торці складського будинку, у металевих банках або контейнерах під шаром захисного середовища (інертних газів, мінеральних масел, гасу, парафіну);

14) у відсіках, суміжних з відсіками, де знаходяться лужні метали, дозволяється зберігати лише негорючі хімічні речовини;

15) барабани з лужними металами слід укладати з таким розрахунком, щоб у ширину було не більше двох, у довжину - восьми та у висоту - чотирьох барабанів;

16) окисники (хромат калію, хромовий ангідрид, перманганат калію, селітра та інші окисники) повинні зберігатися в окремих секціях складів. Зберігати ці речовини з іншими горючими речовинами забороняється;

17) сажу, графіт, подрібнені полімери слід зберігати в окремих закритих, сухих складах або в секціях складів, захищених від потрапляння атмосферних опадів та ґрунтових вод;

18) під час зберігання подрібнених полімерних матеріалів у прогумованих та поліетиленових мішках верхня джутова упаковка повинна зніматися;

19) карбід кальцію повинен зберігатися в сухих, добре провітрюваних приміщеннях. Рівень підлоги приміщення повинен бути на 0,2 м вище планувальної позначки прилеглої території. Забороняється розміщувати склади для зберігання карбіду кальцію в підвальних приміщеннях та низьких затоплюваних місцях;

20) барабани з карбідом кальцію можуть зберігатися на складах як у горизонтальному, так і у вертикальному положенні. У механізованих складах дозволяється зберігання барабанів з карбідом кальцію у три яруси в разі вертикального зберігання, а за відсутності механізації - не більше трьох ярусів у разі горизонтального зберігання та не більше двох ярусів у разі вертикального зберігання. Між ярусами барабанів повинні бути укладені дошки завтовшки 40-50 мм.

Ширина проходів між укладеними у штабелі барабанами з карбідом кальцію повинна бути не менше 1,5 м;

21) аміачна селітра зберігається відповідно до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров’я працівників на роботі під час зберігання, пакування нітрату амонію та використання його для виготовлення комплексних і рідких мінеральних добрив, затверджених наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 15 квітня 2021 року № 775-21, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06 травня 2021 року за № 603/36225;

{Підпункт 21 пункту 9.4 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

22) сулії з кислотами можуть встановлюватися на стелажах не більше ніж у два яруси по висоті або зберігатися на підлозі групами не більше 100 шт. у кожній по два чи чотири ряди, розділені бортиком не менше 0,15 м заввишки;

23) забороняється:

проводити у складах роботи, не пов'язані із зберіганням хімічних речовин;

входити персоналу у вогкому (вологому) одязі та взутті до складських приміщень, де зберігаються лужні метали та інші речовини, що вступають у реакцію з водою;

застосовувати для закривання сулій з кислотою пробки з органічних матеріалів;

укладати тару з лужними металами на стелажах на висоті менше ніж 0,2 м від рівня підлоги.

9.5. На складах лісопіломатеріалів необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) забороняється зменшувати нормовані протипожежні відстані від складів лісопіломатеріалів до сусідніх будинків, споруд, територій;

{Підпункт 1 пункту 9.5 глави 9 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2) відстань від штабелів, навісів та закритих складів лісопиломатеріалів до пожежних гідрантів повинна бути не менше 8 м;

3) перед формуванням штабелів підштабельні місця мають бути очищені до ґрунту від трав'яного покриву, горючого сміття та відходів. У разі значного нашарування відходів основу під штабелем необхідно покривати шаром піску, землі або гравію завтовшки не менше 0,15 м;

4) на кожний склад повинен бути розроблений план організації гасіння пожежі з визначенням заходів щодо розбирання штабелів, куп трісок, а також з урахуванням залучення працівників підприємства та техніки. План щороку перед початком весняно-літнього пожежонебезпечного періоду повинен практично відпрацьовуватися з усіма робочими змінами підприємства із залученням відповідних пожежно-рятувальних підрозділів;

5) на складах слід обладнувати пункти (пости) первинними засобами пожежогасіння та запасом протипожежного інвентарю у кількості, яка визначається планами організації гасіння пожеж;

6) лебідки з двигунами внутрішнього згоряння слід розміщувати на відстані не менше 15 м від штабелів круглого лісу. Площа навколо лебідки повинна бути вільною від відходів та кори. Паливо для заправки двигунів дозволяється зберігати в кількості не більше однієї бочки (200 л) на відстані не менше 10 м від лебідки та 20 м від найближчого штабеля;

7) коли укладаються і розбираються штабелі лісопиломатеріалів, транспортні пакети необхідно встановлювати лише з одного боку проїзду, при цьому проїжджа частина, яка залишається вільною, повинна бути не менше 4 м завширшки;

8) обгортання пакетів з лісопиломатеріалами водонепроникним папером (за відсутності цієї операції в єдиному технологічному процесі) повинно проводитись на спеціально відведених майданчиках;

9) у разі зберігання лісопиломатеріалів у будинках ширина проходу між штабелями та стіною будинку має бути не менше 0,8 м. Коли лісопиломатеріали укладаються усередині складів на стелажах, вони повинні бути віддалені від стін не менше ніж на 1 м;

10) для спостереження за температурою нагрівання трісок усередині бурту необхідно передбачати спеціальні колодязі з електричними датчиками;

11) склади лісопиломатеріалів та дров повинні мати огорожі.

9.6. На складах вугілля і торфу необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

1) майданчики для зберігання вугілля та торфу треба очищати від рослинного шару, будівельного сміття та інших горючих матеріалів, вирівнювати й утрамбовувати. Вони не повинні заливатися паводковими та ґрунтовими водами;

2) вугілля різних марок, кожний вид торфу (у шматках або фрезерний) повинні зберігатися в окремих штабелях. Кожний штабель вугілля повинен мати табличку, на якій вказуються марка і дата його надходження на склад;

3) під час укладання вугілля та його зберігання необхідно стежити за тим, щоб до штабелів не потрапляли деревина, тканини, папір, сіно та інші горючі відходи;

4) на складі повинен бути забезпечений систематичний контроль за температурою у штабелях вугілля й торфу шляхом установлення в укосах контрольних залізних труб та термометрів. У разі підвищення температури вище 60 °С необхідно здійснювати ущільнення штабеля в місцях підвищення температури, вибирання вугілля чи торфу, що розігрівся, або застосовувати інші безпечні методи для зниження температури. Штабелі, в яких відзначається підвищення температури, слід витрачати в першу чергу;

5) гасіння або охолодження вугілля водою безпосередньо у штабелях забороняється. Вугілля, що загорілося, слід гасити водою лише після вибирання із штабеля;

6) у разі загоряння торфу в шматках у штабелях необхідно осередки залити водою з додаванням змочувача або закидати сирою торфовою масою та здійснити розбирання ураженої частини штабеля. Фрезерний торф, який загорівся, необхідно видаляти, а місце вибирання заповнювати сирим торфом та утрамбовувати;

7) на складі повинен бути передбачений спеціальний майданчик для гасіння вугілля та торфу, що самозайнялися, та їх охолодження після видалення із штабеля;

8) за ліквідованими осередками горіння має вестися постійний контроль: на штабелях вугілля - протягом тижня, на штабелях торфу - протягом двох тижнів;

9) для виконання регламентних робіт із штабелями, а також проїзду механізмів та пожежних машин відстань від підошви штабелів до огороджувального паркану та фундаменту підкранових шляхів повинна бути не менше 3 м, а до зовнішнього краю головки рейки або брівки автошляху - не менше 2 м;

10) забороняються:

укладати вугілля та торф на ґрунті, що містить органічні речовини, колчедани;

розміщувати штабелі над водостічними каналами, дренажними пристроями, джерелами тепла, окремими трубами й кабелями, а також теплофікаційними, кабельними та іншими тунелями;

зберігати вивантажене паливо насипом більше 2 діб;

видобувати із штабеля осередки палива, що самозайнялися, під час сильного вітру (більше 5 м/с);

знов укладати в штабелі вугілля, що самозайнялося, і торф після охолодження або гасіння (вони підлягають відвантаженню й витрачанню);

складувати вугілля свіжого видобутку на старі відвали вугілля, які пролежали понад місяць;

транспортувати вугілля або торф, що горить, транспортерними стрічками та відвантажувати його в транспорт;

приймати на склади вугілля і торф з явно вираженими осередками займання.

10. Автозаправні станції

10.1. До роботи на автозаправних станціях (далі - АЗС) допускаються лише особи, які пройшли навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму і мають про це відповідне посвідчення. Забороняється зменшувати нормовані протипожежні відстані між суміжними будинками, спорудами на території АЗС.

{Пункт 10.1 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.2. Розташування транспортних засобів в очікуванні заправки повинно забезпечувати можливість аварійної їх евакуації з території АЗС.

Автомобілі, що чекають черги на заправку, повинні розміщуватися не ближче ніж за 3 метри до автомобіля, що заправляється.

{Пункт 10.2 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.3. На АЗС забороняється проводити постійні зварювальні та інші вогневі роботи, пов’язані із застосуванням відкритого вогню як у будинках АЗС, так і на її території.

Тимчасові зварювальні та інші вогневі роботи, пов’язані із застосуванням відкритого вогню під час технічної експлуатації АЗС, мають виконуватися відповідно до вимог глави 1 розділу VII цих Правил.

Курити дозволяється тільки в спеціально відведених та облаштованих для цього місцях.

{Пункт 10.3 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.4. На АЗС мають бути вивішені на видимих місцях плакати, які містять обов’язки водія під час заправляння автотранспорту, а також інструкції про заходи пожежної безпеки.

10.5. АЗС мають бути оснащені телефонним, гучномовним зв’язком. Для АЗС, які не обладнані провідним телефонним зв’язком, дозволяється для цих цілей використовувати засоби стільникового зв’язку.

{Пункт 10.5 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.6. Кришки зливних та замірних труб, люків оглядових та зливних колодязів повинні утримуватися закритими.

Вимірювання рівня нафтопродуктів у резервуарах повинно здійснюватися спеціально призначеними для цієї мети стандартними вимірювальними приладами (пристроями).

10.7. Зливати нафтопродукти в резервуари необхідно закритим способом (трубопроводом). Перед зливанням нафтопродукту з автоцистерн у резервуар необхідно заміряти рівень нафтопродукту в цьому резервуарі. Процес зливання повинен контролюватися працівником АЗС та водієм автоцистерни, у тому числі для недопущення переповнення резервуара. Наконечники зливних шлангів повинні бути виготовлені з матеріалу, що виключає можливість іскроутворення в разі ударів об корпус резервуара, технологічного колодязя, зливного пристрою. Наконечники зливного пристрою повинні бути виготовлені з матеріалу, що виключає можливість іскроутворення, та мають бути заземлені до контуру, до якого виконується заземлення автоцистерни.

{Пункт 10.7 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.8. Автоцистерни під час зливання повинні бути приєднані до заземлювального пристрою. Гнучкий заземлювальний провідник має бути постійно приєднаним до корпусу автоцистерни і мати на кінці пристосування для приєднання до заземлювального пристрою. Кожна цистерна автопотяга повинна бути заземлена окремо до повного зливання з неї нафтопродуктів.

Для захисту від прямих ударів блискавки і заземлення високих потенціалів усі металоконструкції та електропровідні неметалеві частини технологічного обладнання мають бути приєднані до заземлювального пристрою.

10.9. За герметичністю фланцевих, різьбових та інших типів з'єднань у колонках, роздавальних рукавах, трубопроводах та арматурі повинен бути встановлений постійний нагляд; витікання, що виникло, слід негайно усунути.

10.10. Кришки оглядових і приймальних колодязів, а також колодязів очисних споруд повинні виготовлятися з негорючих матеріалів або матеріалів групи горючості Г1 та унеможливлювати іскроутворення під час ударів. Їх дозволяється відкривати лише для проведення технологічних операцій, профілактичних заходів, вимірів і добору проб.

10.11. Для відкривання і закривання пробок металевої тари, проведення робіт із обслуговування та ремонту технологічного обладнання у вибухонебезпечних зонах на АЗС повинен використовуватись інструмент з металу, що не утворює іскор.

{Пункт 10.11 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.12. Під час заправлення на АЗС слід дотримуватися таких вимог:

мотоцикли й моторолери подаються до паливороздавальних колонок з непрацюючими двигунами, пуск та вимкнення яких мають здійснюватися на відстані не менше 15 м від колонок, а автомобілі - своїм ходом з подальшим вимкненням двигунів до початку процесу заправляння;

дозволяється відпускати нафтопродукти споживачам у металеві каністри, каністри з полімерних матеріалів, які призначені для зберігання нафтопродуктів і на яких нанесене відповідне маркування. Забороняється відпускати паливо в скляну тару та тару з полімерних матеріалів, яка не призначена для цих цілей;

{Абзац третій пункту 10.12 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

випадково розлиті на землю нафтопродукти необхідно засипати піском або застосувати спеціальні хімічні речовини, а просочений пісок і промаслені обтиральні матеріали збираються в металеві ящики з кришками, які щільно закриваються і після закінчення робочого дня вивозяться з території АЗС;

{Абзац четвертий пункту 10.12 глави 10 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

відстань між автомобілями повинна забезпечувати можливість маневрування та виїзду з території АЗС.

{Абзац п'ятий пункту 10.12 глави 10 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

10.13. На АЗС забороняються:

заправляння транспортних засобів з працюючими двигунами;

робота в одязі та взутті, облитих бензином;

заправляння транспортних засобів (крім легкових автомобілів), у яких перебувають пасажири;

заправляння автомобілів, завантажених небезпечним вантажем (вибуховими речовинами, стисненими та зрідженими горючими газами, ЛЗР і ГР, отруйними та радіоактивними речовинами);

в’їзд на територію АЗС і заправляння тракторів, не обладнаних іскрогасниками;

відпускання палива роздавальними колонками, які підключені до заповнюваних резервуарів (під час зливання нафтопродуктів);

приєднання заземлювальних провідників до пофарбованих та забруднених частин автоцистерни;

використання як заземлювачів трубопроводів з ЛЗР, ГР та горючими газами, а також інших трубопроводів;

експлуатація вибухозахищеного електрообладнання зі знятими деталями оболонки, у тому числі кріпильними, передбаченими його конструкцією.

10.14. Під час експлуатації пересувних автозаправних станцій (далі - ПАЗС) необхідно дотримуватися таких вимог пожежної безпеки:

{Підпункт 1 пункту 10.14 глави 10 розділу VI виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

1) на кожній ПАЗС повинні бути нанесені фарбою написи «Пересувна АЗС», «Вогненебезпечно» та знак класифікації вантажу. Кожна ПАЗС має бути укомплектована первинними засобами пожежогасіння (не менше ніж двома вогнегасниками, протипожежним покривалом, ящиком з піском, лопатою);

2) кожна ПАЗС повинна мати інструкцію щодо заходів пожежної безпеки для водія-заправника;

3) перед початком відпускання нафтопродуктів водій-заправник зобов'язаний:

забезпечити надійне гальмування автомобіля й причепа на майданчику;

надійно заземлити ПАЗС (вертикальний заземлювач під час установлення забивають у землю на глибину 0,5-0,6 м);

підготувати до застосування первинні засоби пожежогасіння;

надійно зафіксувати дверцята шафи паливороздавальних агрегатів під час відкривання, протерти підлогу шафи;

перевірити герметичність трубопроводів та паливороздавальних агрегатів, у разі необхідності негайно усунути несправності, що виникли;

4) ПАЗС необхідно оснащувати первинними засобами пожежогасіння відповідно до глави 3 розділу V цих Правил і розміщувати їх на території згідно зі схемою, затвердженою керівником підприємства.

{Пункт 10.14 глави 10 розділу VI доповнено підпунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

11. Житлові будинки

11.1. Сіно, солому та інші грубі корми необхідно складувати в найбільш віддаленому від житлового будинку і господарських будівель місці (на відстані не менше 10 м).

Дозволяється зберігання вказаних кормів у неопалюваних господарських будинках, у тому числі на горищах.

11.2. Випалювання сухої рослинності або її залишків здійснюється відповідно до Порядку випалювання сухої рослинності або її залишків, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 12 серпня 2021 року № 541, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2021 року за № 1311/36933.

{Пункт 11.2 глави 11 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

11.3. У квартирах, житлових кімнатах індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків допускається зберігання не більше 10 л ЛЗР та ГР.

В індивідуальних гаражах допускається зберігання не більше 40 л запасу палива та 10 кг мастила. Таку саму кількість ЛЗР та ГР допускається зберігати в окремо розташованому господарському будинку на присадибній ділянці, якщо відстань від неї до житлового будинку становить не менше 7 м.

Тара, в якій зберігаються ЛЗР та ГР, повинна щільно зачинятися, бути небиткою, виготовленою з негорючих матеріалів.

11.4. Під час використання для побутових потреб балонів для транспортування, зберігання і використання стиснених і зріджених газів потрібно дотримуватися вимог НПАОП 0.00-1.76-15.

{Абзац перший пункту 11.4 глави 11 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 830 від 25.11.2020}

У разі закриття індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків на сезонні перерви електромережа повинна бути знеструмлена на вводі (електрощиті), а вентилі цих балонів закриті.

11.5. У разі використання для освітлення житлових приміщень висячих гасових ламп або ліхтарів вони повинні надійно підвішуватися до стелі і мати металеві запобіжні ковпаки над склом. Відстань від ковпака над лампою або кришки ліхтаря до конструкцій стелі, виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше 0,7 м, а від скла лампи (ліхтаря) до стін, виконаних з горючих матеріалів, не менше 0,2 м.

Настінні гасові лампи (ліхтарі) повинні мати металеві відбивачі світла та надійне кріплення. Настільні гасові лампи (ліхтарі) повинні мати стійкі основи. Лампи (ліхтарі) повинні заправлятися лише освітлювальним гасом. Заправка їх бензином не допускається. Гасові лампи (ліхтарі) не можна встановлювати біля горючих матеріалів та предметів.

11.6. За відсутності в охоронника дачного кооперативу (садівничого товариства) телефону має бути вивішена табличка із зазначенням місцезнаходження двох найближчих телефонів та найближчого пожежно-рятувального підрозділу.

11.7. Не допускається:

улаштовувати в житлових будинках приміщення, майстерні із застосуванням та зберіганням пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також здавати їх в оренду під приміщення подібного призначення;

зберігати ЛЗР та ГР, балони з горючим газом на балконах і лоджіях та їх захаращувати;

виводити з ладу та демонтувати системи протипожежного захисту, пожежні кран-комплекти, протипожежний водопровід житлового будинку.

12. Лазні сухого жару (сауни)

12.1. Не допускається розміщення лазень сухого жару (саун) вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, у спальних корпусах оздоровчих таборів для дітей та підлітків, шкіл-інтернатів, дошкільних навчальних закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, у яких перебуває понад 100 осіб.

{Пункт 12.1 глави 12 розділу VI в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

12.2. Необхідно утримувати у справному стані перфоровані сухотруби, підключені до внутрішнього водопроводу, ручний пуск яких можна здійснювати від пристроїв, встановлених за межами парильного відділення.

12.3. У верхній зоні парильного відділення, а також на найближчих до печі-кам’янки кромках дерев’яного оздоблення слід встановлювати датчики температури, зблоковані з пристроєм (терморегулятором), який відключає електроенергію від електронагрівачів у разі підвищення температури до 110 °С.

12.4. Електричні проводи, використовувані для підключення печі до електромережі, а також світильники та електроарматура повинні бути розраховані на умови експлуатації у середовищі з підвищеною температурою. Підключення теплових електронагрівачів до електромережі має здійснюватися за межами парильного відділення.

12.5. Канал припливу свіжого повітря під піччю слід систематично очищати від пилу та інших сторонніх предметів.

12.6. У разі виявлення несправностей в устаткуванні або появи ознак горіння (диму, запаху горілого, обвуглювання дерев’яного обличкування) слід негайно повідомити про це адміністрацію закладу.

12.7. У приміщеннях саун забороняється:

експлуатувати піч з відключеним або несправним терморегулятором;

користуватися електронагрівальними побутовими приладами поза спеціально обладнаними місцями;

залишати без нагляду включені в електромережу електронагрівники, печі.

13. Установи з постійним та (або) тимчасовим перебуванням маломобільних осіб

13.1. До установ з постійним та (або) тимчасовим перебуванням маломобільних осіб належать реабілітаційні заклади, будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі - установа).

13.2. Практичні тренування посадових осіб та обслуговуючого персоналу установи щодо дій у разі виникнення пожежі повинні проводитися в установі не рідше одного разу на півроку. За зверненням керівника установи до тренувань може залучатися представник ДСНС.

13.3. Уповноваженими посадовими особами, що визначені керівником установи, повинно проводитися навчання діям у разі виникнення пожежі з маломобільними особами разом із супроводжуючими особами при заїзді (зарахуванні) до установи.

13.4. В установах горючі гази, ЛЗР та ГР зберігаються в окремо розташованих будинках установи.

13.5. Розміщення крісел, які закріплюються стаціонарно в актових залах та в інших подібних приміщеннях установи, повинно відповідати вимогам, установленим ДБН В.2.2-16:2019 «Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади».

У зазначених приміщеннях крісла та стільці, які не закріплюються стаціонарно, установлюються з розрахунку не менше 1,0 м^2 на особу, а під час проведення танців, ігор та інших розважальних заходів - із розрахунку не менше 1,5 м^2 на одну особу (без урахування площі сцени).

13.6. За наявності маломобільних осіб у приміщеннях установи двері евакуаційних виходів забороняється зачиняти на будь-які запори.

13.7. Під час складання планів евакуації з приміщень установи забороняється передбачати евакуацію маломобільних осіб по зовнішніх відкритих сходах типу С3.

Шляхи евакуації в приміщеннях установ для маломобільних осіб повинні бути доступними для осіб з інвалідністю різних нозологій.

13.8. Коридори і сходові марші приміщень установи із житловими приміщеннями обладнуються евакуаційними фотолюмінісцентними системами, а також стіна навпроти кожного виходу із житлових приміщень для проживання маломобільних осіб повинна мати додатковий знак «стрілка напрямку до виходу на шляхах евакуації».

13.9. У житлових приміщеннях установи електророзетки повинні мати вмонтовані заглушки або заглушки з ключем.

13.10. Житлові приміщення установи повинні бути забезпечені засобами індивідуального захисту органів дихання.

Черговий персонал, який забезпечує евакуацію людей, повинен бути забезпечений АЗІЗОД.

Засоби індивідуального захисту органів дихання та АЗІЗОД повинні зберігатися в шафах, які вбудовані (у стіну, перегородку) або є навісними (кріпляться до стіни, перегородки), мають отвори для провітрювання та розміщуються на висоті від 0,5 м до 1,0 м (від низу шафи до рівня підлоги). Кількість таких засобів визначається залежно від кількості чергового персоналу, який забезпечує евакуацію людей.

13.11. У разі наявності в установі систем опалення на твердому паливі складування та зберігання твердого палива здійснюється на відкритих майданчиках, під навісами або в закритих складах на відстані не менше 15 м від будинків, де проживають маломобільні особи.

13.12. У приміщенні установи, де експлуатуються газові прилади, кватирки та вентиляційні канали повинні бути постійно відкриті.

13.13. У разі виявлення несправності систем протипожежного захисту керівник установи або відповідальна за спостереження за протипожежним станом об’єкта особа повинна негайно повідомити організацію, яка здійснює технічне обслуговування цих систем відповідно до укладеного договору.

Відповідальні посадові особи за утримання систем протипожежного захисту повинні щодня візуально проводити зовнішній огляд таких систем, а також контролювати строки їх технічного обслуговування.

13.14. Установа повинна бути обладнана системою передавання тривожних сповіщень, яка забезпечує передавання сигналів пожежної тривоги та несправності протипожежних контрольних приладів до системи централізованого пожежного спостерігання в будь-який час доби.

13.15. Утримання пожежних гідрантів, природних та штучних пожежних водоймищ, водонапірних веж на території установи необхідно здійснювати відповідно до глави 2 розділу V цих Правил та Інструкції про порядок утримання, обліку та перевірки технічного стану джерел зовнішнього протипожежного водопостачання, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 червня 2015 року № 696, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 03 липня 2015 року за № 780/27225.

13.16. Під час проведення комплексу заходів з професійної та трудової реабілітації, зокрема в майстернях установи, для осіб з інвалідністю із стійкими фізичними, інтелектуальними, психічними, сенсорними порушеннями уповноваженим посадовим особам забороняється залишати таких осіб без нагляду.

Кількість пожежонебезпечних речовин, матеріалів, сировини в майстерні повинна бути не більше добової потреби.

Виготовлену пожежонебезпечну продукцію необхідно видаляти з майстерень у спеціально пристосовані для цього приміщення (комори, склади).

13.17. Після закінчення робіт у майстернях необхідно:

відключити все електрообладнання;

здійснити прибирання робочих місць;

видалити з приміщення майстерень залишки пожежонебезпечних речовин та матеріалів у спеціально відведені місця.

13.18. Майстерні, у яких виготовляють повсть, повинні бути обладнані металевими ящиками з кришкою для зберігання вовни.

Для сушки готової повсті та виробів із неї забороняється використовувати електросушарки незаводського виготовлення. Сушіння необхідно проводити відповідно до інструкції заводу-виробника цих сушарок.

13.19. В одному приміщенні майстерні дозволяється поєднання виробництва декількох видів продукції (свічок, виробів із вовни, виробів із деревини тощо) за таких умов:

організації роботи з кожного виду виробництва в різний час;

забезпечення виконання вимог пункту 13.17 цієї глави після закінчення кожного виду виробництва.

13.20. Робоче місце з виготовлення свічок повинно бути обладнане місцевою витяжною вентиляцією.

Стіл, на якому виконують роботи з виготовлення свічок, має бути обшитим металевим листом.

Робота з розігріву парафіну або воску повинна проводитися на паровій бані з використанням електричної плити.

У разі проливу парафіну або воску на гарячу поверхню електроплити необхідно терміново вимкнути електроживлення плити. Якщо виникло загоряння, необхідно

застосовувати первинні засоби пожежогасіння, а саме накрити кошмою джерело загоряння або скористатися вогнегасником.

13.21. Майстерні, в яких проводяться роботи з деревообробки із застосуванням електричних деревообробних верстатів, повинні бути обладнані витяжною вентиляцією відповідно до вимог цих Правил.

13.22. Посадові особи та обслуговуючий персонал установи повинні бути згідно з функціональними обов'язками закріплені за маломобільними особами та відповідати за них у разі виникнення пожежі. Обов'язок з надання допомоги з евакуації покладається також на супроводжуючих осіб.

13.23. Під час розміщення кількох маломобільних осіб в одному приміщенні для проживання необхідно враховувати те, що одна з таких осіб повинна бути більш адаптованою в соціумі для надання допомоги за потреби (надзвичайна ситуація чи пожежа) іншій особі під час їх евакуації.

13.24. Відповідальна за пожежну безпеку установи особа має враховувати фізичні та інтелектуальні можливості маломобільних осіб під час складання плану евакуації, а саме:

наявність допоміжних поручнів на маршрутах евакуації;

максимальну відстань від місця можливого перебування до найближчого місця безпеки;

місцезнаходження крісел колісних (за потреби);

можливість самостійного пересування без сторонньої допомоги вниз по сходах;

відстань, а також кількість прольотів сходів, яку можна проходити без сторонньої допомоги;

можливість самостійно продовжити та закінчити евакуацію, якщо допомога буде надана тільки на складному відрізку шляху;

кількість людей, необхідна для допомоги маломобільним особам;

кількість зупинок, які потрібно зробити, щоб відпочити для продовження евакуації;

необхідність користування поручнями під час евакуації;

вид керування кріслом колісним (з електроприводом чи ручне).

13.25. Посадові особи та обслуговуючий персонал установи повинні бути ознайомлені з усіма місцями перебування маломобільних осіб та знати, який вид допомоги потрібно надати в разі виявлення пожежі відповідно до нозологічних особливостей людини.

13.26. Посадові особи та обслуговуючий персонал установи в разі виявлення ознак пожежі повинні надати пожежно-рятувальним підрозділам (за потреби - поліцейським та бригадам екстреної (швидкої) медичної допомоги) інформацію про місця перебування маломобільних осіб та про те, який вид допомоги потрібно надати в разі виявлення пожежі відповідно до нозологічних особливостей людини.

{Розділ VI доповнено новою главою згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 141 від 01.03.2023}

VII. Вимоги пожежної безпеки під час проведення вогневих, фарбувальних та будівельно-монтажних робіт

1. Зварювальні та інші вогневі роботи

1.1. Під час підготовки до проведення вогневих робіт необхідно дотримуватися таких загальних вимог:

місця проведення зварювальних та інших вогневих робіт, пов'язаних з нагріванням деталей до температур, спроможних викликати займання матеріалів та конструкцій, можуть бути:

постійними, які організовуються у спеціально обладнаних для цієї мети цехах, майстернях чи на відкритих майданчиках;

тимчасовими, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в будинках, які зводяться або експлуатуються, спорудах та на території об'єктів при проведенні монтажних робіт;

постійні місця проведення вогневих робіт визначаються наказами, розпорядженнями, інструкціями власника підприємства. Обгороджувальні конструкції в цих місцях (перегородки, перекриття, підлоги) повинні бути з негорючих матеріалів;

керівник підприємства чи структурного підрозділу, де проводяться вогневі роботи на тимчасових місцях (крім будівельних майданчиків та приватних домоволодінь), зобов'язаний оформити наряд-допуск на виконання тимчасових вогневих робіт, форма якого наведена у додатку 2 до цих Правил. За наявності на підприємстві відомчої пожежної охорони або державної пожежної охорони, яка обслуговує підприємство на договірних засадах, наряди-допуски на виконання тимчасових вогневих робіт повинні бути погоджені з ними напередодні виконання робіт з установленням відповідного контролю;

{Абзац шостий пункту 1.1 глави 1 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017, № 474 від 11.07.2024}

проведення вогневих робіт на постійних та тимчасових місцях дозволяється лише після вжиття заходів, які виключають можливість виникнення пожежі: очищення робочого місця від горючих матеріалів, захисту горючих конструкцій, забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою). Вид (тип) та кількість первинних засобів пожежогасіння, якими повинно бути забезпечене місце робіт, визначаються з урахуванням вимог щодо оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння (глава 3 розділу V цих Правил) і вказуються в наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт;

після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце їх проведення, за наявності горючих конструкцій полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі;

посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку місць, де проводилися вогневі роботи, повинна забезпечити перевірку місця проведення цих робіт упродовж двох годин після їх закінчення. Про приведення місця вогневих робіт у пожежобезпечний стан виконавець та відповідальна за пожежну безпеку посадова особа роблять відповідні позначки у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт;

технологічне обладнання, на якому передбачається проведення вогневих робіт, повинно бути приведене у вибухопожежобезпечний стан до початку цих робіт;

місце проведення вогневих робіт має бути очищене від горючих речовин та матеріалів у радіусі, вказаному у таблиці:

Висота точки зварювання над рівнем підлоги чи прилеглої території, м	0-2	2	3	4	6	8	10	Понад 10
Мінімальний радіус зони, м	5	8	9	10	11	12	13	14

;

розміщені в межах указаних радіусів будівельні конструкції, настили підлог, оздоблення з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4, а також горючі частини обладнання та ізоляція мають бути захищені від потрапляння на них іскор металевими екранами, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу чи в інші способи і в разі необхідності полити водою;

з метою виключення потрапляння розпечених часток металу в суміжні приміщення, на сусідні поверхи, близько розташоване устаткування всі оглядові, технологічні й вентиляційні люки, монтажні та інші отвори в перекриттях, стінах і перегородках приміщень, де здійснюються вогневі роботи, повинні бути закриті негорючими матеріалами;

приміщення, в яких можливе скупчення парів ЛЗР, ГР та горючих газів, перед проведенням вогневих робіт повинні бути провентильовані;

двері, що з’єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, повинні бути зачинені;

місце для проведення зварювальних та різальних робіт у будинках і приміщеннях, у конструкціях яких використані горючі матеріали, має бути обгороджене суцільною перегородкою з негорючого матеріалу. При цьому висота перегородки повинна бути не менше 1,8 м, а відстань між перегородкою та підлогою - не більше 50 мм. Для запобігання розлітанню розпечених часток цей зазор повинен бути обгороджений сіткою з негорючого матеріалу з розміром чарунок не більше 1,0 х 1,0 мм;

під час проведення вогневих робіт у вибухопожежонебезпечних місцях має бути встановлений контроль за станом повітряного середовища шляхом проведення експрес-аналізів із застосуванням газоаналізаторів;

під час перерв у роботі, а також у кінці робочої зміни зварювальна апаратура повинна відключатися від електромережі, шланги від'єднуватися і звільнятися від горючих рідин та газів, а у паяльних лампах тиск повинен бути повністю знижений. Після закінчення робіт уся апаратура й устаткування мають бути прибрані в спеціально відведені приміщення (місця);

якщо організовуються постійні місця проведення вогневих робіт більше ніж на 10 постах (зварювальні, різальні майстерні), має бути передбачене централізоване електро- та газопостачання;

у зварювальній майстерні за наявності не більше 10 зварювальних постів для кожного з них дозволяється мати по одному запасному балону з киснем та горючим газом. Запасні балони повинні бути обгороджені щитами з негорючих матеріалів або зберігатися у спеціальних прибудовах до майстерні;

вогневі роботи дозволяється проводити на відстані не ближче 15 м від відчинених отворів фарбувальних та сушильних камер. Місце зварювання слід обгороджувати захисним екраном;

забороняються:

приступати до роботи при несправній апаратурі;

розміщувати постійні місця для проведення вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухопожежонебезпечних приміщеннях;

допускати до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які не мають кваліфікаційних посвідчень та не пройшли у встановленому порядку навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму та щорічної перевірки знань з одержанням спеціального посвідчення;

проводити зварювання, різання або паяння свіжопофарбованих конструкцій та виробів до повного висихання фарби;

виконуючи вогневі роботи, користуватися одягом та рукавицями зі слідами масел та жирів, бензину, гасу й інших ГР;

зберігати у зварювальних кабінах одяг, ГР та інші горючі предмети і матеріали;

допускати стикання електричних проводів з балонами зі стисненими, зрідженими й розчиненими газами;

виконувати вогневі роботи на апаратах і комунікаціях, заповнених горючими й токсичними матеріалами, а також на тих, що перебувають під тиском негорючих рідин, газів, парів та повітря або під електричною напругою;

проводити вогневі роботи на елементах будинків, виготовлених із металевих конструкцій з горючими й важкогорючими утеплювачами.

1.2. Під час проведення газозварювальних (газорізальних) робіт та різання металів із використанням ГР необхідно дотримуватися таких вимог:

пересувні (переносні) ацетиленові генератори слід встановлювати на відкритих майданчиках. Дозволяється їх тимчасова робота в добре провітрюваних приміщеннях.

Ацетиленові генератори необхідно обгороджувати й розміщувати на відстані не ближче 10 м від місць проведення зварювальних робіт, а також від відкритого вогню, нагрітих предметів, місць забору повітря компресорами, вентиляторами та на відстані не менше 5 м від балонів з киснем та горючими газами.

У місцях установлення ацетиленових генераторів слід вивішувати таблички (плакати) з написами: «Стороннім вхід заборонений: вогненебезпечно», «Не проходити з вогнем»;

після закінчення робіт карбід кальцію в переносному генераторі повинен бути використаний повністю. Вапняковий мул, котрий видаляється з генераторів, слід вивантажувати у пристосовану для цієї мети тару та зливати в мулову яму або спеціальний бункер.

Відкриті мулові ями повинні бути обгороджені бильцями, а закриті - мати негорючі перекриття і бути обладнані витяжною вентиляцією та люками для видалення мулу.

Куріння і застосування джерел відкритого вогню в радіусі менше 10 м від місць зберігання мулу забороняються, про що повинні повідомляти відповідні таблички чи знаки заборони;

закріплення газопідвідних шлангів на приєднувальних ніпелях апаратури, пальників, різаків та редукторів повинно бути надійним. З цією метою треба застосовувати спеціальні хомутики.

Дозволяється замість хомутиків закріплювати шланги не менше ніж у двох місцях уздовж ніпеля м’яким відпаленим (в’язальним) дротом.

На ніпелі водяних затворів шланги повинні надягатися щільно, але не закріплюватися;

розкриті барабани з карбідом кальцію слід захищати від води та вологи герметичними кришками з відігнутими краями, які щільно охоплюють барабан. Висота борта кришки має бути не менше 50 мм;

у місцях зберігання й розкриття барабанів з карбідом кальцію забороняються куріння, використання відкритого вогню та застосування інструмента, який під час роботи утворює іскри;

у приміщеннях ацетиленових установок, де є проміжний склад карбіду кальцію, дозволяється зберігання його одночасно не більше 200 кг, у тому числі у відкритому вигляді - не більше одного барабана;

відстань від пальників (по горизонталі) до перепускних рампових (групових) установок має бути не менше 10 м, а до окремих балонів з киснем та горючими газами - не менше 5 м;

до місця зварювальних робіт балони з газами доставляються на спеціальних візках, ношах;

під час роботи з порожніми балонами з-під кисню і горючих газів та їх транспортування слід дотримуватися тих самих заходів безпеки, що і з наповненими балонами;

під час проведення газозварювальних та газорізальних робіт забороняється:

відігрівати замерзлі ацетиленові генератори, трубопроводи, вентилі, редуктори та інші деталі зварювальних установок відкритим вогнем або розпеченими предметами;

допускати стикання кисневих балонів, редукторів та іншого зварювального обладнання з різними маслами, а також промасленим одягом та шматтям;

працювати від одного водяного затвору двом і більше зварювальникам;

завантажувати карбід кальцію завищеної грануляції або вштовхувати його в лійку апарата за допомогою залізних палиць та дроту, а також працювати на карбідному пилові;

завантажувати карбід кальцію в мокрі завантажувальні корзини або за наявності води у газозбірнику, а також завантажувати кошики карбідом кальцію більше ніж наполовину їх об’єму під час роботи генераторів «вода на карбід»;

здійснювати продування шланга для горючих газів киснем та кисневого шланга - горючими газами, а також робити взаємну заміну шлангів під час роботи;

користуватися шлангами, довжина яких перевищує 30 м, а під час виконання монтажних робіт - 40 м (застосування шлангів довжиною більше 40 м дозволяється у виняткових випадках з письмового дозволу посадової особи, яка видала наряд-допуск на виконання тимчасових вогневих робіт);

перекручувати, заломлювати чи затискати газопідвідні шланги;

переносити генератор за наявності в газозбірнику ацетилену;

форсувати роботу ацетиленових генераторів шляхом навмисного збільшення тиску газу в них або збільшення одноразового завантаження карбіду кальцію;

застосовувати мідний інструмент для розкриття барабанів з карбідом кальцію, а мідь - як припій для паяння ацетиленової апаратури та в тих місцях, де можливе стикання з ацетиленом;

під час роботи на бензо- та гасорізах робоче місце організовується так само, як і для зварювальних робіт. Особливу увагу слід звертати на запобігання розливанню та правильність зберігання пального, дотримання режиму різання;

зберігання запасу пального на місці проведення бензо- та гасорізальних робіт дозволяється в кількості не більше змінної потреби. Пальне слід зберігати у справній, негорючій, спеціальній тарі, що не б'ється та щільно закривається, на відстані не менше 10 м від місця проведення вогневих робіт;

бачок для пального повинен бути справним та герметичним. Бачки, які не випробувані (щорічно) водою на тиск 1 МПа, мають витікання горючої суміші та несправний насос чи манометр, до експлуатації не допускаються;

перед початком робіт необхідно пильно перевіряти справність усієї арматури бензо- та гасоріза, щільність з’єднань шлангів на ніпелях, справність різьби в накидних гайках та головках;

бачок з пальним повинен знаходитись на відстані не ближче ніж 5 м від балонів з киснем та від джерела відкритого вогню і не ближче 5 м від робочого місця різальника. При цьому бачок повинен бути розміщений так, щоб на нього не потрапляли полум’я та іскри під час роботи;

під час проведення бензо- та гасорізальних робіт забороняється:

проводити різання, коли тиск повітря у бачку з пальним перевищує робочий тиск кисню в різаку;

перегрівати випарник різака до вишневого кольору, а також підвішувати різак під час роботи вертикально, головкою вгору;

затискати, перекручувати чи заломлювати шланги, які подають кисень або пальне до різака;

використовувати кисневі шланги для підведення бензину чи гасу до різака;

застосовувати пальне зі сторонніми домішками та водою;

заповнювати бачок пальним більше ніж на 3/4 його об’єму;

розігрівати випарник різака шляхом запалювання налитої на робочому місці ЛЗР або ГР;

перевозити бачок з ЛЗР та ГР разом з кисневим балоном на одному візку.

1.3. Під час проведення електрозварювальних робіт необхідно дотримуватися таких вимог:

установка для ручного зварювання повинна бути забезпечена вимикачем чи контактором (для підключення джерела зварювального струму до розподільної цехової мережі), покажчиком величини зварювального струму та запобіжником у первинному ланцюзі.

Однопостові зварювальні двигуни-генератори та трансформатори захищаються запобіжниками лише з боку мережі живлення;

з’єднування зварювальних проводів слід робити за допомогою обтискання, зварювання, паяння або спеціальних затискачів. Підключення електропроводів до електродотримача, зварюваного виробу та зварювального апарата здійснюється за допомогою мідних кабельних наконечників, скріплених болтами з шайбами.

Забороняється використовувати голі або з пошкодженою ізоляцією проводи, а також застосовувати нестандартні електрозапобіжники;

проводи, підключені до зварювальних апаратів, розподільних щитів та іншого обладнання, а також до місць зварювальних робіт, мають бути надійно ізольовані та в необхідних місцях захищені від дії високої температури, механічних пошкоджень і хімічних впливів.

У разі проведення електрозварювальних робіт, пов'язаних з частими переміщеннями зварювальних установок, мають застосовуватися міцні кабелі;

кабелі (електропроводи) електрозварювальних машин повинні розміщуватися від трубопроводів кисню на відстані не менше 0,5 м, а від трубопроводу ацетилену та інших горючих газів - не менше 1 м;

зворотним провідником, який з'єднує зварюваний виріб із джерелом зварювального струму, можуть служити сталеві або алюмінієві шини будь-якого профілю, зварювальні плити, стелажі й сама зварювана конструкція за умови, якщо їх переріз забезпечує безпечне за умовами нагрівання протікання струму.

З'єднання між собою окремих елементів, використовуваних як зворотний провідник, треба виконувати за допомогою болтів, струбцин та затискачів;

використання як зворотного провідника внутрішніх залізничних шляхів, мереж заземлення чи занулення, а також металевих конструкцій будівель, комунікацій та технологічного устаткування забороняється;

у разі проведення електрозварювальних робіт у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях зворотним проводом від зварюваного виробу до джерела струму може бути лише ізольований провід, причому за якістю ізоляції він не повинен поступатися прямому провідникові, приєднуваному до електродотримача;

конструкція електродотримача для ручного зварювання повинна забезпечувати надійне затискання та швидку заміну електродів, а також виключати можливість короткого замикання його корпусу на зварювану деталь під час тимчасових перерв у роботі або в разі його випадкового падіння на металеві предмети. Держак електродотримача має бути виготовлений з негорючого діелектричного та теплоізоляційного матеріалу;

електроди, застосовувані під час зварювання, повинні бути заводського виготовлення і відповідати номінальній величині зварювального струму.

У разі заміни електродів їх залишки (недогарки) слід класти у спеціальний металевий ящик, встановлений біля місця зварювальних робіт;

електрозварювальна установка на весь час роботи повинна бути заземлена. Крім заземлення основного електрозварювального обладнання, у зварювальних установках належить безпосередньо заземлювати той затискач вторинної обмотки зварювального трансформатора, до якого приєднується провідник, що йде до виробу (зворотний провідник);

над переносними й пересувними електрозварювальними установками, які використовуються на відкритому повітрі, повинні бути споруджені навіси з негорючих матеріалів для захисту від атмосферних опадів;

технічне обслуговування та планово-попереджувальний ремонт зварювального устаткування мають проводитися відповідно до графіка. Щодня після закінчення роботи слід проводити чищення агрегатів та пускової апаратури;

температура нагрівання окремих частин зварювального агрегата не повинна перевищувати 75 °С;

опір ізоляції струмопровідних частин зварювального кола повинен бути не нижче 0,5 Ом. Ізоляцію треба перевіряти не рідше 1 разу на 3 місяці (у разі автоматичного зварювання під шаром флюсу - 1 раз на місяць), і вона повинна витримувати напругу 2 кВ протягом 0,12 год.;

живлення дуги в установках для атомно-водневого зварювання повинно здійснюватися від окремого трансформатора. Безпосереднє живлення дуги від розподільної мережі через регулятор струму будь-якого типу забороняється;

коли здійснюється атомно-водневе зварювання, у пальникові має бути передбачене автоматичне відключення напруги та припинення подавання водню в разі розриву кола;

відстань від машин точкового, шовного та рельєфного зварювання, а також від машин для стикового зварювання до місця, де знаходяться горючі матеріали, та конструкцій повинна бути не менше 4 м у разі зварювання деталей перерізом до 50 мм², а від машин для стикового зварювання деталей перерізом понад 50 мм² - не менше 6 м.

1.4. Під час проведення паяльних робіт необхідно дотримуватися таких вимог:

робоче місце в разі проведення робіт з використанням паяльних ламп повинно бути очищене від горючих матеріалів, а конструкції з горючих матеріалів, які містяться на відстані менше 5 м, повинні бути захищені екранами з негорючих матеріалів або політі водою (водним розчином піноутворювача);

паяльні лампи необхідно утримувати справними та не рідше одного разу на місяць перевіряти їх на міцність та герметичність із занесенням результатів і дати перевірки до спеціального журналу. Крім того, не рідше одного разу на рік мають проводитися контрольні випробування паяльних ламп тиском;

кожна лампа повинна мати паспорт із зазначенням результатів заводського гідравлічного випробування та допустимого робочого тиску. Запобіжні клапани мають бути відрегульовані на заданий тиск;

заправляти паяльні лампи пальним і розпалювати їх слід у спеціально відведених для цієї мети місцях;

для запобігання викидам полум’я з паяльної лампи пальне, яким заправляють лампи, повинно бути очищене від сторонніх домішок та води;

щоб уникнути вибуху паяльної лампи, забороняється:

застосовувати як пальне для ламп, що працюють на гасі, бензин чи суміш бензину з гасом;

підвищувати тиск у резервуарі лампи під час накачування повітря понад допустимий робочий тиск, вказаний у паспорті;

заповнювати лампу пальним більше ніж на 3/4 об’єму її резервуара;

відкручувати повітряний гвинт та наливну пробку, коли лампа горить або ще не охолола;

ремонтувати лампу, а також виливати з неї чи заправляти її пальним поблизу відкритого вогню, під час куріння.

1.5. Під час розігрівання (варіння) бітумів та смол необхідно дотримуватися таких вимог:

розігрівання (варіння) бітумів та смол необхідно здійснювати у спеціальних котлах, що мають бути справними й забезпеченими кришками з негорючих матеріалів, які щільно закриваються.

Заповнювати котли дозволяється не більше ніж на 3/4 їх місткості. Завантажуваний у котел наповнювач має бути сухим;

щоб уникнути виливання мастики в топку та її загоряння, котел необхідно встановлювати похило, щоб його край, розташований над топкою, був на 50-60 мм вище протилежного. Топковий отвір котла повинен бути обладнаний відкидним козирком з негорючого матеріалу. Топки котлів після закінчення роботи треба погасити й залити водою;

місце розігрівання (варіння) бітумів та смол слід обносити валом або бортиком з негорючих матеріалів не менше 0,3 м заввишки;

з метою пожежогасіння місця розігрівання (варіння) бітуму (смол) необхідно забезпечити ящиками із сухим піском ємністю 0,5 м^3, лопатами та не менше ніж двома пінними вогнегасниками;

під час роботи пересувних котлів на зрідженому газі газові балони в кількості не більше двох повинні розміщуватися у вентильованих шафах з негорючих матеріалів, установлених на відстані не менше 20 м від працюючих котлів. Шафи слід тримати постійно замкненими;

у разі розміщення бітумного котла просто неба над ним необхідно встановлювати навіс з негорючих матеріалів;

котли допускається встановлювати групами. Кількість котлів у групі не повинна перевищувати трьох. Відстань між групами котлів - не менше 9 м;

місце розігрівання (варіння) бітумів (смол) має розміщатися на спеціально відведених майданчиках і бути на відстані:

від будівель та споруд IV, IVa, V ступенів вогнестійкості - не менше ніж 30 м;

від будівель та споруд III, IIIа, IIIб ступенів вогнестійкості - не менше ніж 20 м;

від будівель та споруд I та II ступенів вогнестійкості - не менше ніж 10 м;

підігрівати бітумні суміші всередині приміщень слід у бачках з електропідігрівом. Забороняється застосовувати для підігрівання прилади з відкритим вогнем;

доставляння гарячої бітумної мастики на робочі місця повинно здійснюватися:

у спеціальних металевих бачках, що мають форму зрізаного конуса, оберненого широкою частиною донизу, з кришками, які щільно закриваються. Кришки повинні мати запірні пристрої, що не допускають відкривання в разі випадкового падіння бачка;

насосом по сталевому трубопроводу, закріпленому на вертикальних ділянках до будівельної конструкції, не допускаючи при цьому протікань. На горизонтальних ділянках дозволяється подавання мастики через термотривкий шланг. У місці з'єднання шланга зі сталевою трубою повинен надягатися запобіжний футляр довжиною 0,4 - 0,5 м (з брезенту або інших матеріалів). Після наповнення резервуара установки для нанесення мастики повинно бути проведене відкачування мастики з трубопроводу.

Забороняється:

залишати котли без нагляду в процесі розігрівання (варіння);

встановлювати котли в горищних приміщеннях та на покриттях будинків і споруд;

розігрівати бітумопровід і роздавальні крани відкритим вогнем;

продовжувати топлення котлів з бітумами (смолами) у разі появи витікання. У цьому випадку необхідно негайно припинити опалення, очистити котел та відремонтувати або замінити його.

2. Фарбувальні роботи

{Пункт 2.1 глави 2 розділу VII виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

2.1. У разі розміщення дільниць фарбувального обладнання в загальному потоці виробництва (в окремих обґрунтованих випадках, коли загальна площа фарбувальних камер або ґрат не перевищує 200 м² або 10 % площі приміщення) їх слід вважати вибухонебезпечними в радіусі 5 м в усі боки від меж фарбувальних установок (відкритих отворів фарбувальних камер).

2.2. На підприємствах лакофарбувальні матеріали дозволяється зберігати:

у коморі при фарбоприготувальному відділенні - у кількості не більше тридобової потреби (дозволяється зберігання лакофарбових матеріалів безпосередньо в приміщенні фарбоприготування без улаштування окремої комори, якщо добова витрата цих матеріалів не перевищує 300 кг);

у цеховій коморі - у кількості, що не перевищує змінну потребу;

на робочих місцях - у кількості, яка не перевищує ємність фарбонагнітального бака чи стандартної фляги (40 л), при цьому тара має бути щільно закрита.

2.3. На кожній ємності з лакофарбовим матеріалом, розчинником повинно бути нанесено маркування з точною назвою та зазначенням пожежонебезпечних властивостей.

Порожня тара з-під лакофарбових матеріалів має бути щільно закрита і зберігатися на спеціально відведених майданчиках.

2.4. Фарбувальні та сушильні камери, інше обладнання приміщень для ведення фарбувальних та фарбоприготувальних робіт повинні виготовлятися з негорючих матеріалів.

2.5. Внутрішні поверхні стін фарбувальних приміщень на висоту не менше 2 м повинні бути облицьовані негорючим матеріалом, який допускає легке очищення від забруднень.

2.6. Приміщення фарбувальних та фарбоприготувальних ділянок мають бути обладнані самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією та системами місцевих відсосів.

Забороняється здійснювати фарбувальні роботи, коли відключені системи вентиляції. Слід передбачати захисне блокування, що виключає можливість подавання матеріалів або стисненого повітря до розпилюючих пристроїв у разі припинення роботи вентиляції. Витяжні вентиляційні установки фарбувальних приміщень повинні мати звукову або світлову сигналізацію, яка сповіщає про припинення їх роботи.

2.7. Влаштування підпільних припливних та витяжних вентиляційних каналів забороняється, за винятком каналів для камер з нижнім відсмоктуванням та установок безкамерного фарбування на ґратах у підлозі. У цих випадках очищення відсмоктуваного повітря у гідрофільтрах, розташованих на вході до каналу, обов'язкове. При цьому ділянки підпільних каналів мають бути в разі безкамерного фарбування мінімальної (технічно обґрунтованої) довжини, а для камер канали повинні виводитися нагору безпосередньо по їх стінах. У всіх випадках мають бути передбачені заходи, які виключають можливість створення в каналах вибухонебезпечних концентрацій.

Приямок під ґратами повинен бути заповнений шаром води заввишки не менше 50 мм з автоматичним підтриманням її постійного рівня.

2.8. Вентилятори витяжних систем від фарбувальних дільниць, фарбувального та сушильного обладнання слід застосовувати у вибухозахищеному виконанні.

2.9. У разі використання в одній камері різних лакофарбових матеріалів перед зміною фарби камеру необхідно очищати від осілої фарби іншого типу.

2.10. Фарбувальні та сушильні камери, установки струминного обливання і занурення, а також дільниці безкамерного фарбування на ґратах повинні бути обладнані системами автоматичного пожежогасіння.

2.11. У разі ручного фарбування внутрішніх поверхонь великогабаритних виробів (типу цистерн) необхідно передбачати в них не менше двох отворів (люків) з протилежних боків: один - для витяжки, другий - для припливу свіжого повітря. Фарбування слід починати з боку отворів (люків) для витяжки повітря. Об’єм вентильованого повітря розраховується на розведення парів розчинників у середньому до граничнодопустимих концентрацій (ГДК).

2.12. Повітря, відсмоктуване від місця фарбування розпиленням (камери, кабіни, ґрати на підлозі), повинно очищатися від часток горючих фарб і лаків за допомогою гідрофільтрів (мокрий спосіб) або інших ефективних пристроїв очищення.

2.13. Під час фарбування розпиленням фарбонагнітальні бачки повинні розміщатися поза фарбувальними камерами.

Фарборозпилювачі повинні бути заземлені.

2.14. Фарборозпилювачі та шланги в кінці зміни слід очищати й промивати від залишків лакофарбових матеріалів.

Фарбувальні камери очищаються від осілої фарби в міру її накопичення, але не рідше одного разу на тиждень після закінчення зміни (коли працює вентиляція).

Ванни гідрофільтрів фарбувальних камер слід у міру накопичення фарби, але не рідше одного разу на тиждень, очищати від осілої фарби та не рідше одного разу за зміну - від фарби, що плаває на поверхні води.

Огляд форсунок гідрофільтрів слід здійснювати регулярно один раз на добу і за необхідності очищати їх.

2.15. При застосуванні фарбування методом безповітряного розпилення забороняється включати в роботу електронагрівач установки з підігрівом до повного заповнення гідросистеми. Фарборозпилювач, який перебуває під високим тиском лакофарбового матеріалу, повинен мати на робочому місці попереджувальний напис «Вогненебезпечно! Високий тиск». Сіткові фільтри установок безповітряного розпилення слід вилучати та промивати не рідше одного разу на тиждень.

2.16. У разі фарбування виробів у електростатичному полі високої напруги роботи мають проводитись у спеціальній обгородженій електрофарбувальній камері. Відкриті отвори в огорожі камери можуть влаштовуватися лише для проходження транспортних засобів з виробами, що фарбуються.

Конструкція підвісок для виробів на конвеєрі має бути такою, щоб вироби, які фарбуються, під час роботи не розгойдувалися.

В електрофарбувальних установках необхідно мати захисне блокування, що унеможливлює увімкнення розпилювальних пристроїв, коли вимкнена вентиляція або конвеєр нерухомий, а також відключає електростатичне поле в разі припинення роботи вентиляції.

2.17. Для аварійного відключення електрофарбувальної камери і конвеєра поблизу камери слід встановлювати кнопку «Стоп». Місце розміщення аварійних кнопок повинно бути відоме усьому персоналу, який обслуговує дільницю електростатичного фарбування.

2.18. Підвіски для деталей у разі конвеєрного виробництва слід очищати в міру забруднення, але не рідше двох разів на тиждень. Очищення всередині електрофарбувальної камери повинно проводитися після кожної зміни, коли працює вентиляція.

2.19. Робота з ручною електростатичною установкою має здійснюватися відповідно до інструкції з експлуатації цієї установки. Після закінчення роботи слід проводити промивання системи відповідним розчинником, коли відключена висока напруга.

2.20. У разі фарбування виробів засобом занурення ванни місткістю до 0,5 м^3 обладнуються бортовими відсмоктувачами та кришками, які закривають ванну на період перерви в роботі.

Ванни місткістю понад 0,5 м^3 (як конвеєрні, так і неконвеєрні) повинні мати спеціальне укриття, обладнане витяжною вентиляцією, що забезпечує розведення парів

розчинника, які виділяються, до концентрацій, що не перевищують 20 % нижньої межі вибуховості.

2.21. Ванни занурення місткістю понад 1 м^3 повинні мати аварійне зливання лакофарбового матеріалу до підземного резервуара, який розміщується за межами цеху на відстані не менше 1 м від глухої стіни будинку і не менше 5 м - за наявності в стіні отворів. Діаметр зливної труби та нахил її у бік резервуара мають бути такими, щоб зливання всього лакофарбового матеріалу з ванни відбувалося за 3-5 хвилин.

2.22. У разі конвеєрного занурення витяжна вентиляція повинна блокуватися з конвеєром таким чином, щоб при відключенні вентиляції конвеєр зупинявся.

2.23. В установках струминного обливання за великих витрат за зміну лакофарбового матеріалу слід передбачати також підземні резервуари для аварійного зливання всього лакофарбового матеріалу із системи (коли місткість бака перевищує 1 м^3). Пульт (щит) управління установкою струминного обливання повинен розміщатися на відстані не ближче 5 м від її отворів. У разі вимкнення вентиляції обливання виробів повинно припинятися. Щоб уникнути іскроутворення, коли виріб упаде, дно парового тунелю установки необхідно викладати кольоровим металом.

2.24. У фарбувальних цехах (дільницях) можуть застосовуватися конвекційні та терморадіаційні сушильні камери, а також камери з комбінованим обігріванням з використанням як джерела тепла пари, електроенергії та газу. Застосовування пальників інфрачервоного випромінювання (безполум’яного горіння газу) у сушильних камерах забороняється.

У конвекційних і терморадіаційних сушильних камерах повинно передбачатися захисне блокування для припинення подачі теплоносія та зупинення конвеєра в разі відключення вентиляції.

2.25. Сушильні камери слід теплоізолювати негорючими матеріалами (температура зовнішньої поверхні стінок не повинна перевищувати 45 °С). Нагрівні прилади повинні бути захищені від потрапляння на них крапель лакофарбового матеріалу.

2.26. Конвеєри, що застосовуються на фарбувальних дільницях, необхідно забезпечувати сигналізацією пуску й зупинки, а біля вихідних дверей з приміщення та біля пультів керування слід встановлювати кнопки термінового зупинення конвеєрів.

2.27. Забороняється:

проводити у фарбоприготувальному відділенні будь-які роботи, крім приготування фарби;

об’єднувати між собою спільною витяжною системою місцеві відсмоктувачі повітря від фарбувальних камер, ванн занурення та іншого технологічного фарбувального устаткування, а також вентиляційні системи фарбувальних приміщень та фарбоприготувальних відділень (між собою та з вентиляційними системами інших виробництв);

захаращувати фарбоприготувальні відділення та фарбувальні камери;

залишати працюючі фарбувальні установки без нагляду;

готувати фарби і лаки безпосередньо на робочому місці;

застосовувати лакофарбові матеріали та розчинники невідомого складу, а також речовини й матеріали, на які відсутні характеристики їх пожежної небезпеки.

3. Робота з мастиками, клеями та іншими подібними горючими речовинами й матеріалами

3.1. Наносити горючі покриття на підлогу слід при природному освітленні. Роботи необхідно починати з місць, найбільш віддалених від виходів з приміщень, а в коридорах - після завершення робіт у приміщеннях.

3.2. Наносити епоксидні смоли, клеї, мастики, у тому числі лакофарбові на основі синтетичних смол, наклеювати плиткові й рулонні полімерні матеріали слід після закінчення всіх будівельно-монтажних і санітарно-технічних робіт перед остаточним пофарбуванням приміщень.

3.3. При приготуванні бітумної мастики розігрів розчинників забороняється.

Під час змішування розігрітий бітум слід вливати в розчинник, перемішуючи його дерев'яною копистkою. Температура бітуму в момент приготування суміші не повинна перевищувати 70 °С.

Забороняється користуватися відкритим вогнем у радіусі менше 20 м від місця змішування смоли з розчинниками.

3.4. Забороняється використовувати речовини, матеріали та вироби, які не мають характеристик пожежної небезпеки, а також інструкцій з безпечного виконання робіт.

3.5. Для виконання робіт з використанням мастик, клеїв та інших горючих речовин повинен застосовуватись інструмент, виготовлений з матеріалів, які не дають іскор. Промивати інструмент і обладнання, що застосовуються під час виконання робіт з горючими речовинами, необхідно на відкритому майданчику або в приміщенні, що має вентиляцію.

3.6. У разі використання ГР їх кількість на робочому місці не повинна перевищувати змінної потреби. Ємності з ГР треба відкривати лише перед використанням, не тримати їх відкритими і після закінчення роботи здавати на склад.

Тара з-під цих речовин повинна зберігатися в спеціально відведеному місці поза приміщеннями.

3.7. Приміщення та робочі зони, в яких проводяться роботи з ГР (приготування суміші, нанесення її на вироби), що виділяють вибухопожежонебезпечні пари, мають бути забезпечені природною або примусовою припливно-витяжною вентиляцією. Кратність повітрообміну для безпечного ведення робіт повинна визначатися проектом виконання робіт згідно з розрахунком. У цих приміщеннях не повинні виконуватися роботи, пов'язані з використанням вогню або що викликають іскроутворення, не допускається перебування осіб, які не беруть участі в безпосередньому виконанні робіт.

Перед входом у такі приміщення повинні вивішуватися попереджувальні знаки й написи. Приміщення мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння з

розрахунку: два вогнегасники та покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті на кожні 100 м² приміщення.

3.8. Доступ людей до закритих резервуарів або приміщень одразу після закінчення робіт з ґрунтування чи фарбування ГР забороняється, про що повинні вивішуватися попереджувальні написи. Відновлення робіт у цих апаратах (приміщеннях) можливе лише після одержання дозволу керівника робіт.

3.9. До роботи з ГР та матеріалами допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум).

4. Будівельно-монтажні роботи

4.1. Замовник спільно з генпідрядною (підрядною) організацією зобов’язаний призначити наказом відповідальних за пожежну безпеку осіб від замовника і генпідрядної (підрядної) організації по об’єкту в цілому і по окремих ділянках.

4.2. Особи, відповідальні за пожежну безпеку на об’єкті, повинні:

організувати вивчення та забезпечити контроль за виконанням на споруджуваних об’єктах цих Правил, а також протипожежних заходів проектів організації та виконання робіт працівниками, зайнятими під час проведення вогневих, фарбувальних та будівельно-монтажних робіт;

забезпечити проведення з працюючими на будівництві інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки;

встановити на об’єктах, що споруджуються, режим куріння, проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт, порядок прибирання, вивезення, утилізації горючих будівельних відходів;

здійснювати заходи щодо забезпечення об'єктів засобами зв’язку, протипожежним водопостачанням, знаками пожежної безпеки, а також первинними засобами пожежогасіння;

утримувати у справному стані і постійній готовності до застосування первинні засоби пожежогасіння та зв’язку;

не допускати ведення будівельно-монтажних робіт, якщо відсутні протипожежне водопостачання, дороги, під’їзди та зв’язок.

4.3. Особи, відповідальні за пожежну безпеку окремих ділянок, зобов’язані:

забезпечити дотримання на підпорядкованих їм ділянках встановленого протипожежного режиму всіма працівниками;

знати пожежну небезпеку своєї ділянки; своєчасно та якісно виконувати протипожежні заходи, передбачені проектами і цими Правилами;

забезпечити пожежобезпечну експлуатацію приладів опалення, тепловиробляючих установок, електромереж та електроустановок, вживати негайних заходів для усунення виявлених несправностей, що можуть призвести до пожежі;

забезпечити справне утримання та постійну готовність засобів пожежогасіння, навчати працівників правилам застосування вказаних засобів;

не допускати перебування працівників та інших осіб, які закінчили роботу, в побутових і допоміжних приміщеннях.

4.4. У разі реконструкції та капітального ремонту об’єкта (приміщень, ділянок) без зупинення технологічного процесу, а також у разі почергового введення в експлуатацію об’єкта відповідальним за забезпечення заходів пожежної безпеки є керівник об’єкта, на території або у приміщеннях якого здійснюються зазначені роботи.

4.5. Розміщення виробничих, складських та допоміжних будинків і споруд на території будівництва повинно відповідати затвердженому у встановленому порядку генплану, опрацьованому у складі проекту організації будівництва з урахуванням вимог цих Правил та будівельних норм.

Забороняється розміщення будинків та споруд на території будівництва з відхиленнями від чинних норм, правил та затвердженого генплану.

4.6. Споруджувані будинки, тимчасові споруди, підсобні приміщення, а також будівельні майданчики повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння.

4.7. На кожному тимчасовому, мобільному будинку та споруді необхідно вивішувати таблички із зазначенням її призначення, інвентарного номера, прізвища особи, відповідальної за її експлуатацію та протипожежний стан.

4.8. До початку будівництва на будівельному майданчику мають бути знесені всі будинки та споруди згідно з генпланом.

4.9. На території будівництва площею 5 га та більше має бути не менше двох в’їздів з протилежних боків майданчика. Дороги повинні мати покриття, придатне для проїзду пожежних автомашин будь-якої пори року. Ворота для в’їзду мають бути не менше 4,5 м завширшки. Біля в’їздів на будмайданчик необхідно встановлювати (вивішувати) плани з нанесеними на них будинками та спорудами, що будуються, а також допоміжними будинками і спорудами, в’їздами, під’їздами, вододжерелами, засобами пожежогасіння та зв’язку.

4.10. До всіх споруд, що будуються, та допоміжних споруд, у тому числі тимчасових, місць відкритого зберігання будівельних матеріалів, конструкцій та устаткування має бути забезпечений вільний під’їзд. Улаштування під’їздів та доріг до будівель, що зводяться, необхідно завершити до початку основних будівельних робіт. Уздовж будівель понад 18 м завширшки проїзди повинні бути з двох поздовжніх боків, а понад 100 м завширшки - з усіх боків будови. Відстань від краю проїжджої частини до стін будівель та споруд не повинна перевищувати 25 м.

4.11. Площа, зайнята під відкриті склади горючих матеріалів, а також виробничі, складські та допоміжні будинки з горючих і важкогорючих матеріалів, має бути очищена від сухої трави, кори та трісок.

У разі зберігання на відкритих майданчиках горючих будівельних матеріалів, виробів, конструкцій з горючих матеріалів, а також обладнання в горючій упаковці вони повинні

розміщатися у штабелях чи групами площею не більше 100 м². Відстані від штабелів (груп) до будівель і споруд, що будуються, та підсобних будівель і споруд повинні бути не менше 25 м.

З метою обмеження поширення вогню під час виникнення пожежі, а також для ефективного її гасіння круглий ліс слід укладати у штабелі не більше 1,5 м заввишки з влаштуванням між рядами упорів, що перешкоджають розкочуванню колод, а пиломатеріали - у штабелі заввишки не більше половини ширини штабеля в разі рядового укладання та не більше ширини штабеля в разі укладання в клітки.

4.12. Протипожежні відстані від навісів та будок підйомників з негорючих матеріалів, пересувних розчиномішалок та інших будівельних машин до будинку, який споруджується (або ремонтується), не нормуються, а приймаються за умовами експлуатації.

4.13. У будинках, що споруджуються, дозволяється розташовувати адміністративно-побутові приміщення будівельних організацій, тимчасові комори для зберігання негорючих речовин і матеріалів та майстерні з їх переробки.

Розміщення тимчасових складів, майстерень та адміністративно-побутових приміщень у будинках, що зводяться, з незахищеними несучими металевими конструкціями й панелями з горючими полімерними утеплювачами забороняється.

4.14. Негашене вапно необхідно зберігати в закритих, окремо розташованих складських приміщеннях. Підлога цих приміщень повинна бути піднята над рівнем землі не менше ніж на 0,2 м. Під час зберігання негашеного вапна слід передбачати заходи, що запобігають потраплянню на нього вологи та води.

Ями для гасіння вапна дозволяється розміщувати на відстані не менше 5 м від складу його зберігання та не менше 15 м від інших будівель і споруд.

4.15. Горючі будівельні відходи необхідно щодня прибирати з місць виконання робіт та з території будівництва у спеціально відведені місця.

4.16. У разі введення об’єктів у експлуатацію чергами частина, що будується (ремонтується), повинна бути відділена від діючої частини будинку протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу. При цьому не повинні порушуватися умови безпечної евакуації людей з частин будівель і споруд.

{Пункт 4.16 глави 4 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

4.17. Забороняється розводити багаття на території будівництва, курити в місцях зберігання і застосування ГР та матеріалів, а також у тимчасових адміністративно-побутових приміщеннях та спорудах.

4.18. Дозволяється на період будівництва накривати негорючі сходи горючими матеріалами (для захисту від пошкоджень).

4.19. Передбачені проектом зовнішні пожежні сходи й огорожі на дахах будинків, що зводяться, повинні встановлюватися одразу ж після монтажу несучих конструкцій.

4.20. Будівельні риштування споруд на кожні 40 м їх периметра необхідно обладнувати одними сходами або драбиною, але не менше ніж двома сходами (драбинами) на весь будинок. Настил та підмостки риштувань слід періодично та після закінчення робіт очищати від будівельного сміття, а в разі необхідності посипати піском.

Забороняється закривати (утеплювати) конструкції риштувань горючими матеріалами.

4.21. Для евакуації людей з висотних споруд необхідно влаштовувати не менше двох сходів з негорючих матеріалів на весь період будівництва.

4.22. Усі роботи, які пов’язані з підвищенням вогнестійкості будівельних конструкцій та вогнезахисту матеріалів, повинні проводитися під час зведення будинку, споруди одночасно з монтажем даних елементів конструкцій згідно з проектом виконання робіт.

У разі пошкодження шару вогнезахисної обробки повинні вживатися заходи щодо негайного його відновлення.

4.23. У споруджуваних будинках підпідлоговий простір у перекритті повинен очищатися від горючого сміття до настилання помосту.

4.24. Тимчасові споруди (тепляки) для влаштування підлог та виконання інших робіт повинні виконуватися з негорючих матеріалів і матеріалів груп горючості Г1, Г2.

4.25. Робота, пов’язана з монтажем конструкцій з утеплювачем з матеріалів груп горючості Г3, Г4 або із застосуванням утеплювачів з цих матеріалів, має здійснюватися працівником після проведення з ним цільового інструктажу відповідальною за протипожежний стан будівництва особою.

4.26. На місцях виконання робіт кількість утеплювачів та покрівельних рулонних матеріалів не повинна перевищувати змінної потреби.

Утеплювач з матеріалів груп горючості Г3, Г4 необхідно зберігати за межами будинку, що зводиться, в окремо розташованій споруді чи на спеціальному майданчику на відстані не менше 18 м.

4.27. У разі пошкодження металевих обшивок панелей з утеплювачами з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4 треба вживати негайних заходів щодо їх ремонту та відновлення за допомогою металевих з’єднань.

4.28. До початку монтажу плит покриття з полімерними утеплювачами, укладання полімерних утеплювачів на покриття, виконання робіт з улаштування покрівель повинні бути виконані всі передбачені проектом виходи на покриття будинків (зі сходових кліток, зовнішніми сходами), його обгородження.

У разі виконання покрівельних робіт з площею покриття 1 тис. м^2 і більше із застосуванням утеплювача з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4 на покрівлі з метою пожежогасіння слід передбачати влаштування тимчасового протипожежного водогону. Відстань між пожежними кран-комплектами повинна бути, виходячи з умов подавання в будь-яку точку не менш ніж двох струмів води з витратою 5 л/с кожна.

4.29. Під час робіт, пов’язаних із влаштуванням гідро- та пароізоляції на покрівлі, монтажем панелей з утеплювачем із горючих матеріалів груп Г2, Г3, Г4 забороняється проводити електрогазозварювальні та інші вогневі роботи.

Усі роботи, пов’язані із застосуванням відкритого вогню, мають проводитися до початку застосування горючих та важкогорючих матеріалів.

4.30. Заправляти паливом агрегати на покрівлі слід у спеціальному місці, забезпеченому вогнегасниками та ящиком з піском. Зберігання палива для заправлення агрегатів, а також порожньої тари з-під палива на покрівлі забороняється.

4.31. Для штучного прогрівання бетону дозволяється застосовувати пару, воду, повітря та електричний струм. При цьому необхідно дотримуватися таких умов:

для теплозахисту бетону можуть застосовуватися негорючі матеріали та матеріали груп горючості Г1, Г2, а також зволожена чи оброблена вапняковим розчином тирса;

для влаштування тепляків дозволяється застосовувати утеплювачі з негорючих матеріалів або матеріалів груп горючості Г1, Г2;

ділянки, які прогріваються електрострумом, повинні бути під постійним наглядом кваліфікованих електриків.

4.32. Для опалення мобільних (інвентарних) будівель повинні використовуватися парові та водяні калорифери, а також теплові електронагрівальники заводського виготовлення з урахуванням вимог пункту 1.14 глави 1 розділу IV цих Правил.

4.33. Сушіння одягу та взуття повинно проводитись у спеціально пристосованих для цього приміщеннях, будинках чи спорудах з центральним водяним опаленням або із застосуванням водяних калориферів.

Улаштування сушарень у тамбурах та інших приміщеннях, розміщуваних біля виходів з будівель, споруд, забороняється.

У будинках з металевих конструкцій з полімерними утеплювачами на період виконання будівельних робіт дозволяється застосовувати лише системи повітряного чи водяного опалення з розміщенням топкових приміщень за межами будинків на відстані не менше 18 м або за протипожежною стіною 2-го типу.

Відстань від трубопроводів з теплоносієм до огороджувальних конструкцій повинна бути не менше 0,1 м.

4.34. Застосування відкритого вогню, а також вогневих, електричних калориферів та газових пальників інфрачервоного випромінювання в тепляках забороняється.

4.35. Забороняється застосування для сушіння та обігрівання приміщень саморобних нагрівних приладів, жаровень, мангалів, електроприладів з відкритими електронагрівними елементами.

4.36. У тимчасових побутових та адміністративних спорудах, де неможливе влаштування центрального опалення, дозволяється мати пічне опалення, яке відповідає вимогам будівельних норм та цих Правил.

У разі влаштування (установлення) тимчасових металевих печей повинні виконуватися вимоги, викладені в пункті 2.13 глави 2 розділу IV цих Правил.

4.37. Пересувні і стаціонарні установки з пальниками інфрачервоного випромінювання мають бути обладнані автоблокуванням, яке припиняє подання газу в разі згасання пальника.

4.38. Пересувні установки з пальниками інфрачервоного випромінювання, встановлювані на підлозі, повинні мати спеціальну стійку підставку. Балон з газом повинен знаходитися на відстані не менше 1,5 м від установки та інших опалювальних приладів, а від електролічильника, вимикачів та інших електроприладів - на відстані не менше 1 м.

Відстань від пальників до конструкцій з матеріалів груп горючості Г3, Г4 має бути не менше 1м, групи горючості Г2 - 0,7 м, групи горючості Г1 та негорючих матеріалів - 0,4 м.

Черговий працівник, що займається експлуатацією пересувних установок, повинен стежити за їх справним станом та реєструвати у відповідному журналі розміщення установок на поверхах.

4.39. У місцях, де працюють установки з газовими пальниками інфрачервоного випромінювання, забороняється зберігати горючі та важкогорючі речовини й матеріали.

4.40. Під час експлуатації пальників інфрачервоного випромінювання забороняється:

використовувати установку в приміщеннях без природного провітрювання або штучної вентиляції з відповідною кратністю повітрообміну, а також у підвальних або цокольних поверхах;

застосовувати пальник з пошкодженою керамікою, а також з видимими язиками полум’я;

користуватися установкою, якщо в приміщенні з’явився запах газу;

направляти теплові промені пальників безпосередньо в бік горючих матеріалів, балонів з газом, газопроводів, електропроводок;

користуватися газовими установками одночасно з установками на твердому паливі;

зберігати в приміщеннях, у яких проводиться сушіння, запасні балони з газом;

користуватися відкритим вогнем поблизу балонів з газом;

під час роботи на відкритих майданчиках (для обігрівання робочих місць, сушіння зволожених ділянок) слід застосовувати лише вітростійкі пальники.

4.41. Повітронагрівальні установки, які працюють на рідкому й газоподібному паливі, повинні розміщуватися на відстані не ближче 5 м від будинку, що зводиться.

Резервуар для палива повинен бути місткістю не більше 200 л і знаходитися на відстані не менше 10 м від повітронагрівальника та не менше 15 м від будинку, що зводиться. Паливо до повітронагрівача слід подавати металевим трубопроводом.

З'єднання та арматура на паливопроводі повинні монтуватися герметично, виключаючи підтікання палива. На паливопроводі до агрегату біля витратного бака слід встановлювати запірний вентиль для припинення подавання палива до установки в разі пожежі або аварії.

4.42. Під час монтажу та експлуатації установок, які працюють на газовому паливі, треба дотримуватися таких правил:

у тепловироблювальних установках повинні бути встановлені стандартні пальники, що мають заводський паспорт;

пальники повинні стало працювати без відриву полум'я та проскакування його всередину пальника в межах необхідного регулювання теплового навантаження агрегату;

вентиляція приміщення з тепловироблювальними установками повинна забезпечувати триразовий повітрообмін.

4.43. Під час експлуатації тепловироблювальних установок забороняється:

використовувати установки з порушеною герметичністю паливопроводів, нещільними з’єднаннями корпусу форсунки з тепловироблювальною установкою, несправними димоходами, несправними електродвигунами та пусковою апаратурою, а також за відсутності теплового захисту електродвигуна та у разі інших несправностей;

працювати при невідрегульованій форсунці (з ненормальним горінням палива);

застосовувати гумові чи поліхлорвінілові шланги та муфти для з'єднання паливопроводів;

влаштовувати огорожі з матеріалів груп горючості Г3, Г4 біля установки та витратних баків;

відігрівати паливопроводи відкритим полум'ям;

здійснювати пуск тепловироблювальної установки без продування повітрям у разі короткочасної зупинки;

запалювати робочу суміш через оглядове вікно;

регулювати зазор між електродами свічок під час роботи тепловироблювальної установки;

допускати роботу тепловироблювальної установки за відсутності захисних ґрат на повітрозабірних колекторах.

4.44. До експлуатації допускаються електрокалорифери тільки заводського виготовлення із справними системами захисту.

4.45. Під час експлуатації електрокалорифера забороняються:

відключення системи захисту;

сушіння одягу або інших горючих матеріалів на електрокалорифері або поблизу нього;

зберігання в приміщенні, де встановлений калорифер, горючих речовин і матеріалів.

4.46. Освітлювальні прожектори на території будівельного майданчика потрібно встановлювати на окремих опорах.

Забороняється встановлювати прожектори на покрівлях із горючих матеріалів і на будинках із полімерними утеплювачами в обгороджувальних конструкціях.

4.47. До початку основних будівельних робіт на будові має бути забезпечене протипожежне водопостачання від пожежних гідрантів на водогінній мережі або з резервуарів (водойм). Пожежні депо, пости, передбачені проектом, повинні влаштовуватись у першу чергу будівництва, використання їх під інші потреби забороняється.

4.48. Будинки та споруди, які зводяться та реконструюються, повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння з розрахунку:

на 200 м² площі підлоги - один вогнегасник (якщо площа поверху менша за 200 м² - два вогнегасники на поверх), бочка з водою, ящик з піском;

на кожні 20 м довжини риштування (на поверхах) - один вогнегасник (але не менше двох на поверсі), а на кожні 100 м довжини риштування - бочка з водою;

на 200 м² площі покриття з утеплювачем та покрівлями з горючих матеріалів груп горючості Г3, Г4 - один вогнегасник, бочка з водою, ящик з піском;

{Абзац четвертий пункту 4.48 глави 4 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 657 від 31.07.2017}

на кожну люльку агрегату для будівництва градирень - по два вогнегасники;

у місці встановлення теплогенераторів, калориферів - два вогнегасники та ящик з піском на кожен агрегат.

Вказані місця повинні оснащуватись вогнегасниками водяними або водопінними місткістю 10 кг або порошковими місткістю не менше 5 кг згідно з ДСТУ 3675-98 «Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань». Місткість бочок з водою повинна бути не менше 0,2 м³ кожна, ящиків з піском - не менше 0,1 м³ кожний, з їх комплектуванням інвентарем (відрами місткістю не менше 0,008 м³, совковими лопатами).

На території будівництва в місцях розташування тимчасових будівель, складів, майстерень встановлюються пожежні щити (стенди) та бочки з водою.

VIII. Порядок дій у разі пожежі

1. У разі виявлення ознак пожежі (горіння) кожний громадянин зобов’язаний:

негайно повідомити про це за телефоном 101. При цьому необхідно назвати місцезнаходження об’єкта, вказати кількість поверхів будинку, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

вжити (за можливості) заходів щодо евакуювання людей, гасіння (локалізації) пожежі первинними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей;

якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового на об’єкті;

у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

2. Посадова особа об’єкта, що прибула на місце пожежі, зобов’язана:

перевірити, чи викликана Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (продублювати повідомлення), довести подію до відома власника підприємства;

у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;

видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов’язаних з ліквідуванням пожежі;

припинити роботи в будинку (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов’язаних із заходами щодо ліквідування пожежі;

здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будинку;

перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;

організувати зустріч підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під’їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;

одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;

забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

3. З прибуттям на пожежу пожежно-рятувальних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію об’єкта, за винятком випадків, коли чинним законодавством встановлений особливий порядок допуску.

4. Після прибуття пожежно-рятувальних підрозділів адміністрація та інженерно-технічний персонал підприємства, будинку чи споруди зобов’язані брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі з приводу конструктивних і технологічних особливостей об’єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення сил та засобів об’єкта до вжиття необхідних заходів, пов’язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її поширенню.

Начальник Департаменту
юридичного забезпечення

Міністерства внутрішніх справ
України **Д.В. Горбась**

Додаток 1
до Правил пожежної безпеки в Україні
(пункт 5.4 глави 5 розділу IV)

ПРОТИПОЖЕЖНІ ВІДСТАНІ
від встановленого електрогенеруючого обладнання до суміжних об'єктів

№ з/п	Номінальна потужність електрогенеруючого обладнання, кВт (об'єм паливного бака (балона))	Мінімальна протипожежна відстань, м	
		до суцільних стін будівель, виконаних із негорючих матеріалів	до інших стін будівель
1	до 1,0 кВт включно (до 5 л)	1	4
2	від 1,01 до 3,0 кВт включно (до 15 л)	1	6
3	від 3,01 до 6,0 кВт включно (до 20 л)	4	8
4	від 6,01 до 10 кВт включно (до 50 л)	6	10
5	від 10,01 до 20 кВт включно (до 100 л)	10	12

Примітки:
1. У разі використання електрогенеруючого обладнання з більшим об'ємом паливного бака (балона), ніж зазначено в таблиці для певної номінальної потужності, за мінімальну протипожежну відстань необхідно приймати таку відстань, як для електрогенеруючого обладнання з більшим об'ємом паливного бака (балона) відповідно більшої потужності.
2. Протипожежну відстань необхідно збільшувати на 20% до:
одно- та двоповерхових будинків V ступеня вогнестійкості;
будинків, що мають горищний дах, верхній шар покрівлі якого виконаний із горючих матеріалів.
3. У разі встановлення електрогенеруючого обладнання як резервного джерела живлення мінімальна протипожежна відстань від місця його встановлення до модульних, наметових містечок, малих архітектурних форм для провадження підприємницької діяльності має становити не менше ніж 12 м.

{Правила доповнено Додатком 1 згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 474 від 11.07.2024}

Додаток 2
до Правил пожежної безпеки в Україні
(пункт 1.1 глави 1 розділу VII)

НАРЯД-ДОПУСК
на виконання тимчасових вогневих робіт

Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні
Наказ; МВС України від 30.12.2014 № 1417
Редакція від **14.08.2024**, підстава — z1124-24
Постійна адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/go/z0252-15

Законодавство України
станом на 06.11.2024
чинний
z0252-15

Документи та файли

- Сигнальний документ — **f441209n1611.docx** від 21.08.24 10:50, 17 кб

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 10.04.2015 — 2015 р., № 26, стор. 91, стаття 767, код акта 76237/2015